

Güleymaniye U. Kütüphanesi	
Kisim	AMCA ZADE HÜSEYİN PASA
Yenihay	
EskiKayıtNo	455

400

فهرست مختصر

- اصطلاحات ششمیه • قواعد عروض • بیان بحر سالم • علل و ازایوف
کوز غیر سالم • دوائه کوز • قوانی • صنایع شعریه
بیان حسن و جمال • عشق و سر • کمال و زلف • آرزو
قولاق • قاش • کوز • کرک • غمره • یوز
بورن • خط • بک • طودق • دینس • انغز
دل بک • بوی • کوس • بلیک • برماق • بوی
بیل • اینجک • مجموع اعضا • ذات محبوب • بیان کلام
ملاحظه مناسب • ادب عشق و علق • انواع ابیت
فوائد شعریه

فهرست بحر المعارف

علم و وضع بیان اجابت و اصطلاحات شعر

مصرع . خصی . مثنوی . بحر . رباعی .

قطعه . مربع . جمیع . غزل . مدح

هجو . مرثیه . نشید . نشیب . مکرر

ارحال . متنافر . سهل مشغ . ترجمه .

نظیره . نقیض . عکس . موشح . مستزاد

مقام . لغز . مطلع . تخلص . تاج بیت . نهایه

ردیف . مستطرد . مسجع . ترصیع . تجنیس .

ایهام . مقلوب . رد الغر علی الصدر . تضاد .

محمل التذین . تشبیهات قواعد و ضوابط وزن

II

عروض . صدر . ابتدا . ضرب . حشو .

اصول بحر . سبب . و تده . فاصله . تقطیع بیک بیانی

و تده و سبب و فاصله یک در هر یک اجتماعی بحر رکبیل

بحر هزج سالم . بحر جزم سالم . بحر مریض سالم .

بحر منسرح سالم . بحر سریع سالم . بحر خفیف سالم

بحر مضارع سالم . بحر مقفیه سالم . بحر محبت سالم

بحر متقارب سالم . بحر متدارک سالم . بحر مدید سالم

بحر طویل سالم . بحر بسیط سالم . بحر وافر سالم

بحر کامل سالم . بحر جدید سالم . بحر مستعمل سالم

بحر متاخر سالم علل و احواف جز . خم . خرب

خن . طی . قبض . شتر . قصر . قطع . کف .
 کشف . وقف . حذ . صلح . خبل . تشبیه
 امار . قطف . حذف . شکل . هتم . جب
 زل . بتر . حزن . جوع . رفع . شلم . شرم
 خر . تسبیح . لف . اذالت . ترفیل . اصول ^{۱۲} حرکت
 فروغی سیانند در **غیر سالم اولی** ^{۱۳} حرکت
 بحر صخره اخرب . واشره . واشره اشم . و بحر صخره
 اخرب مکفوف مخدوف . واخرب مقبوض ابتر . و بحر مقبوض
 مسبح . و بحر واخرم مقبوض . واشره مخدوف متوازن .
 واخرب مقبوض مخدوف بحر . و مقبوض مکفوف متوازن .
 و بحر مخدوف **بحر** ^{۱۴} بحر بحر . و مقصور . و مخدوف

^{۱۱} و مقصور . و بحر مقصور . و بحر مخدوف **بحر** بحر بحر
 و مطوی مخبون . و مطوی مرقل . و مطوی مخبون . و مطوی
بحر بحر بحر و موقوف **بحر** بحر بحر . و مطوی موقوف .
 و بحر و مطوی موقوف متوازن **بحر** بحر بحر . و بحر مقصور
 و بحر و مخبون مخدوف **بحر** بحر بحر . و اخرب . و
 اخرب مکفوف **بحر** بحر بحر و موقوف مکشوف . و بحر
 مطوی موقوف **بحر** بحر بحر . و مخبون مقصور **بحر** بحر
 بحر و متوازن **بحر** بحر بحر و متوازن **بحر** بحر
 مطوی **بحر** بحر بحر و متوازن **بحر** بحر بحر و متوازن **بحر** بحر
 مخبون **بحر** بحر بحر مقبوضی مخبون متدارک . و اخرب مکفوف مقصور
بحر بحر بحر مخبون مقبوض . و جمله بحر الی دایره بحر بحر

دائرة متلفه . دائرة متفقه . دائرة مشبهه . دائرة مجتنبه
 افام شمر . دائرة مختلفه . دائرة مشبهه قافيه **تفصيل** روى
 قافيه اصلى و معمولى . موقفه . مقيد . مطلقه . مردفه
 موشه . مجرده . موله . توجيه . دخيل .
 اشباع . خروج . نفاذ **قوانى** مجسم مجرده
 مردفه . مقيد . قافيه **شايگان** قافيه **شايگان** غنيت .
 شايگان خطاب . شايگان تكلم **صنائع** **عزيمه** **تنگ** **بينه**
 ترصيع . ترصيع مع تجنيس . تجنيس نام . تجنيس ناقص
 تجنيس زايد . تجنيس مركب . تجنيس مكرر . تجنيس مطرف
 تجنيس خط . اشتقاق . اسجاع . مقلوب بعض مقلوب كل
 مقلوب مجنح . مقلوب سوي . رد العجز على الصدر

IV
 التى نوع اوزن در . تضاد . اعنات . تخيل المروج
 استعان . مراعات النظر . محتمل الضدين . تأكيد
 المدح بايشبه الذم . التثبات . ايهام مطلق . ايهام
 ناقص . تشبيه مطلق . تشبيه شرط . تشبيه كينيت
 تشبيه تسويد . تشبيه عكس . تشبيه ضار . تشبيه تفضيل
 سباق الاعداد . تشويق الصفا . اعراض الكلام قبل تمام
 حشو قبيح . حشو متوسط . حشو طيب . المثلون .
 ارسال المثل . ارسال المثلين . ذوقا فنيين . تجاهل
 العارف . السؤال الجواب . موشح . مربع . مستطوع
 ملع . مقطع . موصل . حذف . منقوط .
 رقطا . حقا . مصحف . معنى . لغز . مكرر

تفنین . اعراق . جمع تنها . تفریق تنها . تقسیم تنها

جمع مالتفریق . جمع التقسیم . جمع التفریق . جمع التفریق

تفسیر جلی . تفسیر خفی . تفسیر زیل . مردف .

بحرف بحوب . اسر . ذوالقافیتین المحبوب .

لجامع الکلام . تعجب . لف نشر . ح التعلیل .

حسن المصطلح . حسن التخصیص . حسن المقطوع . حسن الطلب

صنایع شعر شمل قصیده . تشبیهات . مسائل النبیین

بیان حسن مجال . اطلاقا عرب . مصحف

کشاف . ورق . مشرق . صفح . فلک . اوج . برق

سریر . کوس . عالم . بنا . میدان . شطرنج . سوادی .

جیب . خاتم . عروس . طاوس . شراب . ابلق .

مصر و کتاب شمع . عبارات عجم . آسمان . آفتاب

ماه . دریا . آتش کل . جویبار . کوی . شادروان .

شیر . سراچه . خزان . کز . شکر . خرمن . کلسا

وکلشن . عشق و حال . اطلاقا عرب

ایت . نور . شریعت . کتاب . زبور . قبه .

خطیب . دفتر . مکتب . خاتم . سلطان . خیل . لوا

کوس . طبل . طنبور . صراف . شحنة . ترک . خنجر . هانا

عقاب . شاهین . باز . بکر . در . بساط . طاس

قمار . نرد . راه و بادیه . وادی . شمع . قاف . بلخ

سلسله . عالم . مطبخ . براق . عود . جام . شراب

ساقی . وبا . قیامت . دین و دیوان و صحرا و میدان و کسیر

عبارت عجم راه. شاه. سپاه. تیغ. تیشه. کند.
 کوی. شهر. بازار. چارسو. خوان. جامه. آیین. شرجانه
 میخانه. پوته. خجانه. باده. دریا. کشتی. بیشه. کبوتر
 سیرخ. دام. کیمیا. سلف. تخت. وساخ. و جام. و سراز
کامل زلف بیانشده **اطلاقا عرب**
 جل شین. سوره الیل. رسن. سله. مسلسل. صلیب
 غما. عقده. برقع. نقاب. طاب. طراز. عقاب
 زاغ. عقب. جوان. افی. سنبه. سوسن. ضمیر
 نسرین. نکبت. کفر. مناهی. زنار. شسوس. فیل
 حیم. نون. کاف. دال. لام. لام الف. منشور. قلم
 طومار. مسطر. توقیع. قزقل. مسک. عطر. طیب. عود.

عبیر. عالم ارواح. قابض ارواح. منجنیق. مار و سحر.
 بلا. سبب و خرقه. سجاده. طین. بلی. بلال. قیر
 آبنوس. غاشبه. نه. لقه. قید. علم. برج. عمر
 طراز. قبار. طوق. باز. دین. طاق. مشعر الحرام
 سنبل و سکین و غیره سارا. سلال مسک. اغلال. سیدان
 ابرهیم دم. فراشی و نقاش. سنان. تلسل. دور.
 قد. سبج **عبارت عجم** کلامه. کامل سکین. مشک
 مشک اکین. خرمشک. مشکبار. عیشکن. عنبه اکین
 عنبه سا. توده عنبه. عنبه سیه. غایه دان. شب. شبستان
 شبنک. شب عمر. تسبیح. شب قدر. شبر و شبه. شام
 شام غیب. سمرجی. سپاه پوش. چنک. حرم شبستان.

خلوتگاه جان. سیه. بتخانه چینی. هندوستان. هندو خرم و خرم
 چینی. لالا. زنگبار. تمار. زنگی. زنگی تراد. سیه کاه.
 دل دزد. دزد و راه زن. معدن دل. دربند. بلما. دلبهر.
 چوکان. کوی. دلاور. رشتی. دیکش. سرگردان.
 سر بسته. سر آید. سر زده. کمند انداز. دام رشته.
 رشته بجان. رشته عمر. رینما. رستاب. رس باز. زوهار کین.
 بنفشه. سیل سیاب. کیه. سنبل گل بوی. دشت بستی.
 شمشاد. دشت شمشاد. در هم شده. پیچ پیچ. دوتا. دوتا.
 چنگال. پرچین. چین چین. خورشید پرت. بت پرت.
 دوده. سرست. میگون. خونخوار. کافر. ظالم پیشه. شور انگیز.
 شست. قلاب. درع فرنگی. نوره. حلقه فرنگی. زره نما.

زره پوش. خمیده. شکسته. اشفته. بیقرار. تابدار. شیدا.
 شهباز. شهباز. شهباز. شهباز. شهباز. شهباز.
 پر پرستو. پر خفا. ظلمها. مار. از دما. دیو. اهرمن. جادو.
 سایه. سایه. آرزو. سودا. سودا. کرباز. با ببال.
 عمر دراز. سودا زده. کاربان و زردبان. ترازو. سپاه.
 چتر سیه. چاوش. جان دار. پاسبان. چینی. شاه.
 تازبان. خوشه عنب. خوشه. خمی. ورق مسک بید.
 روزی دل. ناک. چلیپا. سال. فتر اک. قندز. استیکان.
 زنجیر نشین دوان. بخت نکون. روزگار. عیسیه و عیسیه. حلقه.
 بیت الحرام. و چهر و دود. آلبین یعنی جبهه بیاننده در.
 اطلال. شمس. بدر. قمر. سحر. مشتی. زهره. کف خنیا.

سهیل . نور . لوح **عبارت** کل . کلزار . خوشید . ماه . تحسیم
 نصفه **قوان** **بایسته** در **اطلاق** **جواب** در **ابینی**
 صوف **عبارت** کل کشفه . کل خطی نسری **قاش** **بایسته**
اطلاق **جواب** هلال . طاق . قبله کعبه . محراب . قوس
 مقوس . قوس قزح . برج قزح . حاجب . شجیه . نصف علین
 راه . راه . مد . نون . توقع . قوع . قاب قوسین . طبیب
 سحر قتان . کوه میزان **عبارت** نمازگاه . چشمه سیاه
 مکان خانه . مکان صخره . ماد نو پر خم . پر زره . ناکه انداز . فسونگر
 شوخ . دکت . طغرا . عابد فریب . چشم بند . خوشنوا . خوزیر
 زنگاری کلان . چوکان . کشتی کون . ماهی . داس . پرکار . پرکار
 کشتی کران . دو صراع . بلی . ماه نو . ماه کیشبه . لالا

کوز بایسته در **شهر** کشیده . خواب الوده . میگون . چشم
اطلاق **جواب** محمور . سحر . قلاب . باروت . فتنه و بلا . فتنه و فتنه
 ترک . عییل . لکناز . جگانه . مقام . عیسه . جلداد . قصه
 غزال . میرنج . هندی . موشی کوری . وسایل . فردان . جوع
 شجره . عسین . عین . صااد . روزن . طبیب . لعل
عبارت مست لا عقل . مست و خواب . خواب . نیمه مست . مست
 یاده پیمای . می پرست . می فروش . فسون ز . خوشنوا . خونی
 ناسمان . جانستان . نیام و خنجر . کمان دار . مردم دار . مردم
 جانکار . جفا کیش . بد کیش . ترکستان . ترکان . جفاکار
 عیبه جوی . رهزن . جادو . آهوا . اهوانه . اهواره . آهوا
 سرکردان . ناتوان . بیمار . نیم خواب . شوخ شنگ . شورانگیز . دزد

کوشش. کوشه گیر. بادام. ترکیدنی. باغیان. شکرکیر.
رو به باز. کعبه ای. دل آویز. هندوچه. زنگی. چاه بابل. انباش.
سردان. سیرپوشی. حجاب کشی. خوزیز. خسته. کشنی.
کریک بیانده در **الطالع اب** سهم. جب. امکا. خنجر.
سمار **عباسی** تیغ. فتنه یار. عاشق کس. نبش.
نیشتر. سوزن. سیخ. موشکاف. ناوک. ترکش. ژوپین.
خندک. نیزه. نیزه باز. چنگ عتکوت. مور. فی ویتا.
چتر سیاه. دو صف در شکر. شکر اندو. هندو آینه دار. قنار.
چنگال **غمره بیانده در** **الطالع اب** قضا و آسمان.
خجور ترک. سلاح. قتان. کافر. حرامی. جلا د. قصاب.
غماز. صیاد. معلول **عباسی** هست. نیم هست. مست.

مست خواب. پیکان. ناوک. تیر. صید افکن. تیغ.
نیش زن. نیشتر. سوزن. دلدوز. ترکان. ترکان.
جادو. خوزیز. شویج. بیمار. بهرام **یوزبستانده در**
الطالع اب مصحف. رضوان. بستان و باغ. ورد شقایق.
ریحان. سوسن. کافور. قیامت. بلبل. قرود و قر. سرالهی.
روح مصور. حاشی. بغداد. نسجه حسن. ورق. غنجان جمال.
ایت. سورق فاعه. الوضی. مصطفی. یوسف نام. و صنف.
سلطان. لعل. عید. صبح. سحر. مطلع انوار. مشتری.
زهره. فرقد و جوزا. صنوبر. شعله. شمع. پد بیضا. دین.
اسلام. مرهم. حوصل. جام جم. عمر نازنین. دور. نظامی.
قبله. شمس. مرات **عباسی** بهشت. نوبهار. سینه.

کل . کلک . کل سوری . کل خود روی . کلکون . کلکون .
کل بادام . کلار . چینی . لاله . لاله برک . کل دست . شکوفه
دسته نسرين . نسرین و ارغوان . ارغوانی . لاله پوش . یاقوت سمان
برک سوسن . آفتاب . خور و مار . مهتاب . آتش آتش باز
آتشین . اب . کلاب . جهان افروز . بهارستان . دزد جان
پیرایه حسن . طغیانی حسن . لوح دیوان حسن . آینه . آینه بکنند
وجاه جهان و قمر ماه و چشم خورشید . آینه دنیا . آینه چینی . آینه نیک
جاک کتی نامه . تخته عاج . میدان کیم . میدان کل . دهرشت . درخت
در رحمت . مصحف خوبی و دلبری . کهنه لخت . دریا . دو جایی مکتب
آشوب . برنجان . پرند . دیبا . دیبا منقش . ترکستان
روم آذربایجان . بنکده . نکا خاز چینی . نکا رستن . نکارین

شاه

شاه . خوان . سپین سیر . جانفزا . بامداد . رود .
روز نیت . آیم بهار . سحرگاه . صبح خند . روز روشن
نور چشم . چشم جهان . چشم نور . تذر و . سپهر
جحف . فرشته . اب . **بورن بنده در اطلال**
سیف مسیح . زنبق . شمع . ورد سوسن **عبادت عجم**
تیغ . انگشت بنی دم . ستون سیم . شوشه . سیمین
ناودان . الفسیم **خط بیاننده در اطلال**
بنات . بنفشه . ریحان . نیلوفر . سنبلی . سوسن
خط ریحان . غراب . مسک . عبیه . غالیه . عنوان .
آیت . آیه حسن . شات حسن . برات . کفر . توقیع
و خط . اجل . عقب . **ماله** . دائره . دعا . قوس قزح

قیصر. ییل. فستقی. مینا. زمررد. دغان. قشقه. بیاکنار
 خضر. بلا. تعویذ. نسخ. ولت. و توقیع. لام. غبار. سلسله
 مسلسل. معما. فتوی. عتاق نامه. طلسم. اسم اعظم
 فهرست. دیباچه. دفتر. لباس آل عباس. محضر. نظام
 مکتوب باطلین. سپاه پیش. ممال. ممال مخفف. نسرین
 اهرن. عیار. عجم. مشک. پرده. مشکین. کردک
 نافه. شب. لالا. هندوستان. طوطی. بر طلاس
 هندوی کافر. لشکر. دایه زنگی. شکار. زنگ. اسمان
 دود. مور. مار. محبت نامه. شب معراج. سودا. داغ.
 طغرا. تمغا. شاناد پشاهی. نقش نگین. بهار. نوح باز
 بنفشه. بنفشه شان. سبز. سر سبز. پیروز.

محکریه. شمشاد. دیوار بنفشه. شبنم و زلاله. خار.
 تمام. نوچین. بنی اصف. **قوله یک بیانند** **افلاک**
 نقطه. **۹۱** قطره مرکب. عود. عبیر. قطره غالیه. فلفل. حبشه.
 بلال. عدس. زراغ. طفل. کوکب مخفف. بحر الاسود. غزالی.
 بیدق. سویدای قلب. مارت. حال عاشق. سرالهی.
 قطره قطران. **عبارت عجم** هندو. داغ. زنگی. توده کفر.
 مکس. خسرو خلجی. نوردیده. مردم چشم. مردم دیده. نافه.
 عنبر افشان. ستمکار. مهر. مهره. مهره باز. کوی.
 دانه. دانه سیب. کندم و نشان دیده و دیده بان.
 تخم. تخم حیات. نمکین. قطره آب. میخ نمک. سپند. تخم پند.
 دل خسته. **۹۲** بنفشه. داغ دل. شبه و برک صنبران. لاله.

درم. درم ووش. باغبان. پاسبان. طودق بیاننده

اطلاعات عرب روح الله. مسیح. عمر جسم. روح. طبیب

سبیل و کوثر. زلال. راج. نحر. جا. نقل. معدن باقوت

زبرجد. لعل. باقوت. بسد. حقه. معجون. مرهم. تریاق

عقیق. عناب. نبات. رطب. شربت. شراب. حلقه

حلوا. آینه لطیف. بلا. کافر. وقف. قند و قفل و سمرقند

شفق. سهیل. ملال. نعل. عبادت عجم. طوطی. طوطی

شکر. تنگ شکر. کلشکر. پل شکر. نوش. نوشین

انگبین. خرما. شکر شیر. کلاب. اب. قطر آب

اکبون. جان پرور. قرب جان. دارو. نوش دارو. دارو جان

شفاخانه. چشمه جان. اب حیوان. اب حیات. جان. جان شیرین

دلواز. جانستان. دگش. پیچاده. دج کهر. نارنگ

نارخندان. دانه نار. کل خندان. لاله. برک لاله. برک کل

غنچه. نمک. نمکدان. نمکین. جهان نمک. میوه شفتالو

می. میمون. بادیه پرست. بادیه کلنگ. ساغ. انگشتری

نمکین. مهر. مهر سلیمان. پری. حقه باز. خونین. خون

خون کبوتر. خونخوار و خونریز. در رحمت. نار قرمز. شسته آل

شهنش. مرابای نهفته. دریش باینکه. اطلاعات

در. لولو. الماس. مرجان. سهیل. نریا. سینی

عبادت عجم کهر. مروارید. دردانه. ستاج. پروین

پرن. خوشه پروین. شبنم. تلرک. سرشک. مهر

آغز بیاننده در. اطلاعات عرب سیم. نقطه موهوم

عدم . نقطه فرد . جوهر فرد . سر غیب . خیال . سر مخفی
 نکته بهم . رمز . معاد . صفر . خاتم . درج لعل . دنیا .
 خوشگس . نقل . طرار . عیسی . ذره . خال . موجود معلوم
 عبات **عجم** شکر . تنک شکر . پسته . چشمه نور . جوهر نبات
 جان . نشان . سر نهان . سر روی . نیست . ترجمه
 هیچ . شیر کج . در دود . انگشتری . سر خدا . نقش چین
 نمکدان . برنگ . نافه چینی . غایه دان . غنچه . خندان
 مور . نوش . نیمه دنیا . نقطه سرخ **دل بیانده**
اطلا قاعوب ابنوس . مر جان احمد . طوطی . منقار طوطی
عبات عجم شاخ مر جان . بر کمل . طوطی آل . بلبل . تیغ
 الک یعنی ذوقی بیانده **اطلا قاعوب** تفاح . ترنج

با سیمایی . مشتری . زهره . زنبق **عبات عجم** به
 سیب . انگور . شکر انگور . سیمین . نقره خام . میوه
 دستبند . اب حیات . کوی چینی . کوی . آب معلق
 منظمی . روح جان . چاه . چاه بابل **بوین بیانده**
اطلا قاعوب شمع کافوری . ساق عیش . عاج **عبات عجم**
 سرکش . سر فرار . کردن کش . بلورین . سرور . درخ کافور
 شوشه سیم **کوس بیانده** **اطلا قاعوب** با سیمین
 نسری . سوسن . سنجاب . دریتیم . آیت لطیف
عبات عجم اب . سیم . برک نسری . یاسمن . پرنیان
 نارنج . ترنج . جناب . کوی عاج . سمجیل . رشائیه فقع
 فقع . نار . شبشه **بیک بیانده** **اطلا قاعوب**

عاج . سوسن . حایل . **یدبضا** **عبارت عجم** ۱۱۰
 کان بلور . سیم . سیمین . حصار بلورین . سخت
 کنج سیم . تخته عاج . نکارین . ارغوان وکل .
 دسته سمن . شاخ بهار . برک کل . شاخ سمن .
 کر . جان . پیسته **براق نشین** در **اطلاقا** ۱۱۱
 قلم . ملال . غناب . قندق **عبارت عجم**
 دم قائم . ماسون سیم . شکوفه . پنجه مرجان . نکار خان .
 شیرین . لاله **بوی بیاننده** در **اطلاقا** ۱۱۲
 الف . سهم . ریح . قلم . علم . رایت . بلا . قیاس
 ساحر . عمر **روح** . طوبی . و سدره . و خط استوا .
 صنوبر . عرعر . نخل . سرو **عبارت عجم**

نیر . شمشاد و نارون . شاخ شمشاد . نشک . شکر
 بید . شاخ رز و حنک نهال و عود و عرعر . عمر دراز . بلا
 ارزوی دراز . درخت ناز . دریا . لطف خدا . بهشت
و قایل بیاننده در **اطلاقا** ۱۱۳
 خیالی . عدم **عبارت عجم** راز . اندیشه . بنش
 دقیقه باریک . موی . هرک کلاه . تار پرشیم . رشته
اینجک بیاننده در **اطلاقا** ۱۱۴
 بلور . لوز . و موز . و مویز **عبارت عجم** سیم . سیمین
 سمن رنگ . ساق عرش . کل . ماهاب حیات . و نکر
مجموع اعصاب بیاننده در **اطلاقا** ۱۱۵
 روح . در . قائم **عبارت عجم** کل . لاله رنگ

شیر و کلاب. وی و برک کل. اب. سیاه. کوهین
جان. انکینه. **ذات محبوب بیانده در المکاتع**
کعبه. قبه. محراب. صبح. ایت نور. ایت
سبیل. شمع طراز. روح. حر. حور عین. طارقتین
عقاب. **عقا**. غزال. شر. ریحان. مرهم.
عاج. عقیق. کانهن الباقوت و المرحان. حوصل. قلم
غالبه. یوسف. تعویذ. بلا. صنم. قند و نبات
وسکر و بادام و معلق سب و بهمن و کل و باغ و بهار. سنبل
سرو. نسرین و سوسن. کل و غنیمت و مسک و عود و عسیر
عمر. جهان لطف و جمال. جان و جهان **عبارت**
چراغ و آفتاب. مهتاب و خورشید. و شمس و درو سید

ایله

اب حیات. کبک. کلبرک. بهشت. پری هفت
پری پیکر. چشمه خورشید. ماه. بچار. کل. نکسن
شاخ با سمن. **سوسن** بوی. باغ. صنوبر بوی. چمن
نار شیرین. نابرخ. شاعبار. شهباز سایه هما.
دام آهوه. کنج. حان. باغ جان. و کوشه جگر.
روح بخش و روح پرور. طبیب. داغ دل. مردک
کهر. بت. شکر. شکرانچ. چشمه نوش. انکینه
مک و کان مک. قطره باران. آتش. آینه. مایه ناز
درخت ناز. شاخ کل. درخت شیرین. شاخ نازک
دل و دیده شکرستان **سوز بیا ننده در**
اطلاعات لولو. الماس. سحر. شعبده

شاهد . بدرویش . ترنج . ضیمران . عیسی . روح
صنم . ۶۰۵ . دغمار . بکر . کیمیا . دغمار . آجین

سجده . اقلیم . عبارت عجم . دریاودر . مهر
کوه . زر . سیم . جام کیتی . اب . کلاب . بادکین
نورینه . کوثرالکین . نافه . شیر . صنم خانه . جان

زندگانی . میوه . کلکشت و بوستان . باغ و سخن
دوسوز . کل صدرک . کنجا . باغ . کنیز و خدمتکار

ملاحظه مناسبت بیجا . عشق و عاشق ادابی

مشابه و شبیه . مخدوف الالف . جامع حروف

مرب از چهار حرف ناقص . حروف بی نقطه و مصحح . و غیر مصحح

حروف که زبان هر کس اینجه . ب هر کس اینجه . الفاظ مکرره

جواب و عتاب . هر کلمه تک آوازی هم اولی نظم . اوقاف

مشکل اولی نظم تک بیانی . علم شعوب فوایدی

و دفع مطاعنی بیانند در

تانی
جو کھر جمع اولو بدر موقتدن
نولانی اولو

هر کم بوکتابی بو قطعه ده بو مسطرده یارب سطر سطره رت
کتور نظر تمام سطرده واقع اولوب نظم و نثر
مست از اولور و بعضی یرنده نظر و نثر
سطر عدد دنده موافق دو شوب
بوکتابی بو او سلوب او زره
یا زلمسی جمله صنف یعدند
و بوکتابی تالیف ایدوب
وجه مسطور او زرنه یارانه
انه تعالی رحمت

ایلسون بزمه تیب
المسکین امین
یا معین

۵

الحمد لله الذي جعل الانسان اهل للعلم
 هذا اول ما اورد الله من خلق اهل الدنيا
 برقلدي زباني اكه بك بردي بيبي
 والصلوة على نبيه المبعوث كفا لانا
 اتى ايك كرجه ايا سيد الانام
 اول حجة في صحرى عاجز ايلدي
 والصلوة على صحرى الفصاحة
 اى ختم انبيا سكه چون كوندرم بيلا
 يوق سكه لايق انكره قابل جوتخه مز
 وصيره عالم بديع المعاني اولين
 انانده دهان قلدي دهان چو زباني
 چون رلومعاني انوكيل اولدي عيني
 خدالمجود بافصح الكلام وبلغ النظام
 كوندردى سكه حجة ايچون خدا كلام
 بولدي كلام باري وجود كده ختام
 واولاده ارباب البلاغة **زباى**
 اصحابكه والكه چون ايدم التيام
 انجى درود فرسلات لكلى ولان

اما بعد بوعبد فقير سرورى الخفير زمان جوانى وادان شادمانى ده
 باعث عشق مجازى وداعيه سوزك دازى برله علم ووضو قواني تبعة
 غميت ايدوب ومعارف برتبه نيت قلوب وقيم فائد وتيم عائد
 ايچون تركى دل يله مسوده قلوب اماندوين ونيموب قلوب بعده كوشه
 فراغده متوطن وكنج عائد مكنون لميشدى اتفاق شمراده چونجست
 ويغفل نزار تاج وخت واهل فضل جامع العلوم والمعارف

حادي الفنون والعوارف زنده نسل السلاطين عمدة سلاطة الحوطين **سپه**
 اوكلو صنفه دلمش صاحب صفا في اسلام هدى منام ختم انبيا
 اول ابو بكر كرم فاروق حق عثمان جيا اول علي سيرة ايت اهل سلطان صفا
 انانته سعادته دعوت وخدمت وعبوديت بيورب ذات شير نفى جسيغ
 كالانده كمال وطبع لطيف جمل فؤنه شامل اولوب بر اشرف زمانده
 واسعد حيانده علم ووضو قواني كاتندن مستج باب ايدوب وبلوب ايدوب
 جمع كتاب ايچون جواب بيورب بنده كينه دن دخی اقدام حادث اولوب
 امرعايلدي بوضو صفا باعث اولوب اولكي مسوده تكرار يا زيلوب نام
 شير نفري مرصيفة ده قازيلوب بواوراق كشت اسم لطيف ثبت اولكده تا
 اهل دل اولان اصحاب صفا واصحاب عرفان اولن باب فاطمات كنه چو تيك
 ذات شير نفى ياد وبوعبد خدمت ك وحنى شاد ايدوب وبلو كاي بر مقدمه
 واول مقال وبر خاتمه اوزر نيه ترتيب ايدم **مقدمه** علم ووضو بيان حاشه
 واصطلاحات شعبيه بياننده درو **مقاله اولي** بحر كرك بياننده درو **مقاله ثانيه**
 ضمايح شعبيه بياننده درو **مقاله ثالثة** تشبها ومسائل انيس العشاق بياننده درو
خاتمه علم شعوك فواندي بياننده درو دفع مطاعنده درو وبلو كاي به
بحر المعارف ديوا دو پردم **مقدمه** كه علم ووضو بيان حاشه واصطلاحات
 شعبيه بياننده درو امدى بلكل كم علم ووضو بر علم جزيل درو اگرچه الصوره
 شماره دليل درو بر علم ك حليه نظرا وپيرايه شرفا وشو ديكر باغ
 قدرت دلمش و توفيق مورش قوتند وبعينيلر ديشدر كه طبع موزونى

ايكى نطق اصحاب كنه كرك درو
 جمع صاحب بر صاحب اولان
 مقامه ودر صاحب
 مساله

اولان کس نه تک و نه حاجتی یو قدر من ندانم فاعلاتن فاعلات
 شعرویم بهتر از آب حیات اما تحقیق اولدر که وضو بکند که فاعله
 وار در بری اولدر که وضو اصطلاحاتن بلیور و هر بیتیک قنخی بخودن ایدوکن
 تعین قنور و کنجی فاعله اولدر که وضو بکند هر شعوی موزون او قنور بعضی
 بیت اولور که وضو بکند موزون اولور اما صاحب طبع آنی ناموزون
 صانور زیر اشوای عب بر بنیده اصلدن فری و فرعون اصله انتقال ایدر
 بر مضاعفه آل زننه و بر مضاعفه فرع و زننه کیدر ر اهل طبع آنی فرقی
 ایدر فر و بونده طریق مستقیم کیده شعر فاعله الی مع جوی فی مقفله من محبت
 ایللی لکوی سنایوم اتنوی بدنی بوییتیک مضاعفی موزون اگر طبعه
 ناموزون کلور پس معلوم اولدیکه وزنی بکند هر جود طبع کفایت ایدر
 علم و وضو حاجت وار در امدی هر جود کماله طالب بر بوعلمی او کنگر ایدر
 تا هر بیتیک زنی و جکر عینی معلوم اولوب و فر و ک سالی و جیفی ظاهر
 اولور و کد که اصحاب طلبه اولو اصطلاحات شعوی بیان ایدر و ز
 شعر لغته بکند و اصطلاحه فقط موزون معنویه در که توخی بو
 شعر کلام موزون مقفی خلیل قصدا مضاعف لغته قاپوق د نه دیر لر
 و اصطلاحه هر بیتیک نصفه دیر لر ایکلی مضاعف بر بنیده و اول مضاعف
 انده قافیه اولمیه کافیه دیر لر بیت لغته او و دیر لر و اصطلاحه
 مضاعف دیر لر ک قافیه لرموافق اولسون کرک اولسون و شعر بنیه
 صحرانشین و بکرک اوینه تشبیه شد که اول اوک قیامی انچدن و ایدر

گاه اولور که رباعی صورتده بعضی
 بیتیکه دیر لر که بعضی مضاعفه
 قافیه ذکر اولور اول
 مضاعفی دیر لر
 مسئله

قید ایدر موزون و مقفی اولان
 بیتیکه دیر لر و صد شادون اضرا اولور
 و در فضا لک ذکر کرک و مثل
 انده انما ابقی لا الکر
 انما ابن عبد المطلب
 مسئله

نقد

میخند و پلاسدن ایسه شعر بیتیک قیامی اسبابیلر و او نادیده و قوال
 و اگر اول اوک درت رکنی و ایسه شعر بیتیک دخی درت رکنی وار در کجود
 و ابتدا وضو در و اگر اول اوک تقفی ویری و ایسه شعر دخی تقفی معنی
 قافیه در شعر شول بنیدر که مضاعفه قافیه اولو لغته و کجود
 شوکت زنی اولان لفظه دیر لر که علم و وضو بیان اولور و اصولی اولور
 بحر در رباعی درت مضاعف دیر لر که مضاعفه یا اوچنده قافیه اولو یک
 بنیدر طقوز بنیه واریجیه ک ابیانه دیر لر که اول مضاعفه قافیه اولمیه رباعی درت
 گوشه لی دیکدر و اصطلاحه شول شوه دیر لر که مضاعف درتد بکرک
 و شول درت مضاعف دیر لر که هر بنده قافیه اولو لایم طولونه هم وضو او قنور اوک
 بجات نکارا که داری وفا
 نکارا وفاکن بدل بی جفا
 که داری بدل دوستی مرما
 وفا بی جفا مرما خوشتر
 قصیده طقوز بنیدن زیاده اولوب بر قافیه اوز رینه اولن ابیانه دیر لر
 ترجیع لغته اواز دوندر که دیر لر و اصطلاحه اوچ بنیه یا تشبیه
 یایدی بنیه دیر لر که مابین کدنده بر بیت مکرر اولو اکا ترجیع دیر لر
 مثال ترجیع و مستحسن و مستحسن قدیم
 خلق عالم ذاتکی ستر لای شاه کریں کم دعای دولتک ایلی جمیع اهل دین
 بوزمان اهل ایدر حقه دعا حقین یار جک الله اولو دیر لر قنور اهل زمان

بعضی مضاعف بیتیکه
 مسئله

در شوه یو دیر لر و مستحسن
 جوق اولور و چون مسئله

مستحسن مستحسن بوک قیاس
 مسئله

بکدر بونی سیموات زره جبریل این مصطفی ما جا آلا رحمة للعالمین
سن دیک لازم دکل ظل خدا در دید و گک
بدم ای دل آنی سلطان مصطفی در دید و گک

مخض رحمتن جوید کله عباد سرور زحماتی کوردم اهل عباد سرور
سیرتک ریشک اوش عباد سرور قوم کایم و نشانی کیقبا ده سرور
وارد اوشد چو وصف مصطفی ده سرور مصطفی ما جا آلا رحمة للعالمین
سن دیک لازم دکل ظل خدا در دید و گک
بدم ای دل آنی سلطان مصطفی در دید و گک

دو لنگه خلق عالم صفا ایچنده در انیوچون دلبری مدح و ثنا ایچنده
کم حسد قلعه سکا جانی غنا ایچنده در بندک اولن کرفیق و لسه غنا ایچنده
دو لنگه داعیری ورد دعا ایچنده در مصطفی ما جا آلا رحمة للعالمین

سن دیک لازم دکل ظل خدا در دید و گک
بدم ای دل آنی سلطان مصطفی در دید و گک

دین و دنیا اعلی آسوده طوطی دو لنگه دو جهان میکنی فتح اتساق
دو لنگه خلقی راحت قلما در ننگه حضرت حق طاهر فلسون مؤبد در ننگ
رحمت حق کیمی ایش خلقه لطف و رحمت مصطفی ما جا آلا رحمة للعالمین

سن دیک لازم دکل ظل خدا در دید و گک
کم که جانندن سوز سیمای کوه کالی این برکتبند شقاوت دزنه عولص
بوسوری بنده چون داعی باطل افروز عامر خلقه دعاسی ساکن باها

دکرو مدحک دلمه کویا سوره اخلاین مصطفی ما جا آلا رحمة للعالمین
سن دیک لازم دکل ظل خدا در دید و گک
بدم ای دل آنی سلطان مصطفی در دید و گک

غزل بیش بیتی دیدی بیتی و طغور بیتی دیر کر که انده جیو وصف اوله مع
اوشا جمیده ذکر نه دیر **برج** اوشا قبیله ذکر نه دیر **مرثیه** میت مدینه
دیر **نشیب** غیر کشتون اوغنه دیر **نشیب** معشوقک و عاشقک شوره
بیان اوغنه دیر **مکر** شول شوره دیر کر که انده بر لفظ مکر از کر اوله **نشیب**

باران قطره قطره می بارم ابرو بار سرور خیره خیره ازین چشم سیل بار
زان قطره قطره باران شده زان خیره خیره دل س زبیر بار
و بعضی دیر دیر که مکر او لدر که قافیه اولان لفظ مکر او لدر **نشیب**

زهی مخالفت مر تو خطای خطا رضی موافقت صدر تو صواب
ارتجال بدیده شو سولیکه دیر **نشان** تر جک سولیشی کل اوکا الفاظه
نشان خواه توچه تجارت میکنی **نشان** بهی ریشوز تا شام ریشیشی **نشان**

سهل شول شوره در کر که آسان کورنه اما نظیره دیک کل اولان **نشان**
قالدی کوزم یوز کوه شک کونیک کی دوشدم صیچ مغراغنه بون کی کی
ترجیه بر سوزی بردون بردله دوندر مکه دیر **نشان** **عنه**

عذلت زمانی مدته فی فعاله و لکن زمانی لیس بر روی الغول
یفیق صدری الدیغضا الفضل فطوبی الصد لیس ضمه فضل
ترجیه کردم بسی ملالت سن **نشان** بر فعل اولیک ملالت داشت سوز

نشان از صفا صفا صفا
از کجیون نظیر مثال
از اول و آخر
مسلم

کونیک چاک خاکی بود که
کون قشقه کبود اول
دخا اول و قدر
مسلم

دل کور و کجیون
دام لا طولدی
خسب کلبه

دارد زمانه شکست این روش **ختم دل** که دانشش اندر میان نبود
نظیر بر کس نه شعری و زنده و قافیه شده شود و یکدیگر را که آنکه شوکست
قصه و **نقیض** بر کس نه شعری و زنده و قافیه شده آنکه قصه شک
حکسته شود و یکدیگر را **مثال اصل** شول کشیک کم انده مالی وار
فوق وقت چکن اول خوش حالی و **نقیض** هر کشیک کم انده مالی وار
کوکلی نعلودر اکا بد حالی و **عکس** اولد که دکر اولن مصرعی و دونه
مثال عکس سغوی کردم وقتی بهرا • بهرا وقتی کردم سغوی **مثال دیگر**
کشته بجایا یا مسکین دکت را • مسکین دکت را کشته بجایا **مثال**
دیگر فرمان نبری هرگز نبری فرما • در ناگنی دلدار انگنی در مان
موش لغته مزینه دیر و اصطلاحه شول شده دیر که برنگاه و نه شک
اولنده یا او زمانه بر حرفی ایچی بر آدم آدمی **چینه مثال ترکه**
سرفه کدن خجلد سر و اشرف • لادیکه اولن زوا طغله و تان بار
طاعه دوسر جمیدر بو حشر بدن • ای الفت کت چوقدک یوجه دشدا
نیلیم بن بکزد غنچه دهانک پسته • مرغ دل بلیکن آن کور سا خیر دهن
صد نزار آوازه ایله روی کلتانده • طالعشش لو اب کسک کجی کشده سن
فال غایت ایو در چون الفدر راستی
ای سروری مصحف حسینی آید قده کلان
مستند لغته ارغشه دیر و اصطلاحه شول بیتیه دیر که هر کجی افنده زیا
مثال محبتیکر نرزم ای جایراشقی • زیرا که فوکلک در دونه در مان ایرشقی
سجانه خورشید را • سلطانه خورشید را

مثال شول بیتیه دیر که انده آو کز نشت اول قاعده ایله **مثال**
مصطفی **دستم** سلطان ای نایب طغله چون **مصطفی** **دستم** سلطان ای نایب طغله چون
لغز اولد که بر نسته نک اصافی دکر اولنوب ساسی مراد اول **مثال ترانه**
عجایب سگری دیدم که شتر یو دوم درد • ازان جملر عجایب تر ییاشت دم دارد
مطلع غزلک اول بیتیه دیر که بیتیک قیوسی منزله سنده **مطلع** غزلک اول بیتیه دیر که بیتیک قیوسی منزله سنده
ادی دکر اولن بیتیه دیر **ترانه بیت** اندن صکره کلن بیتیه دیر **ترانه بیت** اندن صکره کلن بیتیه دیر
تغی حرف او زره بنا اولنورس اکا دیر بعضی تفصیل اشغده دکر اولنورس **کدور**
ردیف قافیه دن صکره کلن مکرر نقطه دیر **مثال**
تغی مختدر سر اعدایه سلطان **مصطفی** • **منیع** مختدر بر و دریا سلطان **مصطفی**
وبکل کم ردیف علی شورده واقع دکلر **مستط** اولد که بتی در شش
اید را اوج بخشده قافیه کتور لر دور دخی بخشده اصل قافیه کتور لر
شو ک نباسی اول قافیه ایله در و بوکان نظم مستح دخی دیر **مثال قافیه**
لطیف ناز گشت آن تن • چو جانست او جسم من
خطا باشد دلاروشن • که اورا من بدن کورم
مثال ترکه پر خون اولدن کورم • کلکون اولبد ریور لرم
نیکین اولبد ریور لرم • لعلکله ای یاقوت لب • و مستطی اونه دکلر
کور مشکدر انکشتای تخمیس **بیت** برآمد مرغ زار نوامی مرغ زار
حدث من ای نگار • بد لب سحر نگار • چوبیا داز خمار • دوی من نازم از
اکمل لغت جرحه خمار • مدام چو جرحه خمار • بدین اندر جرحه خمار • سر کده بی علم

ردیف بو کز اوفانه دیر
 حرف بو کز اولد دریا کور
 و ناز دونه و بر دور
 و قیو داسیر
 کجی
 اعدایه و دریا قافیه در
 سلطان مصطفی
 ردیف در
 بیت

و مستطردیم بود که بش مصالح کتوره لری بزی اوزره و تنجی مطرعه فایده صلیه
کتور لری یو قوده دکر اوانان ترجیع بندک ایاتی اید در و بکل که صنایع
شویه و ک نقشه و کاشی کاری و آرائش منزه سنده و رانده و فی بر مقدار اجمالاً
بیا اید لم **تصیح** لغته جو امری برسته کاف زرنیه برنگه ویر لری و اصطلاحه
بیشک یا نیشک الفاظی بر کار برینه قافیه اولغه ویر لری **مثال**
ای فلک اسوای قدر تو یار **دی ملک اشتای صدر تو کار تجنیس**
لغته مانند قلمغه ویر لری و اصطلاحه اکی لفظ یا دخی زیاده بری برینه
مطابق اولوب اما معنی لری مغایر اولغه ویر لری **مثال تجنیس**
کرم بیاض ارم کرم بود و کرم خورد **بکوش هر که بکفتم کرم بکفتم کرم**
ایهام لغته گمان بر اتمه ویر لری و اصطلاحه اولد که بر لفظ اکی معنی
اولوب بریسی قریب و بریسی بعید اولوب مراد اول **مثال**
شمارتی دلس چون نظردن **شکر دجل و جیون اولد** **مقلد** اولد که بر لفظ
حروف تقدیمی و تأخیری اید اوقیه لری اولد کبی اول **مثال** سکس اگر کبی
قلب و غیر سکس **نور العیون** اولد که شکلی لری مطرعه مذکور اولن لفظ آخر
مطرعه مذکور اول **مثال** نقش نگار اولد و اول **مثال** سکس یوزیم کو تر اولد که کبی
یا غلک مطلقه مذکور اولن مصالح خلصه بعینه مذکور اول **تضاد**
بر برینک ضدی اولان لفظی کتور لری ویر لری عار و بار دکی **مثال**
حارندن بن اولدم نیلیم آه **بر و دلمه بنی یا قدک درینا**
محمل الضدین ملاحظه و ذمه اضمالی اولان ویر لری **مثال**

ای خواجه ضیا شود ز روی تو ظلم **با خلق تو سور نماید ماتسم**
تشبیه اولد که مجوب یک بر سر عضوینی برسته تشبیه اید لری و بکا
استعاره دخی ویر لری و صنایع شعریه تک تفصیلی اشغه ده بیان اولونه
کر که درین بعد قواعد و وض و اوزانی بیان اید لم **وزن** اخذ حد و مقدار
موزونه ویر لری و اصطلاحه حرکات سکنا تندن حاصل اولر پیشانیه ویر لری
طبیقت تندن ذوق ایدر چون بکد شعول کلام ویر لری که موزون اولر
و موزونه نیزان کر که در انکله صحیح و فاسد معلوم اولاشو ک نیزانی و وض در
و وض لغته چادر ک و رته سنده اولان دره که ویر لری چادر انکله قایم در
شوک فی قیامی و وض در و وض و ضیلر اصطلاحه اولد که مطرعه کتور لری
ویر لری چون اولن بر اوقه شعریه جردن ایدوکی و سالم میدر و غیر سالم میدر
اولد و اولد که مطرعه کتور لری **صدر** ویر لری و آخر که مطرعه کتور لری **ابتدا**
و آخر **جزیه** ویر لری و اولن ابر که صدر و وض و وض ابتدا و ضرب اولد
حشو ویر لری و وض بیانده یعنی وض و وض که تسمیه سنده استاد ک
اقا و علی چو قدر اما صحیح قول بود که وض و وض انکو چون وض ویر لری که موض
علیه شعور و شعری اکا عرض ایدر لری تا رانده و ناقص ظاهر اولد و بکار اصله
اون مطلقه در اما منشعبی چو قدر و ابر که شعور تندن حرکت اولر
سکندر اکیسی خماسی و آلتی سباعیدر و اولن اکیسه که سباعیدر **نوعی**
و قاعلی در و اولن آلتی که سباعیدر **مفاعیلن و فاعلاتن و مستفعلن**
و فاعلاتن و مفاعیلن و مفعولات در و بکار اکر کتور لری

فعل و زنی اوزر نه صدر که
اسم مفعول مفاعیلن در
مفعول

و تدریج سبب خفیف اوزره
مقدم اولان فاعلن از بونی
علی فاعلن در
مفعول

جواب فضیلتہ کتابی و کتب و کتب و کتب

خلاصه کلام اولور که اجزا شوکه
مکدر اوج نسته دن کرب اولور و
اول اوج نسته نکه هر اکی
نوعدر که جمله آتادر مسئله

بود علی مصر اعیان اهل بیت
 علی رضی الله عنه
 و بشیر
 امیر
 تقوین نون سکن در بود بود
 نظار ری چون جلین و سکن نظر نون
 نون صبح یا زنون امیر

بناں کھڑا کی ایو

مؤلفه بر دو مؤلفه قدس و صوره
حقیفه ایست

بوده امی بسبب نقصان آورنده
بودند مفردان اغلب قاضی
و حاجب را در
مسئله

اولیجیہ اجازت خواہ سیدنا و اولاد
و فواصل کرامت او لور دیو کی
اجازت کلمہ بد و شفاعت عام در
استغاثہ

جنوں و محبوبان اشقہ دہ
بیاد و لبیک کو کدر
شادانہ

مقاله اول در بیان سالم
امدی بکل کم اون طقوز بجز سالم درو سالم اکا دیر که هر کجا که اصله بنده

بجز سالم
بجز ترتم ایل خوش کلن آوازه دیر لر و بجم فاضله ی بجز ایل ابتدا
ایده کلمه درو بجز بجز بجز دیر ترتم اتد کلمه ای ایچون

مثال فارسی
بجز را که تمام ارکان می خواهم از یکدیگر بکیر این قطعه اید و بکیر این فرزند از
مفعلین مفعلین مفعلین مفعلین زهی باقریز دانی زهی فرزند یک اختر

مثال ترکی
کل امدی غلی غاصل تای علم هنر روز
مفعلین مفعلین مفعلین مفعلین بوکا دیر بجز سالم او کلمه طو ایست

بجز سالم
بجز عکله و نوع شوه دیر لر و بجز بجز دیر لر عکله بوکا چوق لاق اولو و چون

مثال فارسی
بجز بجز اگر تمام ارکان بخوامی در
مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن هر روز بخت نوشود اگر دوش پنج کهن

مثال ترکی
نسبتی رسم یوز که کی کونه کلر یقین
مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن اینتر یک لکه آینه آوب بر یقین
سالم بجز ایشود در علم الیقین عین

دوب کا عکله و بجز ایل
ابتدا زید و ساری تفهیم
طو تر مسته

عکله ایشوده
یکان اولو و
مست

بجز سالم
رمل عکله دیر لر و بجز بجز رمل دیدیر لکه خفیف او تسفده برو و بجز قوسلو بجز بجز

مثال فارسی
نام و نیکم فکر و کرم جسم و جانم شد بجز
معلاتین فاعلاتین فاعلاتین فاعلاتین شاد بانی میغ اولاد عثمان تو بهر جا

مثال ترکی
مال و مکلم اسم و رسم اولد یو کلمه بجز
فاعلاتین فاعلاتین فاعلاتین فاعلاتین بودر بجز رمل سالم بونی طو تر لارا

بجز سالم
منسرخ ایچی مغاسنه درو بجز بجز منسرخ دیدیر لسا جاری اولو و چون

مثال فارسی
در غم تو جان سپرد عاشق زلف زار
مفعولن فاعلاتن مفعولن فاعلاتن هیچ مکن تو جفا از پی آن شهر یار

مثال ترکی
و بجز منسرخ بروننی داخی بودر مثال ترکی
فعل بواسنده نه هوالر تو بودر جانده
مستفعلن مفعولن مستفعلن مفعولن بل بونی چون منسرخ در بجز بجز بجز

بجز سالم
بجز ایوچی مغاسنه در که لفظ بجز فاعلین بجز الفاعل درو بجز
بجز دیدیر لفظنده سرت اولو و چون مثال فارسی

بحر معیت خوش و دلکشای جمله ارکان نشو و جان فرای
 متعلق متعلق فاعلات هر چه خواهی بدایت خدای
 و بحر عکس بر وزنی دخی بود **مثال ترکی**
 قویا ایا رشک قبر بر کز دخی بسته که در و یکید اولدم ملک تر یکید کز
 مستعمل متعلق متعلق مستعمل بحر میر دیر لوبو کا که متعلق لوبو
بحر خفیف سالم بوجه خفیف دید مکاری اصطلاح **مثال ترکی**
 حسن انیکه پیش می ی کار ز یکید آفرین سوچ که صد مرار صد مرار
 فاعلاتن متعلق فاعلاتن متعلق ناکلیجک عکس لوبو کا یا رجا که دیدیم
بحر مصراع سالم
 مضارع مشابه معنای در بوجه مضارع دیدیم که مرعیه مشابه اولد و چون
مثال فارسی
 کران طره هست مشک با چون نداد و ران چه هست چه او کشید رو
 متعلق فاعلات متعلق فاعلات بدانی این مضارع شوی خوش خوش
بحر مقضب سالم مقضب اسم مفعول صغیه وزنه فکر او شش معنای در و بوجه مقضب
 دیدیم ابراهیم اسنده انتظام تلفظ بولند و چون **مثال ترکی**
 طوی قد و یرده ملک لوس پریری حواله عین سنن جاکل فرودن خستری
 مفعول متعلق مفعول متعلق کلشن خنجه دهن کلشن کلشن کلشن
بحر محبت سالم محبت اسم مفعول صغیه وزنه کلشن معنای در و بوجه محبت
 دیدیم آخر که جز کسلب غیر اولد و چون **مثال ترکی**

جیدن صکره اولان خف
 اوچ نقطه ای که کلشن در
 اوچ نقطه ای که کلشن در
 اوچ نقطه ای که کلشن در

جام مرقع خون بر دای ساقی ساقی سن جوجا افزا اندن نویسن
 مستعمل متعلق متعلق مفعول مشابه نوده اولدم طو لوبو صد دانی
بحر مقارب سالم مقارب اسم فاعل صغیه وزنه یا خنجه معنای در
 و بوجه مقارب دیدیم بیک الفاظنده مقارب اولد و چون
مثال ترکی
 دل آدمی قادیان عشق عشق بلور بومر بومر دل اهلنده آلا
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن کر که در عوض اهل بلکده اولد
بحر متدارک سالم
 متدارک اسم فاعل صغیه وزنه تیشی معنای در و بوجه متدارک
 دیدیم بیک الفاظلی بر برینه لاحتی و ملاصق اولد و چون **مثال ترکی**
 بیک کلک ک سروری قول لکر ممری دل لکر رهبری بولکر
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن ای قولی تکر نیک شای ملکر
بحر مدید سالم
 مدید فعلی مفعول مفعول مدید دیدیم صدی کلک و چون بر نیای
مثال ترکی
 سا قیا طوبی جاکل کورین بر کلیم بودیا خنجه ده او پرک یک کلیم
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن خنجه قلم بر کلیم آه یک کلیم
بحر طویل سالم
 طویل فعلی مفعول فاعل در و بوجه طویل دیدیم اوزون اولد و چون

[illegible]

بعضیک بنویسین جدول اعداد در در
قطع معانی است یا راقی آنکه
معانی است
مسلک

فاعلات ماضی است ماضی
دخا و فخذ و ز
مسلک

و مفعولان فاعل و او و شوب لالت قالو بخلات وقف ایلد انک برین
 و بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده پرکنده امله دیر لر و اصطلاحده
 فاعلانن ان عین دوشر فاعلانن قالو یا لام دوشر فاعلانن قالو مفعولانن برینه
 بولرک هر برینه **تشیق** دیر لر **تشیق** لغتده کرکده دیر لر و اصطلاحده اولدر که
 فاعلانن دن کنجی حرف دوشر و عینی ساکن ایدر لر فاعلانن اولو مفعولانن کنجی
 قوز یا یخول اولان حرف ساکن ایدر لر مثلاً مفعولانن ماسنی ساکن ایو و مفعولانن
 برینه قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده میوه دیر لر و اصطلاحده اولدر که
 مفعولانن دن دوشر و ماقبل ساکن ایدر لر مفعولانن اولو مفعولانن کنجی قوز
مقطوع دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که مفعولانن دن دوشر
 مفعولانن قالو مفعولانن کنجی قوز فاعلانن دن دوشر فاعلانن قالو فاعلانن
 برینه قوز و مفعولانن دن دوشر فاعلانن کنجی قوز بولرک هر برینه
خبر دیر لر **تشیق** لغتده درت ایقو حیوانک یا غش یا غلفه دیر لر و اصطلاحده
 اولدر که فاعلانن دن کنجی حرف دوشر و بولون دوشر فعلات قالو ضم یا ایلر بولر
تسکول دیر لر **تشیق** لغتده دوشر صمانه دیر لر و اصطلاحده اولدر که مفعولانن دن
 و بر سبک انی حرف ایخه دوشر و حرف اولی ساکن قلنور مفعولانن اولو مفعولانن کنجی قوز
اهتم دیر لر **تشیق** لغتده خادم امله دیر لر و اصطلاحده اولدر که مفعولانن دن کنجی
 دوشر مفعولانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده دیر لر مفعولانن
 اتقی اولین سحرت دیر لر و اصطلاحده اولدر که مفعولانن کنجی قوز بولرک هر برینه
 قالو بولرک **تشیق** لغتده قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر و اصطلاحده اولدر که مفعولانن کنجی قوز

دوشر فاعلانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که
 قلنه فاعلانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که
 دوشر فاعلانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که
 کیدر که دیر لر و اصطلاحده اولدر که فاعلانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده
 فاعلانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که
 بولون کسکه دیر لر و اصطلاحده اولدر که مفعولانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده
 و تا ساکن اولوب لالت قلنه فاعلانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده
 کوزور که دیر لر و اصطلاحده اولدر که مفعولانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده
 فاعلانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که
 انک برینه قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که
 اصطلاحده اولدر که مفعولانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده
انتم دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که مفعولانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده
 مفعولانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که
 اصطلاحده اولدر که مفعولانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده
 فاعلانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که
 مفعولانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که
 مفعولانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که
 اولو مفعولانن کنجی قوز بولرک هر برینه **مجنول** دیر لر **تشیق** لغتده دوشر و اصطلاحده اولدر که

نسخ این کتاب در سال ۱۲۰۰
 در شهر تبریز
 در کتابخانه ...
 ...

واصطلاحاً اوله که شول جز که آخری و توجع اولانک از زنه بر خور و شول
 الف زیا ده ایدر رو بوستفعلن و فاعلن ده و متفاعلن ده اوله که متفاعلا
 فاعلان و متفاعلان اولور و بولرک هر برینه **مذال** دیر **فعل** لغته انگن
 اوز لغته دیر و اصطلاحاً اوله که شول جز که آخری و توجع اولانک اکی و ف
 زیا ده ایدر شول متفاعلن اولانک اوله که **مفعول** اولسونکه
 بر چو که اصله فاعلن درانک اکی فرعی وار در بری **فعل** در ضم لامه تنوین
 بر **فعل** در سکون لامه بری **فعلن** در بر **فعل** در سکون عین و ضم لام
 ایدر بر **فعل** در فانک عینک فتحه سی و لامک سکونیه بری **فع** در و بر
 اصله که فاعلن درانک اکی فرعی وار در **فعلن** در فانک فتحه سی و عینک
 کسره سی ایدر بری **فعلن** در فانک فتحه سی و عینک سکونیه و بر جز اصله که
 متفاعلن درانک اکی بر فرعی وار در **فعلن** در و بر **فعلن** در و بر
فعل در ضم لام ایدر تنوین بری **متفعل** در ضم لامه تنوین بری **فعل** در و بر
 بری **فعلن** در بری **متفعل** در بری **متفعل** در بری **فعلن** در فانک عینک
 و لامک فتحه سیله و بر جز اصله که فاعلن درانک اکی فرعی وار در بر **فعلن**
 بر **فعل** در لامک سکونیه بری **فعل** در بری **فعلن** در بری **فعل** در بری **فعل**
 در لامک فتحه سیله تنوین بری **فعل** در لامک سکونیه ایدر و بر جز اصله که فاعلن
 انک اکی بر فرعی وار در **فعلن** در فانک فتحه سی و عینک کسره سیله بر **فعل** انک
 ضم سیله تنوین بری **فعل** در فانک فتحه سی و عینک کسره سی و فانک فتحه سیله
 بر **فعل** در **فعل** در فانک فتحه سی و عینک کسره سیله بر **فعل** در **فعل**

فانک

فانک فتحه سی و عینک کسره سیله بری **فعلن** در فانک فتحه سی و عینک سکونیه بر
مفعول در بری **فعل** در فانک تشدید بله بری **فعل** در فانک فتحه سی
 و عینک فتحه سی و فانک تشدید بله بر جز اصله که فاعلن درانک سکونیه
 وار در بری **فعل** در بری **مفعول** در بری **مفعول** در بری **مفعول** در بری
 بری **مفعول** در بری **مفعول** در بری **مفعول** در بری **مفعول** در بری
 ضم لام ایدر و بر جز اصله که متفاعلن درانک اکی بش فرعی وار در بری **مفعول**
 بری **مفعول** در بری **مفعول** در بری **فعل** در فانک فتحه سی و عینک
 کسره سیله بری **مفعول** در بری **فعلن** در فانک فتحه سی و عینک کسره سیله بری
فعلن در فانک فتحه سی و عینک سکونیه بری **متفاعل** در بری **متفاعل** در
 فانک تشدید بله بری **مفعول** در بری **متفاعل** در بری **متفاعل** در
 فانک سکونیه بری **متفاعل** در بری **متفاعل** در بری **متفاعل** در
 و بر جز اصله که متفعولات درانک اکی بر فرعی وار در بری **فعل**
 در فانک فتحه سیله بری **فعل** در فانک فتحه سی و عینک کسره سیله
 و فانک فتحه سیله بری **مفعول** در بری **مفعول** در بری **فعل** در بری **فعل**
 در بری **فعل** در بری **مفعول** در بری **مفعول** در بری **فعل** در بری **فعل**
 بری **فعلن** در فانک فتحه سی و عینک کسره سیله بری **فعلن** در فانک فتحه سی و
 سکونیه و چون علل احوال بیا قلند شدن کروتر که دله شایع و متعل اولان
 بحر غیر مالمی بیان قلام بحر بنج بحر و متوازن
 طیکد رای بری بیکر ملک منظره پیره نه زمینه شه زمان پرور

و در این کتاب
 و در این کتاب
 و در این کتاب

و در این کتاب
 و در این کتاب
 و در این کتاب

مفعول مفاعیلین مفاعیلین	مترین بحر منج اخوب
ای یار پری صورت دیدار گشتام	وی حور ملک سیرت دیدار گشتام
مفعول مفاعیلین مفعول مفاعیلین	مترین بحر منج اشتر
آفتاب عالم اراد ریو کر ای شه	اول سبیدن اید را کا بحر و مهر
فاعیلین مفاعیلین فاعیلین مفاعیلین	مترین بحر منج اشتر استم
لبکر لبکر شراب و شراب	یورکم یورکم کباب و کباب
فاعیلین فاعیلین مفعول مفعول	مترین بحر منج اخوب کفوف و محذوف
ای باد صبا سبزه دلبر خیر ویر	بوی سوسا مانکره سرور خیر ویر
مفعول مفاعیلین مفاعیلین مفعول	مترین بحر منج اخوب مقبوض ابتر
اول که همیشه کوکلمک افلاکن	مستغرق نور اندی منورمه در
مفعول مفاعیلین مفاعیلین مفعول	مترین بحر منج بحر و مقبوض مستغ
یوز کدر ریو کر ای یارمه جبین	شعاع شمع آفتاب جان و دین
مفاعیلین مفاعیلین مفاعیلین	مترین بحر منج بحر و اخوم مقبوض
محذوف در مانم مکر ایده حبیبم	کم در دم بغایت اشدی حدی
مفعول مفاعیلین مفعول	مترین بحر منج اشتر محذوف متوازن
عشقی که کار جان و سر فواد	اولشم فدای عشقی که فدایم
فاعیلین مفعول فاعیلین مفعول	مترین بحر منج اخوب مقبوض محذوف
ای خط صفاتک اسم اعظم	ذاتک م جان و جان آدم
مفعول مفاعیلین مفعول ۵۵	مترین بحر منج مقبوض مکفوف متوازن

اخر اول و دومی بود که مفاعیلین درین وزن
دو شوب فاعیلین فاعیلین مفعول
اشتر اول و دومی بود که مفاعیلین درین
میم و یا دو شوب فاعیلین فاعیلین
ایستم اول و دومی بود که مفاعیلین درین
لفظ دو شوب و دومی اولی ساکن و ثانی
و تکیه نه فو شدر
مقبوض اول و دومی بود که مفاعیلین درین
دو شوب فاعیلین فاعیلین مفعول
بود که مفاعیلین درین وزن
و عین دو شوب فاعیلین فاعیلین
نظیر فاعیلین فاعیلین
اخر اول و دومی بود که مفاعیلین درین
دو شوب فاعیلین فاعیلین مفعول
مفعولین فاعیلین فاعیلین
فوق شدر
مقبوض اول و دومی بود که مفاعیلین درین
دو شوب فاعیلین فاعیلین مفعول
مفعولین فاعیلین فاعیلین
فوق شدر
مقبوض اول و دومی بود که مفاعیلین درین
دو شوب فاعیلین فاعیلین مفعول
مفعولین فاعیلین فاعیلین
فوق شدر

کنش در التکسحتی الله	ولیکن اخی کورا فراسنه
مفاعیلین مفاعیلین	مترین بحر منج بحر و محذوف
سروری اولمدین ای یار جان	بکون جانی سکا جانافدا در
مفاعیلین مفاعیلین مفعول	مترین بحر منج بحر و محذوف
عشقی که کیشی بها جان سر در	عشقی اری کوزنده کورده دیو
فاعیلین فاعیلین فاعیلین	مترین بحر منج بحر و مقصود
کو کلمه عشق کلام دندن ای لبی کلنا	دوشلی اولوی وجودم معدن
فاعیلین فاعیلین فاعیلین فاعیلین	مترین بحر منج محذوف
چاکرک و اللیل یارک و الضحی و النور	کوزلرک و لک کوسک سوره و الطور
فاعیلین فاعیلین فاعیلین فاعیلین	مترین بحر منج مضمر مقطوع
الکوله اهل نظر نور تجلی دیدیلر	یکنک حور تنه آتش موسی دیدیلر
مفعول مفعولین فاعیلین فاعیلین	مترین بحر منج بحر و مقصود
طلعتکدن ای کنش یوز لونا کار	حق تعالی نوری اولوی اشکار
فاعیلین فاعیلین فاعیلین فاعیلین	مترین بحر منج بحر و محذوف
نه دیر سک قیل سروری یه ولی	نام و دانه جا کندن گنه
فاعیلین فاعیلین فاعیلین فاعیلین	مترین بحر منج بحر و محذوف
الحمد لله و صلیکد ایروم بینه	فوت اولمدین دیدار کی کوزدم
مستغنی مستغنی مستغنی	مترین بحر منج بحر و محذوف
شعاع شمع رنگ طوتدی جانی ای تم	رایه مشک خطک قلمدی جانی سیر

مقصود اول و دومی فاعیلین درین
نوز و دو شوب فاعیلین فاعیلین
ایستم اول و دومی فاعیلین درین
لفظ دو شوب و دومی اولی ساکن و ثانی

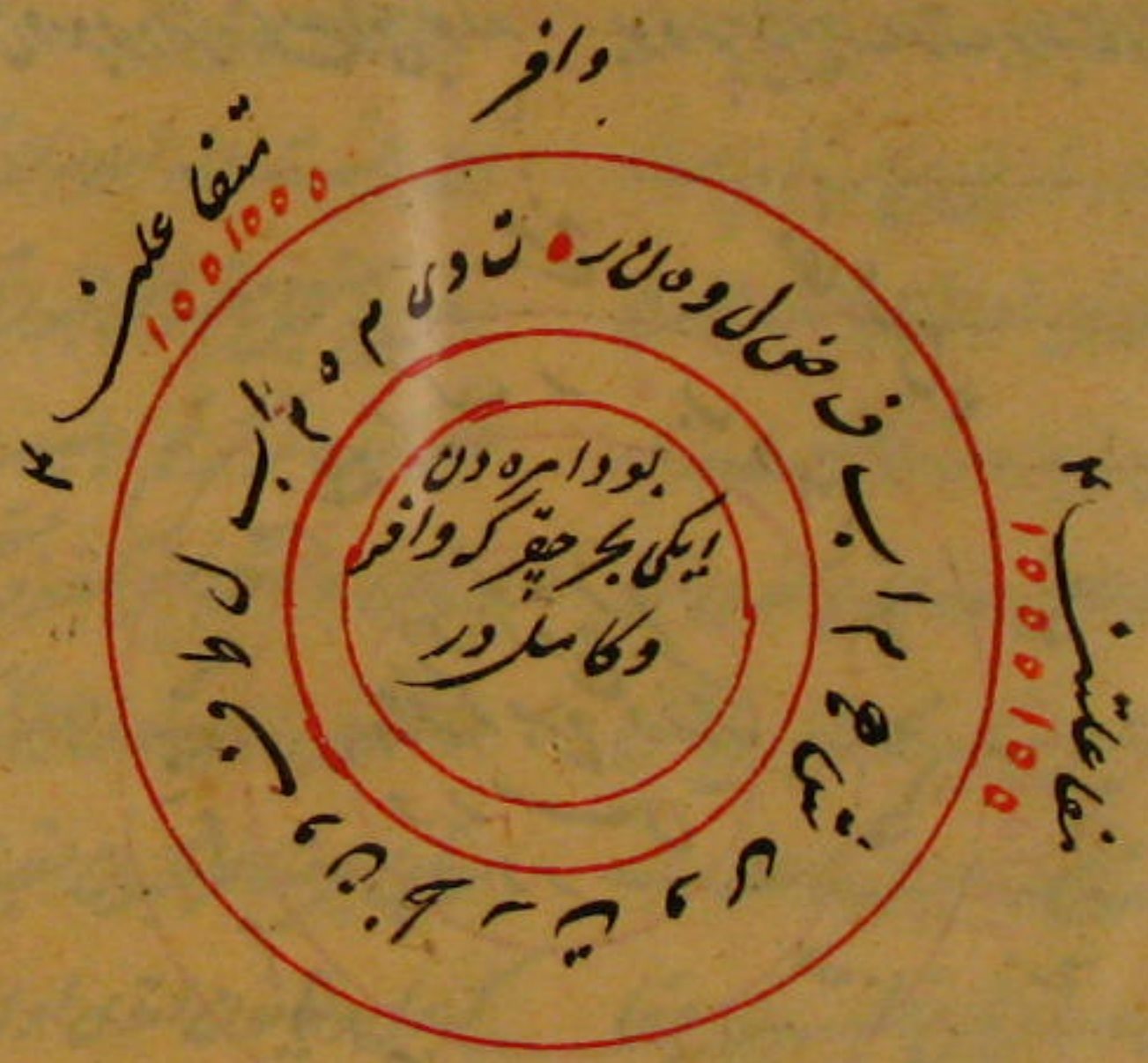
مقبوض اول و دومی بود که مفاعیلین درین
دو شوب فاعیلین فاعیلین مفعول
بود که مفاعیلین درین وزن
و عین دو شوب فاعیلین فاعیلین
نظیر فاعیلین فاعیلین
اخر اول و دومی بود که مفاعیلین درین
دو شوب فاعیلین فاعیلین مفعول
مفعولین فاعیلین فاعیلین
فوق شدر

مقتعل مقتعل مقتعل مقتعل	مرتین بر جرم مطوی مرتیل
ای کی کوثر گدو حوری متی جنت	وی صبی سبیل نگری فلفل قرقط طاق صلی
مقتعلات مقتعلات مقتعلات	مرتین بر جرم مطوی مجنون
دبر کد صالحه جان و کوکل فدایی	جان و کوکل فدایی در دبر کد صالحه
مقتعل مقتعل مقتعل مقتعل	مرتین بر جرم مطوی مرفوع
لعل لعل شربتین گور شرم	نقل و مل و شند و شکر دید یل
مقتعل مقتعل مقتعل مقتعل	مرتین بر سیرع جرد موقوف
او غریلی زلفکد جانان سیم	مشک نخوس ایلد طودی جهان
مقتعل مقتعل مقتعل مقتعل	مرتین بر منسج مجز و ده
حشک کندن روشن جهان سربس	لعلک میندن سرخوش روح روان
مستفعل مستفعلات مستفعل	مرتین بر منسج مطوی موقوف
لعل لعل آب حیا چشمه سید زان	مده یه اولد حیات خسته اولد زان
مقتعل مقتعل مقتعل مقتعل	مرتین بر منسج مجز و مطوی موقوف
قنده سن ای مرد عشق کلبه و کل	دوق ایده لم راج صاف اولد سن
مقتعل مقتعلات مقتعل	مرتین بر خفیف مجنون
صفا و صفا فدای جان و تن دنی	جسته بگر که قول نه جان و خشن دنی
فعلاتن مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن	مرتین بر خفیف مجز و مجنون مقصور
فاشک سدره می یه سرور و دنا	لعلک عیس می یه روح روان
فعلاتن مفاعیلن فعلاتن	مرتین بر خفیف مجز و مجنون مقصور

کشته طعن ایدر یوزک نوزی	سکه بکزر بولنم ای حوری
فعلاتن مفاعیلن فعلاتن	مرتین بر مضارع مجز و ده
جاکلدن ای ملک و جهان روشن	کنش مبین یا قمر باه ای دلم
مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن	مرتین بر مضارع آخر
عشق که باش تو شکدن رسوائ عالم	و شکدن ایر و دوشدم مجنون
مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن	مرتین بر مضارع آخر مکفوف
یوزک کتا بنده بگک حرفه نقطه در	زلفکد کربک تشکایت بیت
مفعول فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن	مرتین بر مضارع آخر مکفوف
سوره المنتهی در بویک ای دوست	حورالعین سنن جاکلد فردوس
مفعولات مستفعلن مفعولن	مرتین بر مقضیه مجز و مطوی موقوف
رفع فکدی زلفی یوزندن کنار	کندی بولت اولدی کنش اسکار
فعلاتن مقتعلن فاعلاتن	مرتین بر محبت مجز و ده
شول معیند کاکور کم کوزار خوب یوز	کوز نورن ایدر زیاده وجهه س
مستفعلن فاعلاتن مستفعلن	مرتین بر محبت مجنون مقصور
یکانک انشی نور چرخ جل جلال	جاکلد ایتی معنی حسن و لطف و کمال
مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلاتن	مرتین بر متدارک مجز و متوازن
سرورم محترم همه دم	موسنم محرم هم دم
فاعیلن فاعیلن فاعیلن	مرتین بر طویل مجز و مستغنی
یوزک کورم دور و زنده خورشید	سکا مشری بر جیس و نا امید

در این کتاب
در باب اول
در باب دوم
در باب سوم
در باب چهارم
در باب پنجم
در باب ششم
در باب هفتم
در باب هشتم
در باب نهم
در باب دهم
در باب یازدهم
در باب پانزدهم
در باب شانزدهم
در باب هجدهم
در باب نوزدهم
در باب بیستم

شخص از خاست **میان** بر خست ای **میان** صنم چاکر **میان** چمن بوم صراع شویله
او قنسه به پیش خاست بود چاکر بر خست ای صنم بحر جزو زنی اولور که
تعلیق بود به پیش رخ **مستعلی** سارت بود **مستعلی** چاکر بر رخ **مستعلی** ای صنم
مستعلی چمن بوم صراع بویله او قنسه به پیش خاست بود ای صنم چاکر
بحر جزو زنی اولور که تعلیق بود که به پیش رخ **مستعلی** رت بود و **مستعلی**
ای صنم چاکر **مستعلی** بر خست **مستعلی** و کنج دانه کدی **مستعلی** در اتفاق افرا
ای چون که متفکر در سبای اولعه و بعضی متفکره اخرا ای دانه دیشلر
یا زوخی مشهور اولاند **مستعلی** تویی به ما بلطف نظر تویی شه ما بفضل تو

بوم صراع وجه مسطور له ای چمن بحر وافر زنی اولور که تعلیق بود تویی
مستعلی بلطف نظر **مستعلی** تویی شه ما بفضل تو **مستعلی**

در این کتاب
در باب اول
در باب دوم
در باب سوم
در باب چهارم
در باب پنجم
در باب ششم
در باب هفتم
در باب هشتم
در باب نهم
در باب دهم
در باب یازدهم
در باب پانزدهم
در باب شانزدهم
در باب هجدهم
در باب نوزدهم
در باب بیستم

در این کتاب
در باب اول
در باب دوم
در باب سوم
در باب چهارم
در باب پنجم
در باب ششم
در باب هفتم
در باب هشتم
در باب نهم
در باب دهم
در باب یازدهم
در باب پانزدهم
در باب شانزدهم
در باب هجدهم
در باب نوزدهم
در باب بیستم

چمن بوم صراع شویله او قنسه به ما بلطف نظر تویی شه ما بفضل تو
بحر کاسلر در اولور که تعلیق بود به ما بلطف **مستعلی** و نظر تویی **مستعلی**
مستعلی ل و هنر تویی **مستعلی** و او چمن دانه کدی ای صنم در اجرا شاکر بود
مستعلی ترا کن نخوی نباشد نظیری
بحر مقارب

و در دخی دانه کدی ای صنم در لاکتی ای اجلی ای چمن
مختلفه دیر را بر آنک لختانی اولور و چمن که بعضی خاسی و بعضی سبای
عس به بعضی سبای نه مغایر در **مستعلی** بیای هت چاکر که هستی ز به برتر

بوم صراع وجه مسطور له ای چمن بحر وافر زنی اولور که تعلیق بود تویی
بحر کاسلر در اولور که تعلیق بود به ما بلطف **مستعلی** و نظر تویی **مستعلی**
مستعلی ل و هنر تویی **مستعلی** و او چمن دانه کدی ای صنم در اجرا شاکر بود
مستعلی ترا کن نخوی نباشد نظیری
بحر مقارب

البینید بغیر النغم نغم و شرف رسیدن ساله فلان نزار راست
 نظم عیدین **مثال**
 ابا العباس لایکب بانی . شیبی عن حلی الاشعار کار
 فلی طبع کمال معین . زلال من دزی الاجار کار
 نظم فارسی **مثال**
 چون چشم ترا مست پیکار کار . بود جان من زان دل از زار
تجنیس اولد که اخو منی مغا بر اولادیت شریفین **مثالی**
 الخیل معقود بنوا حیا الخیر . نثر عیدین **مثالی** لفظه در نصید
 و خطه روض نصیر . و شرف رسیدن **مثالی** دل کریم از از اراد
 نظم عیدین **مثالی**
 تمتع بیوم مسعد النج مسعد . و دع قول لاحسنت النصح معف
 و نظم فارسی **مثالی**
 کفنی بدسم دل در کربان بدی . صد شکر خدای را که دادم داد
تجنیس اولد که خطه و مشاب اولاد لفظه مشاب اولیه قران مجیدین
 و هم کسبوا انهم یسبون صفا . و حدیث شریفین **مثالی** علیک بالیاس من
 الناس . و نثر عیدین **مثالی** غک فضا رقصار ذکک فاحش
 فاحش فکک فکک فکک فکک . و شرف رسیدن **مثالی** یک راه باریک
 و نظم عیدین **مثالی**
 به عا د اعلام العلوم عو الیا . و اصبح اثمان انشاء عو الیا

لفظه در نصیر
 غیر یک مغا بر اولادیت
 فاعده دل شکر کون الیک مقصود
 مسعوده بیوی و برادر بی
 و کسبوا انهم یسبون صفا
 که شکر خدای را که دادم داد
 و غنق اید

اولد که خطه و مشاب
 فاحش فکک فکک فکک
 بدلا من بونک اید

البینید بغیر النغم نغم
 البینید بغیر النغم نغم
 البینید بغیر النغم نغم

و نظم

و نظم فارسی **مثالی**
 زینر بخرم خیر و شری که دایم . کونبارم بکشد یارینا زارم باز
اشفاق اولد که لفظی هر غلری بر برینه مقارب و نجاس اولادان
 غلطی و حدیث شریفه حتی واقع اولد قران مجیدین **مثالی** یا اسفی
 علی یوسف . و انی واسلت مع سلیم الله رب العالمین . دافعی و جالبه
 دان . و حدیث شریفین **مثالی** انظم طلمات یوم القيمة دنی عحیة عحیة
 و رسول و مقرر مفر باسه و غفار غفر الله لها . و نثر عیدین **مثالی** اللهم سلطیم
 الطعن و الطاعون . و شرف رسیدن **مثالی** فلان شخص کار و بیکار دارد
 و نظم عیدین **مثالی**
 مہینا لسا داتنا فی دارة . لغا الکرام و ما الکروم
 و فی مقلتی من ذل فارقتهم . غلام تجود و بس الغوم
 و نظم فارسی **مثالی**
 چونوش لعل تو دار الشفاء یبارت . بجان حسنه شفای رسد از ان شقیین
اسجاع اوچ مقدر بری سجع متواری در بری سجع متوازن در بری سجع مطفر
 سجع متواری اولد که اوچه اولان کلمه روزنده و عدد و حوضه و حوی روی
 متفق اولاد حدیث شریفین **مثالی** اللهم اعط للمنفق خلفا . و لمکس خلفا
 و نثر عیدین **مثالی** فلان ابرو من البرد فی زمن الورد . و شرف رسیدن
مثالی کوی باخته . و اسب ختمه سجع متوازن اولد که کلمه هر حوی بری برینه
 موافق اولاد اما حرف روی مخالف اولاد قران عظیمین **مثالی** و انبیا الکتاب

البینید بغیر النغم نغم
 البینید بغیر النغم نغم
 البینید بغیر النغم نغم

البینید بغیر النغم نغم
 البینید بغیر النغم نغم
 البینید بغیر النغم نغم

البینید بغیر النغم نغم
 البینید بغیر النغم نغم
 البینید بغیر النغم نغم

البینید بغیر النغم نغم
 البینید بغیر النغم نغم
 البینید بغیر النغم نغم

امامزاده و امام
پیران و شیخ

و هدایتها الصراط المستقیم و شرع بیدن **مثال** قد اتسع المجال بعد النضج
واتجه التملع **مطلع** اولد که کله احراف رویده متفق اولاما وزنده
و عدد و حده مخالف اولاقران مجید **مثال** ما کلم لا ترجون به دقار و قد
خلقم اطوارا و شرع بیدن **مثال** جناب خط الرجال و نیم الامال و شرع فارسیدن
فلانرا کرم بسیارست و بعضی پیشمار **بیان المملوبات** بونک اقسامی چوقدر
اما مشهور اولاند در تذکره **مطلع** بعضی کلم که بعضی حروف و فقه و تفهیم و تاخیر اولاند
حدیث شریفدن **مثال** اللهم استرح راتنا و امن رو عاتنا
نظم بیدن **مثال**
فعدی خصب زواد و عمدی ری و راد
و نظم فارسیدن **مثال**
ازان جاد دانه دو چشم سیاه و دلم جاودانه عدیل غنات
مطلع کل کلم که جمیع حروف و فقه و تفهیم و تاخیر اولان شرع بیدن **مثال**
کنه بر جاده رجب و شرع فارسیدن **مثال** یارب ما آرام ده در قیامت
قلب تش و نظم بیدن **مثال**
حسامک لا جاب فتح و رکاب لا عدا حاتف
و نظم فارسیدن **مثال**
میرک سیاست یک جاک و بزما و هر چه بگوید ظریف گوید و زیبا
هست کریم و انیس در شناسی و دود بخون باز کون میرک سیا
مطلع بجه همان قلب کل در الا بوقدر و ارکه اول و اخرده اولوز

دفعه

در بیان کلمات
و در بیان کلمات

و در بیان کلمات
و در بیان کلمات

و نظم بیدن **مثال**
ساقی هذا الشاء الحین القلیب **مثال** سارخی القوم فالتم علینا جبل راکن
و نظم فارسیدن **مثال**
ناز کرمی کند بنام زمان و رای من ان بود که خواهد یار
مطلع ساقی اولد که یوقودن اشعه بنه او قنور اشعه دن یوقود
اولد او قنور قنار غلیظدن **مثال** کل نه فلک و فی ربک فکر و شرع بیدن
ساکت کاش و شرع فارسیدن **مثال** دارم همه مراد و مریع قلب اولد و غنک
شکر تبریزی وزارت برکش و شوهر ببلبل لب هر هوش
و غام بیت قلب اولد و غنک نظم بیدن **مثال**
از اهن نادمت لیل لحو و اهل لیله مدان بخارا
و نظم فارسیدن **مثال**
راشم درمان دردم کرم یار و رای کرم دردم شمار
مطلع و البصر علی الصدق النور و نوع اول اولد که لفظ اول بعینه مذکور اول
و اول کلمی معناسی در اول و لا شرع بیدن **مثال** الحیلة ترک الحیلة
مثال و یک العقل انفی للتقل و شرع فارسیدن **مثال** کومر شناسی اندر کومر
و نظم بیدن **مثال**
سکران سکرهوی و سکره و انی یغیث فنی فیه سکران
و نظم فارسیدن **مثال**
صباحی رساندین بوی دوست و کرباد و صد آفرین با صبا

و در بیان کلمات
و در بیان کلمات

و در بیان کلمات
و در بیان کلمات

و در بیان کلمات
و در بیان کلمات

نوع ثانی اولدکه لفظ اول بعینه مذکور اوله اما معنی مغایر اولدو بقیه
تجسین مدثر شرع بیدن **ثانی** کافر النور کا کافر و شر فراسیدن **ثانی**
داو یافت داد داد نظم بیدن **ثانی**

یسار من سجینہا المناہیا • و یعنی من عطیتہا الیسار
و نظم فارسیدن **نثالی**

باز غم مرغ و لم شکا رکود باشد که حق رها نشد از خجک باز باز
نوع ثالث اول که نقطه اول بعین مذکور اول و اول و کلی معنی مراد اول

اما لفظ اول مصراع اولك والنده اوليه ، نظم عبيد **مثالی**
 اما بقية فانها مانوسه ، بجوار تبرك والديار قبور
نوع سابع ونظم فارسيين **مثالی**

کریچه در دل بخار زهر و فانیست مرا ^{دول} می ندانم که تو یابنده چه داری در ^{دول}

تغیر عیدین
و اذ البلبابل افضحت بلغا تها
و نظرم فی رسیدن
مقامی
فانف البلبابل باخشا بلابل
نقش ایله
مقامی

کرمیایده وار من از فلک چو یزد و ترا هر چه پایست داد
نوع خاص اولد که هر صراج اولعده و اخونده اولان لفظ را صله و معنی
متفق اولار اما صیفه و متفاوت اولار و بولیکی قسمد بری اولد که تقو
صدرده بر لفظ مجزوه اولابر قسم اولد که بر لفظ مشوده بر لفظ مجزوه اولابر

عظمیٰ

غٹھیدن اولکے **مقلے** استغفروا ربکم انہ کان غفار

نظم و بیدین مثالے

و نهت عزمائک لاکه ت . و ماکان من شانها ان تهی

وزنظم فارسیدن

بیازدوی مرا بی هیچ حجت ، رهن سرگز ترا بودست آزار

وقول مجيد **قستم ثمانينك مثالي** ولقد استغرني برسل من قبلك فاجابك

سخوایم ما که نواب پشرون و حدیث شریفین **فصل** مرثیه

افقہ سے تعارض منقہ ، ونظم عربیہ دن مثالی **مثالی**

وما ان شئت من كبر ولكني ، لقيت من الحاجة ما انساها

و نظیف رسیدن مثال

امیر اکرم معزول گردی سرنجام همه اعمال غلست

نوع سادس اولد که اولده و اخونده مکن لفظ اصلا در لفظ من مشق
اولد که اولده و اخونده مکن لفظ اصلا در لفظ من مشق

او کیسب معنہ محکمہ اور بودی ایلی سدر قران عظیمی اولیٰ

قال امي لعلمكم من الفالين وطمع بيدين مثنائ
ضرائب ابد عتباتي السماء قلنا نذكرك ۶ فنحاض

مرايب ابد عمره في السمح
فلا بد لك عيضا صريا

و سلم فارسیدن
نام از عشق ان صبرست روز ، و نسک از مال کنسته ام چون با

و قرآن مجید نصرتا نینک **شال** فنادی فی الظلمات ان لا اله الا انت سبحانک

انہی کنت میں ان ظالمین نے ظہیر عبید بن شامی

ایہ کتاب اولیٰ فی فضلہ کی ضخیم
توضیح کے ایک نیا فنڈ کا حصہ
ہے۔

کتابخانه و مکتبہ دولتی
ایستاد خانقہ دارالعلوم دیوبند
ایستاد خانقہ دارالعلوم دیوبند
ایستاد خانقہ دارالعلوم دیوبند

رویت کرد که در قتل او
چند نفر کشته شدند

اولی قولند حکم علی را
روشنی طویلی

عقلم اچھندہ کے زیرِ کمر

تظلم عیبیدن **مثال**
منحن با الحایب غیرنا ، اوجاهات منحن با الحایب
و نظم فارسیدن **مثال**
کرت زمانه ندارد و نظیر شاید نکند ، تو از خدا برجت زمانه را نظیر
و عرفی شواهد رو بخیز علی الصدر اولد که غلک مطلعنده مذکور اولد مطلع
مخلصه بعینه مذکور اولد لانه که مصنف کتاب سروری فقیر و عیسی
غزل
کور یکچون حسنیه السه الیه یارینه ، دیرم که کسزد که کورمه یکین یارینه
قلکلی طوع لودی کورقه دیر کس فیض ، عکس اکری کوسر کز اولد چارینه
کون یوزک ای غنچه لب ده بخیه لبیم ، کم آنک عمری کونی وار فرچه پیرینه
برزوالی کنش فلک کسکل در ، که کونه کرم اولسون که چوخ ذوارینه
ای سروری کون مقابل اولدی آیه صانورم
کور یکچون حسنیه السه الیه یارینه
تضاد بوفروده بیان اولمشد روانک قران غیلدن **مثال** قل اللهم مالک
ملک توی الملک من تشاء و تنزع الملک من تشاء الایه و حدیث شریف **مثال** علم لا
ینفع و جهل لا یضر و شرع عیبیدن **مثال** ان من خوفک حتی تبلغ الامن خیر من منک
حتی تبلغ الخوف ، و نظم عیبیدن **مثال**
یار رب مبیته فی طی مسکنة ، و رب مولده فی نسی لذات
و نظم فارسیدن **مثال**

بنا اول عورتی چک نشیندن
یعنی آنک اول عورتی چک نشیندن
ال عیسی اول عورتی چک نشیندن
ایک عورتی چک نشیندن
یعنی بنده قتل ایچون ده
اسلام

اسلام اصل اسلامه و حسنیه
فلان کشته علی بنی ایکو
موردیشک بو حکایتی اول
و قشور شلور اسلامه

بغیر از عیبی دارد که در کمال
و بی ایم و بی دین دارد
لذا از آنکه
اسلام

لا اله الا الله

بدیدارست عدل و ظلم پنجهان ، مخالف اندک و ماصح فراوان
اغصان اولد که تزیین ایچون موافق اولان حرفی کتورده لازم دکل
ایکین ماه کلاب و عتاب کبی بوکا التزام مالایزم وافی دیر قران مجیدین **مثال**
فما الیتیم فلا تقهر و اما السائل فلا تنهر و حدیث شریفین **مثال**
اذا اشتط السطح السطح تسلط الشیطان ، و نظم عیبیدن **مثال**
یقولون فی البستان للعیتر لذة ، و فی الحی و الماء غیر آسن
اذا شئت ان تلقی المحاسن کلها ، ففی وجه من توی جمیع المحاسن
و نظم فارسیدن **مثال**
سهم تو در زمین کشیده سپاه ، قدر تو بر فلک نهاده قدم
ناصح ملک تو قرین طرب ، حاسد صدر تو ندیم ندم
تضییح المزدوج اولد که هیچ و قوافی رعایت اولوند قدن غیر بعضی نظر کتورده
که فرزند و قافیه ده متفق اولد قران غیلدن **مثال** و جنگ من سباه
نبیا، یقین و حدیث شریفین **مثال** المؤمنون هینون لیتون و فی المون
دعج لعب و شرع عیبیدن **مثال** فلان زین بعله الجحیم و مجده الائم
زمانه وفاق بفضله الباصر و حسیه الظاهر قرانه لفظ زمانه و
اقرانه قافیه در باقیس زبوج در و شرع عیبیدن ، فلان بیست کزبویه
و عادت پسندیده موافقت و بخت مکاری حضرت و طاعت دارن دولت
موصوفت و نظم عیبیدن **مثال** معنی الصاحب الکافی و لم یبق بعده کرم کرم
الارض فیض غماه فقد ناه لما تم و اعتم بالعلی ، کونک خضوف البدر عند غماه

ایستاد خندان
باقی در ملاح

جایی سوگند کنند
فرزند دارد در
اسلام

مقصود نظم واقع در بعضی ذکا
تمام اولد که و خلاصه
عالم اندیش

بسم الله الرحمن الرحیم

و نظم فارسیدن **مثال**
 بیاض و ریح را ذکر و فکر چون یث **مثال** ز ذوق و شوق جفا را دلم و فاد
استعاره اولد که لفظدن معنای حقیقی مراد اولیوب معنای مجازی مراد اول
 قرآن عظیمدن **مثال** و اخفض لها جناح الذل من الرحمة و حدیث ثنیدن
 الفتنة ثمة لعن الله من اتبعها و شرع بیدن **مثال** ان ابن ختمه بجنت الدین
 امعاها و الوقت لیه افلا ذکیر و نقت لها حظها و طعمه تنهتها و امطرت لوجود
 سال نه شعابها و در وقت فی محافها نقص منها مصا و نقص منها قیضا و جانب غمها
 و منصفها و ما ابتک قدامه الا کذلک ایها الناس فالاولی رکعاً و ثانیاً
 فارسیدن **مثال** همیشه آفتاب قبالتار مطلع جلال طالع و تابان باد
 و نظم عیدین **مثال**
 و من العجايب ان بیض سیوفنا تکمل المنايا السود و منی ذکر
 و نظم فارسیدن **مثال**
 دست امید بنده بد امان وصل دوست **مثال** تشکیل رسد چو دیده نجم بخوابند
و اما انظر اولد که بری برین معانی اولان لفظ کثوره لکل و بدیل کس
 و نظم عیدین **مثال**
 اخا الفوارس لورایت موافق **مثال** و الخیل من تحت الفوارس تحط
 لغوات نهما تخطید الوشغ **مثال** و البیض لشکل و الالسته تنقط
 اوکل بیتیة موقوف و حوب و خیل و فوارس ذکر ایدوب کجی تنیده قرات
 و خط و شکل و نقطه و وفا و بیض و سنا ذکر اندکی که بر برین معانی لفظ کثوره

استعاره کلمه معنای مجازی
 من استعاره کلمه معنای مجازی
 دیر از اسد دیوب و بیل بجای دیوب
 و غلج یوزنه معنای مجازی
 و بیل کبی لایحی جان
 و بیل کبی لایحی جان

لفظ بیض یا کلمه فی دیوب و کلمه یث
 و من العجايب در معنای مجازی
 یا ایها الفوارس کلمه مجازی
 حال بود که فخر ذکر یث در ده لایح
 حال بود که فخر ذکر یث در ده لایح

یا اخا الفوارس کلمه مجازی
 و الخیل من تحت الفوارس تحط
 لغوات نهما تخطید الوشغ
 اوکل بیتیة موقوف و حوب و خیل و فوارس ذکر ایدوب کجی تنیده قرات
 و خط و شکل و نقطه و وفا و بیض و سنا ذکر اندکی که بر برین معانی لفظ کثوره

و نظم فارسیدن

و نظم فارسیدن **مثال**
 سون و کل رخوان و لاله راحت **مثال** مهر و ماه طلق راز و مزان شد
 اولد که شاعره و حکیم معشوقه و صفت جلیلین کر ایدوب برن ذوق
 و نظم عیدین **مثال**
 عمر العدو و الاقا و رجب **مثال** اقل من عمر یحیی اذا و هب
 مصرع اولد که کمال شجاعت و ثانیة فرط سخاوت ایلد و صف ایلد
 و نظم فارسیدن **مثال**
 ان کسند تیغ تو بجان عدو **مثال** که کسند جود بحدن مال
تحمیل الفیدین یو قروده بیان اولمش در و بوکا ذوالو جهین دیرار
 و نظم عیدین **مثال**
 خاطی عمر و قرب **مثال** لیت عینیه سوا
 و نظم فارسیدن **مثال**
 ای بر سر جوان جهان بر سر حیک پیش هست دزدن مایه خوجیک
تاکید الموع بایشه انهم اولد که محد و من و جهله موع ایدوب بعده بر لفظ
 کثوره که دم صانلوب تا اول دخی موع اولان شرع بیدن **مثال** هم ای العالم
 انهم جبال الحکم و شرع فارسیدن **مثال** فلان مردی سچ است چه انکه خطایکوار
 و نظم عیدین **مثال**
 فلا عیب فیهم غیر ان سیوفهم **مثال** بهن فلول من قراع الکتاب
 و نظم فارسیدن **مثال**

عمر و ماه طلق راز و مزان شد
 و بیل کبی لایحی جان
 و بیل کبی لایحی جان

عمر و ماه طلق راز و مزان شد
 و بیل کبی لایحی جان
 و بیل کبی لایحی جان

انهم جبال الحکم و شرع فارسیدن
 و بیل کبی لایحی جان
 و بیل کبی لایحی جان

ترا پیشه عدست لیکن بجود . کند دست تو بر خرائین ستم
التم خطاب بدین غیبت غیبتدن خطاب به و تکلمه انتقاله دیر کرد
صفت قرآن عظیمه چوق واقع اولسدر و بعضیله و بعضیله و بعضیله و بعضیله
تمام اوله قدر نکره یا دعا یا ای مناسب معنی ذکر اوله و قرآن عظیمه
قل جالحی و زهوی الباطل ان الباطل کان رهوقا و شرع بیدار و تقوا
ظهور و الفوقین قاضی الظهور و تفر فارسیدن **مثال** یک یکه کرد و درجه
حیث به از نیکی و نظم عیدین **مثال**
اذا بدت انجیام بذی طویح . سقیت الغیت اینها انجیام
انتی یوما تصقل عارضها . بفرج بشامه تصق البشام
و نظم فارسیدن **مثال**
مارا جگر نیز فراق تو خسته شد ای صبر بر فراق جان نیک جو
ایهام یوقروده بیان اولمشد ربو کاخیل داخی دیر لر و بواج
ایهام مطلق اوله که بر فطک ایک معناسی اوله بلا زیاده و لا نقصان
بیت
بسک سوی من خاکی کلنی بهر کوی . تیر سرشته ز دست تو بجا می آید
مراد تیر خاکی و در هر بهر نیک کی معناسی وار در **ایهام** اوله که
بر فطک اکیدن زیاده معناسی اوله **بیت**
کنتم که در بر اید روزی نهال قد گفتا که سر و میان منو که در برید
ایهام ناقص اوله که بر معسیده قصور اوله **بیت**

چنین که در زین چادر از طلوع
دیده که از دره صحرای دور
بجود از دره صحرای دور
کلیم غلام از دره صحرای دور
دو و یکی و سه و چهار و پنج
در خفا که صحرای دور
بیت بهر کوی

تا و تاج سر از خاک دروی باشد . کرد خاک قدم تاج سر کی باشد
کی بود شاه ایدر یاقین اوله دیکدر **تشبیه** بونده شرط بود که
و منته به موجود اوله و بودید قسدر **تشبیه مطلق** اوله که بر سینه بر سینه
قیسدر تشبیه ایدر بر بوسم قران عظیمه و چوقدر کسرب بقیعه که داشتند
به الیج کبی و حدیث شریفین **مثال** اصحابی کالنجوم با یم اقدیم ایدیم
شرع بیدین **مثال** اوجهم کالبد فته الزاهره و کنتهم کالنجور الزاهره و نشر
فارسیدن **مثال** روی تو چو ماه است در عشق تو چو ماه است نظم عیدین **مثال**
کافایسم عن لولوا . منصفه او برد او قاح
و نظم فارسیدن **مثال**
رح و حسام تو چو قلم بد سکا لا سینه می شکافد و گردن نمی زند
تشبیه مشروط اوله که شرط اید اوله شرع بیدین **مثال** لا اشته وجه
مولانا الا بالعبید المقبل لو کان العبد یس میانه و دوم میانه شرع بیدین
مثال فلان چو شیر است اگر شیر عقل دارد و چون ابرت اگر ابر کوبد
نظم عیدین **مثال**
عامة مثل النجوم ثواقبا . لو لم یکن للثاقبات افول
نظم فارسیدن **مثال**
ماه باشد چون رخت کرمه باشد سبز . در چو دندانت بود که درج ان باشد
تشبیه کاتیا اوله که رخت کرمه باشد سبز و کاتیا کاتیا دانه تشبیه ذکر
اولمیه شرع بیدین **مثال** عفت علی ملک العاده الحسناء و الخیرة العذراء

چنین که در زین چادر از طلوع
دیده که از دره صحرای دور
بجود از دره صحرای دور
کلیم غلام از دره صحرای دور
دو و یکی و سه و چهار و پنج
در خفا که صحرای دور
بیت بهر کوی

چنین که در زین چادر از طلوع
دیده که از دره صحرای دور
بجود از دره صحرای دور
کلیم غلام از دره صحرای دور
دو و یکی و سه و چهار و پنج
در خفا که صحرای دور
بیت بهر کوی

وثر فارسیدن **مثال** فلان در زمگاه آمد بر شتر زه شیر شسته و کوزه ماری
 در دست گرفته از زبرد جوج طاهر مگر دو از نیلوفر ارغوان بدو
 مراد شیر شتر زه دن ات در و کوزه ماردن کوند زبردن آنک در میان
 و جودن نوز در و نیلوفر دن طاهر و ارغواندن دو شمن خایندر

نظم فارسیدن **مثال**
 بدت قمر و مال و خط بان و فاحت عنبر و زنت غزالا

نظم فارسیدن **مثال**
 کاه بر دو هفت کرد مشک آری بد کاه مخورشید را در غالیه پنجه کن
 که زره پوش که چو کان زنی بر ارغوان خورشید که زره سازی که چو کان
 معشوق زلفه و صفا اید **تثنی** اولد که شاعر بر صفت کند و صفت کردند
 و بر صفت آنک صفت کردند ذکر ایدوب بونگری بر برینه تشبیه اید

نظم فارسیدن **مثال**
 صوغ الجیب و خالی کلاه کالیگا تعویذی صفا و ادمی کالکلی

نظم فارسیدن **مثال**
 کفتم که دلم چون دهن پیدایت گفتا که میانم چو وجودت یکست
تثنی عکس اولد که آن نسیبی بر برینه تشبیه اید که عکس بدی شرع بیدن
مثال حکم دم ارفاه فی البتر و شخص غنای فی البتر صبح البتر اید با هم و بجز
 بشما ملام وثر فارسیدن **مثال** فلک از کرد سواران چون زمین تیره خام
 و زمین از حمل دیران چون فلک بل آرام

فلان اولد که کالیگا کالیگا
 بان اغاج بدی غنای
 قوت و عنبر و زنت غزالا
 کالیگا کالیگا

جیب و خالی کلاه کالیگا
 کالیگا کالیگا
 کالیگا کالیگا
 کالیگا کالیگا

فلک از کرد سواران چون زمین تیره خام
 و زمین از حمل دیران چون فلک بل آرام
 فلک از کرد سواران چون زمین تیره خام
 و زمین از حمل دیران چون فلک بل آرام

نظم فارسیدن

نظم فارسیدن **مثال**
 رقی الزجاج و رقت الخمر فقت بها فقتا کل الام
 فکانه خمر و لا قروح و کانا قروح و لا خمر

نظم فارسیدن **مثال**
 جان چون کرد و ارکد ورتجو تن چو جان آید از صفای صال
تثنی اولد که شاعر بر نسیبی بر نسیبه تشبیه اید اما شوی که
 که مرادی بر غیر نسیبه در تشبیه کلدر نظم فارسیدن **مثال**
 و من کنت بواله یعلی لم یقبل الدرا الا کبارا
 طاهر بونی کو شتر که مقصود در ثمان در علی بی بجه تشبیه کلدر

نظم فارسیدن **مثال**
 که آنکبیس بلی سخن تو چو استیخ دریا سیمین بری تو بدلی کی جوا
تثنی تفصیل اولد که شاعر بر نسیبی بر نسیبه تشبیه اید که و تشبیه اولد
 تشبیه اوزره تفصیل اید نظم فارسیدن **مثال**
 من قاتس جد واک بالغام ما اتصف فی الحکم بین شکلی
 انت اذا جدت صا حک ایدا و هو اذا جاد دافع العین

نظم فارسیدن **مثال**
 کفتم که خطت مشکت رت زخم مر دیدم که زبان مشک و زبان هر نیر
 هم مشک خطا خط ترا اید لالا هم مهر فلک دی ترا کشته کشته
تثنی اولد که بر نسیبی بر نسیبه تشبیه اید که و تشبیه اولد

مراد شیر شتر زه دن ات در و کوزه ماردن کوند زبردن آنک در میان
 و جودن نوز در و نیلوفر دن طاهر و ارغواندن دو شمن خایندر

فلان اولد که کالیگا کالیگا
 بان اغاج بدی غنای
 قوت و عنبر و زنت غزالا
 کالیگا کالیگا

جیب و خالی کلاه کالیگا
 کالیگا کالیگا
 کالیگا کالیگا
 کالیگا کالیگا

نظم فارسیدن

و سحر و از دواج ضم اول نور سه دخی خوب اولور **نظم عربیدین مثال**
 دفعنا ایدیه و وضعنا فی یدیه زمام الحبل والعقد والقبول والرد والامور
 والاثبات والنفي والبسط والقبض والابرار والنقض والمدمر البنا
 والمنع والعطا وشرعنا رسیدن **مثال** بنده راتن و جانا و خانمان و زن
 و فرزند و خویش و پیوند قدان خداوندست **نظم عربیدین مثال**
 مرالدم بالفضل و انه عن عذره و مال فضل مذوجا یا حاصل
 و نظم فارسیدن **مثال**
 شمس و زهره شد از روی تو تابان **مثال** و کرد و کند شد از لعل تو از زبان
تنسیق الصفات اولور که بر نسبی بر چه صفات و صفایه لقران غبطیدن **مثالی**
 هو الله الذي لا اله الا هو الملك القدوس السلام المؤمن المهيمن العزيز
 الجبار المتكبر سبحان الله عما يشركون و صحت شریفیدن **مثال** الا اجرکم بحکم
 اتی و اقربکم منه مجالس یوم البقیة احاسنکم اخلاقا و الموطون النافعا الدین
 یا لعون و یو لعون و شرع رسیدن **مثال** موحسن التیسرة و نفی التیسرة
 طیب العاق و کریم الاخلاق طاهر النیب زاهر الحب حید النعمان
 کثیر الفضل و شرع رسیدن **مثال** فلان راست گفتار و نیکو کردار است
 و کوفاه دست خویشین دار **نظم عربیدین مثال**
 و ابیض یستی الغام زوجه **مثال** ایشامی عصمت الارامل
 و نظم فارسیدن **مثال**
 شاه کیتی خسرو لشکرش لشکر کلنر **مثال** سایه یزدان شه کشورده کشورش

بوده صفت تضاد
 و سحر و از دواج
 سطر

بوده صفت جمع
 دخی و از دواج
 سطر

اطراف جملش یعنی
 نواضع اهل اول
 سطر

الفتی طوبی و طوبانی
 اولای یعنی غرض و یا و نشانی
 و غیر انما یا و نشانی
 اولای سطر

صواب کبیریت در سوره
 و صده یعنی بر اقدار و یقین
 صواب کبیریت در سوره
 سطر

اعراف

اعتراض الکلام قبل التمام اولور که بر معنی تمام اولمدین بر معنی دخی بیا اید
 اندر نکره اولور که مغایه شروع ایده بو صفت حشو دیر لر و بواج
حشو تبیین اولور که اول کلن لفظ زاید اولور **نظم عربیدین مثال**
مصرع او زبانی تکلمه صداع الراس والتعلقا **مثال**
 لفظ راس زاید در زیر صداع راس ده اولتی مؤرد و نظم فارسیدن
 از بس که باریست تو بر تنم لشت **مثال** در زیرت تو نهان و سترم
 لفظ نهان زاید و ناموجه در **حشو متوسط** اولور که اول زاید اولور ناموجه
نظم عربیدین مثال
 وانت لعمري الجدا شرف من جوی **مثال** على رغم اناف العدى قصب الجدي
 بوقیته لفظ لعمري الجدا و لفظ على رغم اناف العدى حشو متوسط در
نظم فارسیدن مثال
 زبر روی تو ای دلبر باکی سیمین **مثال** دلم ندیم نوم شدتم عدیل غنا
 لفظ ای دلبر باکی سیمین حشو متوسط در **حشو یلیج** اولور که اول لفظ زاید
 حکمه سی حسن و رونق ویره **نظم عربیدین مثال**
 ان اثمنا نین و بلغتسا **مثال** احرجت سمی الی نرجان
 لفظ بلغتسا حشو در اما یلیج در **نظم فارسیدن مثال**
 خیالات تیغش که برنده بادا **مثال** منازل در ارواح اعدا گرفت
 لفظ برنده بادا حشو در اما یلیج در **حشو متوسط** اولور که بر بیت یکی وزن اوزده
 یا دخی زیاده اوزده اوقته **نظم عربیدین مثال**

بوده یکا اگر سوزنی باشد
 زبانی و اضطراب
 سطر

حاشا که بقای حاشا که در شکل
 بوزان و در سوزنی و حاشا که
 حاشا که در سوزنی و حاشا که
 سطر

حاشا که در سوزنی و حاشا که
 حاشا که در سوزنی و حاشا که
 حاشا که در سوزنی و حاشا که
 سطر

تختها دنیا فدا اوید
وزنیا او غفلت فدا اوید
ایلی در مسجده

انما الدنیا فدا دارد • و بنوا الدنیا فدا و استریت
اگر لفظ فدا کنکافنی فتح ایله او قیسه سن مقصور بحرید وزنی او لو که تقطیع
بویله اولور انما الدنیا **فاعلاتن** یا فدا **فاعلن** دارد **فاعلن** اگر لفظ فدا کنکافنی
کسر ایله او قیسه سن محدود بحرمل او لو که تقطیع بویله اولور انما الدنیا **فاعلاتن**
یا فدا **فاعلاتن** دایره **فاعلن** و نظم فارسیدن **مثال**
ای بت نه طلعت اختر غلام لعل شکر یار تو کوثر بنام
بوییت بحر سیریدن در که تقطیع بویله در ای بت **مفعولن** طلعت اخ
مفعولن تر غلام **فاعلاتن** و اگر بت و طلعت لفظ کنکافنی محدود و قیسه
و شکر کوثر لفظ کنکافنی مشد او قیسه سن بحرمل مستل او لو که تقطیع
بویله در ای بت نه **فاعلاتن** طلعت اخ **فاعلاتن** تر غلام **فاعلاتن**
ارسال المثل اولد که بر بیتیله بر مثل کتوره لر نظم عیبیدن **مثال**
یبتون علینا فی المعالی نفوسنا و من طلب الحسنة لم یفقد المله
و نظم فارسیدن **مثال**
تا دیده روزگارم از ان کار دانه تم آری بر دز کار شودم دکار دال
مثال دیگر
میل ما کرنی کنه چه عجب نبود جای شاه کنج کدا
ارسال التملین اولد که بر بیتیله ای مثل کتوره لر نظم عیبیدن **مثال**
الا کل شیئی ما خلا الله باطل
و کل نعیم لا محاله زائل

آسان کلوز به یو کلوز جان
و یک کلوز کوثر تو خوش
میرا که افغانه
رسلا

عزیز کلکان دنیا فدا اوید
ایش اگر در دوشی خیر تو
صاحب زمانه در
کتاب برام

عزیز کلکان فی الدنیا سرچ ساج • و غیر علبیس فی الزمان کتاب
و نظم فارسیدن **مثال**
نه مر که تیغی دارد و برب باید رفت • نه مر که دارد باز مرز مر باید خورد
دوقافیشیه اولد که بیتیک ای قافیه سی اوللا یونک فارسیدن
مثال
ای از مکارم توشده در چاه خبر • انکند از سیاست تو اسماں چ
صاحب تران ملکی و بر تخت خسر • مرکز بنوده مثل تو صاحب ان کر
بارای پیر و بخت جوانی و کرده اند • اندر پناه جاه تو پیر و جوان مو
یکتی زبان کشت ده بدم تو نکلک • بسته ز به خدمت تو بر میا کر
بامو کب سیادت تو هم کشف شرف
بامر کب سعادت تو هم غنا طفر
نجاهل العارف اولد که بلد و کی نسیمی بلبل نه شرع عیبیدن **مثال** اولد
ابد ز اسرام حبیبیه و کوز احوام یلینه • و شر فارسیدن **مثال** نی دانم
فلان آدمی ایست فرشته • و نظم عیبیدن **مثال**
ما به یا طبعیات القاع قلک • لیلی امنکن ام لیلی من البشر
و نظم فارسیدن **مثال**
در زیر امارت دست جهان و جهان خود دوست
یار بت خدایگان جهانت یا جهان
السؤال و الجواب اولد که بر بیتیله یا ای بنیاده سوال و جواب اوللا

بلبل به در دوشی سیر یوسف
ایش سیر و نو جوانی در سیر
یوسف صاحب
از سیر

دریم اول عورت ترک اندک
بنی ندر عقلت یوز جوردی
و صا شدن و ندر
قلت ملکه

فقلت لها بختی ما لعلی . صدت و عا لیت و قالت قل
نظم فارسیدن **مثال**
کفتم در اسه بوسه ده ای حور لبت . کفتا ز حور بوسه نیابی درین جهان
گاه لو لو کفتم و کفتا ذکر او نیز آنک **مثال**
پیام دادم نزدیک آن بکشتی . که زیر حلقه زلفت دلم چای است
جواب داد که دیوانه شد دل تو شش . بره بیار ددیوانه را مگر زنجیر
موشح یوقروده بیان او نمشد که بعضی حو فخری البختی بر اسم حقیقه

مثال فارسی
مغشوقه دلم بتیر اندوده تخت . حیران شدم و کم نکیر دست
مسکین دل من ز نار تخت شد . دست غم دوست پشت من بود
مصرع اولکرنده اولان حو فخری جمع اید یک اسم محمد حاصل اولور
مربع یوقروده بیان اولونوب بر شال ایراد اولنمشدی

مثال دیگر
از غالیه . صد سلسله . دارد . دل سبر
صد سلسله . بر عارض . روشن . چو قمر
دارد . روشن . جها نم آن . لب چو شکر
دبر چو . چو قمر . لب چو شکر . دل چو جگر
مستط یوقروده بیان اولنمشدر . نظم عربیدن **مثال**
خلی دکار الاربع . والمعهد المتع . وانطاعن المودع . وعد عذوبع

واند بزمانا سلفا . سوت فیضها . و لم نزل معکفا . علی البقیع الشنع
کم لیلته اودعها . ما ثما ابدعتها . بشهوة اطلقها . فی مرقه و مصلح
و نظم فارسیدن **مثال**
ای ساربان منزل کن جز در دیارین . تا یکسان نوحه کنم بر ربع و طلال و دین
ربع از دلم ریخون کنم خاک و من کلون کنم . اطلال را بخون کنم از آب چشم خوشتین
کودوی یار خو که ایوان می نیم می . وز تان سر دمی حالی می نیم چین

مثال مستط
آمد با بنگ دس مؤذن نیوارگان . جبه خستین نمود روی نظارگان
که بکتف بر کند چادر یارگان . روی بمشرق نهاد خسر و سیارگان
باده فراز او بر بد چاره پیچارگان . قومو الشرب الصبوع انبا الناکون
متمم اولور که بر مصرع یار بیت بر لغدن و بر غیر نیون اول **مقال غزل**
ترسم از نفس بد خود کو تر سدا فدا . یا غیماست المستغنیان بختا فدا

مثال عنی و ترک
کرم اولو مجلبده و بر شیه سخن **مثال**
مثال عربی و ترک و فارسی
کفتم که بمن رحم کن ای شوق خجاش . ترک او غلنی من اظلم دیدی عجنه
مثال عنی و فارسی

خداوند اولو در کاوانی . مزاران سال باد از زندگانی
و خاک اندا نبته الیای . و صا کن من ملات الزمانی

اصطفا و کجای کار از زند
در غی زمانه ناز از زند

کرده نقش مهم بخش ملک نقش کارم چنین حواله باین
مصطفی اولدر که حرفی حرکتی و نقطه لری تغییر رنگ را به طبع
 نثر عربیدن **مثال** انت الجیب المجب عا دمل مع قلنسہ قطعه الذکر دیکار
 و نثر فارسیدن **مثال** مادر دولت تو بریم زانکه حرکتی فتحه قافیه اولی
 نون او قفسه دم اولور . نظم عربیدن **مثال**
 یا کاتم السرات تم النال . والساتر الفاخر بالاسنیاس
 مصرع اولدره سین نقطه ایلد او قفسه مصرع ثانیده خاکه نقطه سی التده
 قفسه طبع بجا اولور . و نظم فارسیدن **مثال**
 ازانی بر سر کبر و بزرگے . که کان بخش ودانم خیر کوئی
 مصرع اولدره کیر نقطه بر نقطه زیاد قفسه مصرع ثانیده خاکه نقطه
 کافی غم قفسه و خیر نقطه نقطه سی اخونه ویر سکون نقطه کافیه
 دم اولو **محمی** یوقروده بیان قلمشدر بر مثال دخی ایراد اولتی **الکدر حسن**
 برج سرطانده ای منجم **مصطفی** اک یوز او تو ز ایلد قل قناعت
 طقسان اگر اولسه الی حوص او . کم منطقی ایرادی قل فرغت
لغز یوقروده بیان اولنوب فارسی مثال ایراد اولنمشدر **الکدر حسن**
 قدی بو کلمات لک نه بیده پیردر . هپ قایلش بو خلق ضناک امیر
 قفقانی وار بنک کی لرد کیرانی . عیان یوراشتی کی کونوز فقیر
مکتر اولدر که انده تکرار نقطه اولایا فایده تکرار اولایو قوروده **مثال**
 ذکر اولنمشدر **تصمیم** اولدر که بر غیر ک معارضه یا بیتنی آلوب کندو شونه

ضم ایلید و شرط بودر که مشهور اولتا سرقه احتمال اولید **الکدر حسن**
 ای سروری چون غمی طور سرور خود . اشتاذن خیر کل نه اومرس باور
اغراق اولدر که بر سنه نک صفتده حدون زیاده مبالغه قفسه نثر
 واته ما التبه ایا ه الا لتفصیل نثر فارسیدن **مثال** محبوب من فرست
 نظم عربیدن **مثال**
 کنفی بحسی نخل لا اتنی صبت . لولا نخل طبعه ایاک لم ترنی
 و نظم فارسیدن **مثال**
 ای که عقل خورده باین پیر از دها نیتیا . زانکه جز ناهش نی دانده کسی سر نشین
جمع و تفریق و تقسیم
 و بولتی قفسه **جمع** اولدر که یکی سنه یا دخی زیادیه بر صفتده جمع ایدر
 نظم عربیدن **مثال**
 فاحوالی وحد غدا الیای . ظلام فی ظلام فی ظلام
 نظم فارسیدن **مثال**
 اسمان بر تو عاشقت چو من . لاجرم میچو منش نیت قرار
تفریق تنها اولدر که یکی سنه نک فرقن بیان ایدر لرجع انرس
 نظم عربیدن **مثال**
 ما نوال النعام وقت ربیع . کنوال الامیر وقت سنی
 فنوال الامیر بدرة عینر . و نوال النعام قطرة ماء
 و نظم فارسیدن **مثال**

اینجیمه افتخار بونون بونون
 سن بی کور ز ایدر
 سن بی کور ز ایدر

کف و احادی و مشهور زلفی
 و بولتی قفسه
 و بولتی قفسه

بولت اعطای دکره بار
 و بولتی قفسه
 و بولتی قفسه

بنود کل بلطف عارض تو • زانکه رویت کلی بودی خار
تقسیم تنها اولد که اکی نسبی بر بقیده کتوره لر و تقسیم دجی اوزره در کتوره

نظم فارسیدن مثال

ادیان فی بلخ لا یا کلان • اذا صبحنا المذیخ الکبد
فقد اطویل کطل القنّة • وهذا قصیر کطل التوتد

نظم فارسیدن مثال

زخا و عارض و زلفی آن بت دبر • یکی کشت دوم سوس و سوم غنبر
جمع مع التفریق اولد که اکی نسبی جمع ایدوب بر نسبی تشبیه ایلوب

بعده بر برندن فرق ایده لر • **نظم فارسیدن مثال**
فوجحک کالها زنی ضوفا • و قلی کالها زنی عرها

نظم فارسیدن مثال

من و تو مرد و مهر را مانیم • چه من از زنگ و تو از انوار
جمع مع التقسیم اولد که بیت اولده یا مصرع اولده جمع ایده لر بقیده

تا نیده یا مصرع نایده تقسیم ایده لر • **نظم فارسیدن مثال**
حتی اقام علی ارباض خشف • تشقیها الروم والصلبا و البیع

للبی مانک و القتل و الدوا • والهنب ما جمعو اوائها و انوار
نظم فارسیدن مثال

دو چیز را که کاش می دو چیز را • علوم را در جات و نجوم را احکا
جمع مع التفریق و التقسیم اولد که اکی نسبی جمع ایده لر و جمع مع ایده

این سخن وصفه در
بر غایت طویل و بر
غایت قسری است

عنه شاعر اید و توفیق
از سر کافیه جمع
است

و هر بر نه بر وصف بیان ایده لر بو غایت قلیل الودع در ۵

نظم فارسیدن مثال

که کفتم بدان دندان خرد گفتا مگوزین • که این در آب شور آن بود در چشمه حیات
تفسیر اولد که اکی لفظ یا دخی زیاده کتوره لر که تفسیر محتاج اوتو

بعده تفسیر ایده لر • **نظم فارسیدن مثال**

یکی ویردی بجد داه و صاره • یکی العفاة ویردی کل حسدا
نظم فارسیدن مثال

یا ببند و یا کشاید یا ستانید اید • تاجان بر پای باشد شاه را این کار
ایک بستاند ولایت و ای بده خوار • و ای بند پای دشمن و ای بکشتا چوار

تفسیر اولد که اکی نسبی یا دخی زیاده کتوره لر تفسیر محتاج اوتو
اما بر وجه تفسیر ایده لر که هر کس نه تفسیر اید و کن بلیه **نظم فارسیدن**

چشم و ابرو و خشمه تو کند • شور و غوغا و فتنه در عالم
منزل اولد که حرکت و سکون تغییر اید مع و ذم اولد و تفریق فارسیدن

فلان پیوسته در کار راست • اگر سکون را اید اولور سه شجاعت مع
اگر کسر را اید اولور سه مذمت در • **نظم فارسیدن مثال**

سخن مرسری را کند تاج دار • که کوید به از کوهرش هوار
اگر حیک سکونید اولور سه مع در اگر کسر سید اولور سه دارة تاج اولور

صلب اولور دیکدر **مرف** یوقر و ده روف دیو بیان اولور و بعضی شور و دغ
بجوف دیر لر و بعضی قافیه و نضکره کلنه مرفه دیر لر قافیه دن اول کلنه بجوف

و نظم فارسی در **مثال**
 از خاک اگر برآید در جستن تو کردم • کردم بنار و هر سو در جستن تو کردم
حسن التخلص اول که شاعر تخلص اولان بدیتی غایتیده ایودر
 و نظم فارسی در **مثال**
 خواجه اگر چه شو تو جوین نیست • بگذر ز سحر و بید بیا بید
حسن المقطع اول که شاعر کی اخیری تی خوب دیتا که لفظی طبیعیه
 و نظم فارسی در **مثال**
 قد شرف اند ارضانت ساکنها • و شرف الناس از سواک انسانا
 و نظم فارسی در **مثال**
 مباد احد روی من که مازدناک شتر • نه مکر و نه چا چون تونه مانی فلک چون من
حسن الطلب اول که شاعر محدود یا مجبور بدین برشته بی طریقت
 و حسن تغییر الیه طلب قل • نظم فارسی در **مثال**
 ابا المسک من فی الکافضل انار • فانی اغنی من جین و شر به
 و نظم فارسی در **مثال**
 بوسی ز لب توشه بایر و بید • کی حد من که ای مسکین باشد
شعریه دک ضایع شعریه یک بر نه عربی و فارسی اقاع اول که شاعر
 ایراد ایلدک من بعد ترکی بر قصیده مضوع ایراد ایده لم که هر صفت
 علی الترتیب شتمل اولان تاکه ضایع مذکوره یہ ترکی امثله اولان
ترصیع

ترصیع
 ای سندر در سلیمان سطوت دار دار • وی غضنفر وزیر یار بت و سهر دار
الترصیع من التجنیس
 کرد کلکونک ایدر مهر و اعیننی تر • کرد کلکونک ایدر مهر و اعیننی تر
تجنیس نام
 دشمنک نام و ش کور و طوبی لایر کور • نوله چون سن خروده کار کله یوز طونک
تجنیس ناقص
 ساعدتم سمند که سوار سیم اولور • ماه کون سیر و چیده اولان چون سوار
تجنیس ناقص زاید
 وعده سینده عده کتک اعا جی کتک • چشمه سینده جود کتک چشم ایدر چشمه سار
تجنیس مرکب
 سار عکد ششم سیدرم چارک صلی • ایلدک مرغ اریچه النون فرغ زار
تجنیس مکرر
 رایتک شعبانی قاتنده اولور تجر مور • مدحک عتی شاعر نده اولور شعار
تجنیس مطرف
 نعمتو کعبه و لشدر سپهر خوان خوار • هیتو که کوره اولمشدر زما کز زار
تجنیس خط
 چشم لاله طفت فاصکد لشدر چور • چشم ز کس جوعه جا کد لشدر خوار
اشتقاق

خشم ز زنگنه اولور کزک بختن کم **شبهه عکس** سیم وز بزنگنه انعامک اندن بار
مختل الفندین روز اولوب یکضیا ویرا چون جمع تر **شبهه اضمار** فرخ اولوب دکن قدم بسنه سنا یولینغا
نایکد المده با یشبه الدم کرچه عدک عالمی معور ایله سر **شبهه تفصیل** لیک جو در کانه عذر ایله که اولوب
التفات خدمتده فایکد ورزنده فراید فلک **سیاقه الاعداد** ای ملک خوش سده علیا دن تکرار
ایهام مطلق کسش و سنا ایدی کرچه تین جو فلک **تنسبی الصفات** امر که رام اولوغی بو کم ایچده دور
ایهام تام عاق اولدن تجکده بخت و جهک شها **حشو تبسیر** بخیا رولور دکر اوله اول خجته
ایهام ناقص خسرو شیرین اولور دشتو چرخ بیرون **حشو متوسط** عشق فرهادوش سن خسرو والایده
شبهه مطلق تیغ و تبر شمشک منون یقوتش که **حشو بلیغ** کرچکم اب روان کیی کورینور آبدار
شبهه مشروط چون دیرم باشنه حکمک الوتی نکران **شبهه تسویه** ماه دیرم حمیده قدنه اولسه نزار
شبهه خاتمه صان عصای حضرت موسی و لوبوریک **شبهه عکس** که اثر دها دم کور نور کهاره روزگار زار

تسه

عش اعظم بکزمش اولور عالی یو **شبهه عکس** فرشی اولور دورا یید اول قهر کسفتن
شبهه اضمار رای پر نور کدن اولشد شها قبتیس **شبهه تفصیل** بلکه چونک علوی قدر کدن او کوبدر
شبهه تفصیل کرچکم بکزمضیو که شها ماه فلک **سیاقه الاعداد** لیک قدر بونده انک کبی ای اتور
تنسبی الصفات کوندرک عید و گیک قدر و نمو و قنک **حشو تبسیر** کم سرور و سوره حاجات اولس
حشو متوسط حسن اخلاص که اولشد ز انکد جمع **حشو بلیغ** دولت لطف سخاوت شوکت علم و
حشو متوسط جد و احسان اید جو درک اولوب جنت **شبهه عکس** دولتشده کور میوب قوی غنید ریزیا
حشو بلیغ برهاد در شک کم ساینی لطف اید **شبهه تسویه** میر که صال یولوزخت مایوش هوار
شبهه عکس رایک کم فتح یاریدر انک لکدن **شبهه عکس** برکمال باغ بر در کم ظفودر اگر بار
شبهه عکس شام صبح اولور شها بزنگنه دیر شمع **شبهه عکس** صبح شام اولور دها رزنگنه قوی و غیا

شبهه عکس
شبهه عکس
شبهه عکس

جام بود که عالمی متا یلیدن خسرا عیش سیر تو که ز شکاید بهم خوانند
ارسال المثل
 غم دکل گزنی عدد او لسن شاهکم محو او را بچشم خویشید او کنده دره
ارسال المثلین
 بر شریعت سیرینه طورش دکل نو آش بر کرامت امانه از شهابک سحر کار
دوقافیتین
 هر گشتی موافقی یاد اید چو مهر ترقی کر سوار او لک کند و کبریا برون
تجامل العارف
 دشمنک موافقی یروی به اوج رفعت بردن او ستون اول نیاز از یلینک درین
سؤال
 اول ز سر کشی که چون بر لب ایلد سر ککش چون اجل خلقم که اول این بختی تا
تمت سؤال
 پای یو قدر که چه کند و خور و پای کمر جانی یو قدر که چه چسبند و لیک جان شکار
جواب
 ای سوال ایدن اشته بندن یکدیگر یا کند شاه عادل دریه بند زلفیار
موشح
 سیر ایل و طول ایامده کنار کربلینه صرف طور فهم او باشد تو ای شه کوش
مستط
 هر زمان آل دادی سر مکانه بول مراد کار کرد و عیش و شادی طور و غنچه کار

سکات مصطفی موشح
 جیب

خال

خال و خد کین جمع او لمر ترسیا ^{جامع} عقل و دل شد در سر سودای غیب
مقطع
 در آرد او را در کار که او درین در و دردن دوروشن را اول آراز
موصل الحانین
 قرع کد قرقی بر لبه بولا عالم جو فر بر بزدلک سر که کر بوله بوله بر بزر
موصل ثلثه احرف
 حسن خلق و حسن خلق و طبع و قول پیر بخت سعد و بخت نیک و فتنه ملک و عیش کار
موصل اربعة احرف
 لشکر شکی نصیر و سپهر عدل و حیه منظر جنگ شریف و خلق مضحک شفا
الموصل المجموع
 منت طعنه کما کما سیف شمشیر خشتی کما فلک خشتی کما شمشیر
بیان الموصل
 منت لطف ملک ملکین قاشش فیض خشت خشت کما خشتی قاشش
حذف
 صد رکاه سده سده در کرد و در عرصه کاه عرصه سطح سر که کوکرها
منقوط
 فیض بخش بخشین شیش بخش بخش شش شش شش بخشین بخشین بخشین
رقط

بنامش زیم چون انکون اندی دیدم ^{تجرب} تاجه جادویشته فاندن دوت جان
 زمین اید زخت معلی تختی اگر آمد ^{حقیقت} نیز اید یعنی عدو بنویس اولو شیخ
 خیر حوی بختو کتخ ^{مصطفی} زیر جای نیک خواجکه جلف اولو لایه
 صور افغان آدن خط او قورسک ^{مغنا} صامصتی ایچیه یا شطیبیک قور
 اول ندر کم نای درت ایدی ^{لغز} هشت اولو کرچه که انک هشتی
 کفه کفه بخش ایدر دستک ازو کینی ^{سکر} خلقه احسانک پیشی حساوتی
 شودید در لطفک که هر کم تحفه ^{نوع دیگر} سیم زر الوریچو کندم باعلیوب نیر
 شش یک افاییدر ولده بوسه ^{تضمین} شاه مهر و شتر و میشه خور سید
 یوقدر ز دایک لاندن تقصیل ^{اغواق} یوقدر صفتک لاندن عجز و اضطرار
 تخت عالی شمشک رفعتده بخشکیدی ^{جمع تنها} لاجرم بخشکیدی اولمش طیکو که نکسار

لونی

سلطنت کلزار ایچیه بر کلر ^{جمع مع التفریق} تاج یوقدر کله سن زکشی نای
 قورکن لطفک اگر چه نعلی عالیدر ^{تقسیم تنها} اول عدو ازار در بودنواز و در
 قورجاکم ملارند قورکمه ^{جمع مع التفریق} اول پری بختو که یاد در بر سیدی
 مجلسکده مجروحام جهان نیک ^{جمع مع التفریق و التقسیم} روحی اکت سبل و ریخا دافن شکبا
 قورجنگ نوجواندر کجایم ^{جمع مع التفریق و التقسیم} اول کمال غت بود و سید استوار
 نیکو امید بدانند کیشک ^{تفسیر جلی} که اغاز و کرامت بونه دل و حقیقا
 دشمن بدخواه شمشک ^{تفسیر خفی} دشت تهر که کسته خا خسته دلنگا
 برشته صاحبکست ^{متزلزل} بر سیدی جوانی کم ایدرسن کارزار
 صا دها حقه یا قوت ^{مردف} در کونم شار دست مینی نهامعدنرا کنز نشا
 استدر اک

استمزد گم گشتی عی و کبک بیتی بونی اوز لسن ایشیر سکی و له دوچا
ذوق فیتین
 اکثریتی لدر ب حقه دعا آتسون فصل کله تا بزه لطف و ذوق آتسون
الکلام الجامع
 روزگار ک جور و قهر نیدن اولور دم کرد دایر کور سول کاجوی کاکار
تعجب
 ای عجب طبع آتسه لبر کور زن غمیدر دانه خشناسی و لمشی بی خود حکاک
لف نشر مرتب
 چشم و زلفی اشک سنگدن ل اهدوتم کاه مخور و خواب لور ک اولور تار مار
لف نشر مشوش
 کون یوزنی قاده زلفی اوزنلی اولور کوز لوم قار و دی خود کایال اولور
حسن التعلیل
 خد کلکون کور بیک قزوی روی لاله خسار نندن لشد مکر کم مسار
حسن المطلع
 لطفه ارا و فاضل بخش این روز ملک عدل وجودی ویر شد سکا اشک
حسن التخلص
 در نظمن یوسر و زینکها ال کوشک کوشوار اولسه بریدر مهر و شاهوار
حسن المقطع
 قنق طوطی کله کور بود و قشیر کلام قنق قنقش بویه بود و جیل صورت کله

کرم

حسن الطلب
 کوه مقدم دهنم چشمه سندن صوکل جومر سس لعل یا قوت و قل اعتبار
وصف و دعا
 خزان غم غمنا بیان صدیق دین عون شرع احمد و عمل عمر حیدر دینار
 چونکه دور این بچه میکند لدر دور کله پیر پیر ایلر لر ایسه و لنگ دین مدار
 دایر اولور قنق قنق کله تا بزه لطف و ذوق آتسون آس کون تابان اولوب پرنور اولور قنق
 طاکت باینده و مانده اولسون سا که خلق
 و لنگ باینده و اقبال کولسون پایدار
مقاله تالیف تشبیه و مسائل انیس العشاق بیانده در
 بلکل که صحت تشبیه شرط وجه تشبیه طریقه یعنی مشبه و مشبه به شامل الیقدر
 پس هر گاه بو شرط بونان نشد لری بر بر نه تشبیه آتسه جایز در
 اما عیون و بختن کج اولسه یوید اولور کاینا بعض ابیاتی امثل و جی
 اوزره تحریر قلم و بو مقاله یکرم سکن باب ترتیب ابیوب و مهر بایده لکی
 ایراد قلوب بر فاصله اهل کلام عیب ویر فاصله عبارات عجم بیان ایلدم
 و چون مقصود اصلی حسن جمال در **مصراع** مقصود حسن تست
 ذکر با بجهانه است **باب اول** بیان حسن و جالده ایلدم و چون
 معشوقه صفتی حسن و جالدر عاشقک صفتی دخی عشق
 و جالدر کاینا و لکنج بانه بیان عشق و حالده فیدم
 بعده باب باب اعضا و محبوس تشبیهاتن بیان ایلدم

کوه مقدم دهنم چشمه سندن صوکل جومر سس لعل یا قوت و قل اعتبار
 جی ایلر اولوب عیب و لنگ دین مدار
 جی ایلر اولوب عیب و لنگ دین مدار
 جی ایلر اولوب عیب و لنگ دین مدار

اطلاقاً است عیب بیننده در ۵

مصنف مصنف کتاب سروری فقیر دیش **بیت**
مصنف حسد کورن رشتا اینجده هر کور
طوبه یو یا شبنم صحران تو را و غلطان

کشف کمال خجندی دیش

روح توایت کشف حسن را تفسیر غم تو مخزن اسرار عشق را مفتح

ورق حسن و نیش

بر ورق حسن خود از خط و حال محبت نوساز نشان تازه کن

مشرق و له ایضاً

ای جو خوشید برآورده سازد شوق
یا رب بزدوز فلک سپهر زوال و فنا

صوفی و لہ ایضا مصراع

فکر سلمان و میش

بزرگوار حسن تو صنع جهان آفرین پیکر خورشید را فزوده دهن ساخت

اوج حسن ویش

آفتاب تابانی خویش در آوج کرمه بام انفاق انقلابی افتاد

برق کابٹی دیشی

ای بار بار پیوسته ایان بار برق طالع شمع شبستان بار

سیر سلمان و میش

ای کلن ساز کی بنشین بر سیرین کز حسن طاعتی جهانک و بو گرفت

پس کوس حس زدی قلبه شفا میکنی که باج و تخت شهان زینت از دیوار

عالم عصمت و عیش

چشم شود ز توای نقاب عالم کن که سایه بازنداری ز خاکسار چندی

وجه شبه کثر تذکر **ب** کمال مجتهدی و عیش

اساس عقل در واقع دما از ابر و دم بنا احسن نهادی و بر کشیدی طاعت

میدان و لایضا

د لکه چوکو سیت و میکان مشتق کړی
کړ چوکاڼ نسبت ر لقت کڼد بهیو ده

شترنج و لایضا

ان رخ از خوبان بردش طبع حسن کرمچه باشد هر کی را رخ ز عجب

و چه شبه محل تا مل اولوب غشائی اتوکی در سوادى و میس

نهی کشید و خطت بر سواد چین شد رفته بخت مر از خانه سیاه

حبیب حسن دیش

تا بر کشیده تو سر از جیب حسن خویش
من پای دل بدامن حیرت کشیده ام

خاتم کمال بن عبد الغریز و ہمیش

ای نبرای مرغ دل زلف تو دام غنچه
لعل لب چو سگرت خاتم حسن انگین

عروس سلیمان و پیش

کرنگد و دوسن جمالت در آینه خود بین شود و آینه ان به که نکند

و حافظ دینس

و خوش است اجازت مکنند ادای کل کر پرستی نکنی عند یثیدار
طاوس سلمان دیش
 پیکر طاوس حسن بال کشاید طوطی لعلت چو بر سبزه آرد
شراب حسن دیش
 شراب حسن تو در جام و صفوی کج کسان که جامی از آن خورده اند
 وجه شبه کیفیت ویرد و کید **البلقی** وله ایضا
 ابلق حسن از برادران یوسف عالمی کرد و سمعتت در تکرار
 وجه شبه چو بر حسن تنه سوار اولوب بکبر ایدوب خلقدن یوج اولوب
 و حسن سان عده بود کوراردن عین نیلینه ایلد تغییر اولور مثل **مصر**
کتاب شمع سروری فقیر دیش
 عزیز با سکی چون مهر حسن بوی نزار یوسفی سا که غلام بگزیدم
 وله ایضا
 بوسروری عشق در سینی تمام یک کون اوقیوب ایدر کجا حسن یا رانیکه
 وله ایضا
 شمع جمال آهده اولور خلل پذیر یلدن ضرر ایشمز الکا کون چراغی
فصل ثانی عبارات بحم **بیاننده در**
آسمان اشرف دیش
 توسالها پای که در آسمان طالع کشت مثل تو ماهی نساها
آفتاب سلمان دیش

لعل را بافتاب حسن کو یکرد ز افق حسن یک زره پیدا اگر کرد
ماه حافظ دیش
 ای فروغ ماه حسن روی خشان آب روی خوبی از چا زخانی شما
دریا سروری فقیر دیش
 حسن دریا سنده کشتی شکل ایدوب قاشلین بشن باشد چانش اکی کتور
آتش کاتبی دیش
 ز آتش حسن چراغ دخت افروزید و رخ تو شمع درون من دل سوخته
گل عتیقی دیش
 تا گل حسن تو بشکفت بصرای جود عشق بار دز فک در دتور ویدر
جویبار جامی دیش
 صد بنجادی خد کو کز جویبار من مهر کنیکی نخل بدین نازکی ترست
کوی سلمان دیش
 زلف شیر کنش که با صبح سرگردان کوی حسن لبری امروز در چوکان
شادرو ناصر خاری دیش
 چو شادروان حست میکشند بدر بانیت رضوان آفرید
شیر وله ایضا
 خط و کنت حسن ترا اندکشن میزد موری که دست شیر به پی ضعیف
سراچه کمال جندی دیش
 بنقش ابروی تو نیت در سر خال که دست صغ دران طاهانند

خوان
 بر خوان حسن خود کز روی پریشان خوان عادی بود بر خوان سبزی خوان
سبج فتاحی دیش
 تو هم که گنج حسن تو زود آورد ز زوال ز اسرارهای شوخی و ناز و عتاب تو
شکر اشرف دیش
 ترک من تا که بجا گیرند از لشکر حسن جوغ گفتش که تویی شاه عجم میر
 وجه شبه مملکت قلوب فتح اندوکید **خومن** خواجو دیش
 چرا از خومن حسن تو یک جو غمی باشد نصیب خوشه چنان
 و حسن زبان خجده بود مذکور دردن غیری بچه ننه بد تغییر اول نور مثل
کلمات و کلمات سروری فقیر دیش
 چو کاش حسن بچه اول اولی کل بدل کنی در تندی سروریده زبا
باب دوم عشق و حال **بیاننده در**
فصل اول اطلاعات **بیاننده در**
ایت حسینی دیش
 مشکلات آیت عشق تو پیغمبر من بچاره درین کار چه تدبیر کنم
نور سروری فقیر دیش
 تو عشق سینه کی قلدی سروری بیکر نور یا نیک حق قلم نور سنیکی
شریعت کمال تجندی دیش
 پیش رخ ز نظر ما که در شریعت عشق گرفته اند عاشای روی خوب باج

کتاب و له ایضا
 عاشق کشتی تو اب بود در کجا عشق آن شوخ هم زدست ندا و این تو ابر
زبور حافظ دیش
 بیامد که از بلبل زبور عشق کبری یاد بیابیل که از حافظ سخن کوی بیاموز
قبل کاتبی دیش
 قبله عشقت نزد اهل صفا کعبه یکی درین بیابانت
خطیب حسن دیش
 تا خطیب عشق او بر منبر خطبه کرد راه کم کردم عزیزان سجد آفرید
دفتر و له ایضا
 عقل را از دفتر عشقت چه علم ان در قهار نشان دیگرست
مکتب خواجو دیش
 چه نون قائم در مکتب عشق ز نوک خامه لامی بر نیاید
خاتم مولانا عصا مهر و مشتری کاتبک و لنده دیش
 بنام پادشاه عالم عشق که نامش هست نقش خاتم عشق
سلطان معوی دیش
 غیر سلطان عشق هیچ کسی لمن الملک رانداد جواب
وسلمان دیش
 سلطان عشق ملک لودین فردر او حاکم نیت کسی را بر و زود
 وجه شبه مصرع نمایندن دفنی ظاهر در **خیل** کاتبی دیش

بس که در شهر وجودم خست قتل کرد **خون** بجای آب می بینم رو **درد** و **جوش**
لوا عاقبت دیش
 لوی عشق بر افراخته چنان در دل که در زمان عالم صبر سز نکون در کار
کوس و طبل و طنبور احمد پاشا دیش
 عشق قبوز نینه چلانمی نه در آن عالمده اوازده صلا نی نه در آن
 بونوه دخی وجه شبه مصرع ثانی نیدن ظاهر در **صراف** ناصر دیش
 ناصر نیافت وجه زار از در ضربت **صراف** عشق خاک ترا تا محل نکرد
شحن حسن دیش
 بر شهن عشق قهر روز می بینم در کشتن مکیان از خط تو فرمانها
ترک وله ایضا
 ترک دل کردم چو دانستم که ترک عشق هرگز آبادان نخواهد داشت این **دراز**
خبر کاتبه دیش
 خنجر عشق خون من ریخت بجای پای **رائی** بود کشتنم کشته شدم برای تو
ما پیچ بقیان دیش
 در غم عشقش تن من بهر آن افکنده **تا** هکایت او را آن جوان آمد بید
عقاب سلمان دیش
 کبوترم من گرفت بر منیت **عقاب** عشق ندانم که چون گرفت
شاهین حقیقه دیش
 ای از دل شیر فلک اموی چشت شیر **کر** از جسم مرغ قدسیان **شاهین** عشق طبع

۴۶
باز شیخ عطار دیش
 چون دل عطار با عشق در خلک رفت از دل کرش عجب بنود اگر خلقت
سید جلال الدین دیش
 در ورطه استگشتی صبرم بهر عشق **کر** غوغا که موج ساحل نمی شود
 ناصر دیش
 در بحر عشق جانان جانم رسید **باز** باشد که از میانش ممکن بود کدام
در آری دیش
 در عشق از حدف کون و مکان **کشور** عاشقی از هر دو جا بیرونست
بساط کاتبه دیش
 در بساط عشق جان بازی بسی کردیم **خواهم** این شیطنت را این بار بهر با **حقیر**
کاس وله ایضا
 کعبتین نه تا در کاس عشق افکنده **هر** زمان در پیش نقش دیگر آورد
قمار وله ایضا
 در قمار عشق دل بردند جا هم ختم **هر** که بر دند چندی خواست دیگر با **خست**
نزد حسن دیش
 نزد عشقت راست می باز می گوی **کعبتین** چشم غلطانی و باز **باز**
راه و بادیه ناصر دیش
 در راه عشق اگر میردی اینک **سنگ** که درین بادیه هر جای سری **بر** **سنگ**
وادی شیخ عطار دیش

ترا اول قدم در وادی عشق بزاری گشتن است نگاه دار
شمع و له ایصف
 پروانه شمع عشق شد جان چون سوخته شد ز تونشان یافت
قاف خواجو دیش
 که چه چون غنای عشق کردم مرغ دل را ز نفس کشا یا فتم
باغ ناصر دیش
 بیای عشق ناصر غزل است که هر دم نغمه خوشتر سراپد
سلسله عبید دیش
 مبتلا بیت که امید ظاهر شود هر که بر پای دل از عشق سگال دارد
عالم حسن دیش
 عالم عشق جهانی دیگر است آستان آسمانی دیگر است
مطبخ کمال جندی دیش
 در مطبخ عشق تو کبابی مارا لذت ببارین غمزه خواند از دشت
براق حضرت مولانا دیش
 بی براق عشق و سعی جبرئیل چون محمد در منازل که رسی
عود شاعر دیش
 عشق چون عود است دل بچو کند عودا سود است بحر سوست
جام سید جلال دیش
 عشق است یک جام که بر یاد تو سرستی کوبان در آن جام نهادند

و کمال جندی دیش
 جانب مینا نه مخوران جام عشق را میزند مرغ بر سر جلال نشیند
شراب معنی دیش
 ما شراب عشق از جام ازل کریم تا ابد سرگز خواهیم آمد از تنه بوش
ساقی ناصر دیش
 سر که داد ساقی عشق تو در دورداد دلهای کباب و کانه سر جام کردم
وبا حسن دیش
 در وبای عشق تو در مانده ام چون اخوان لعل لب یاقوت میرانی بخش
قیامت عصا دیش
 ز عشق آمد قیامت بر سر او که اعضایش کواهی داد در او
 و عشق لسان عبده بنود کراولان درون غیری چه نشنیده بود از شکر
دین و دیوان و صبا و میدا و اکسیر سروری فقیر دیش
 نیچه اکسیر سعادت دیکیم عشق که کیم خاک اکیں صورتی قلدی هر رنگ
فصلنامه عبارات بحکم بیاننده در راه سروری فقیر دیش
 چوای شوق فرا گیر دوز عشق سرور یا نشوی ما براه حق کراه
وفات رحیم دیش
 مردان راه عشق چو خاقان از تن اند است این مثل که مرد شاه بنو دلی
شاه کمال جندی دیش
 چو در راه شدی بکند از سر و ستا که شاه عشق بود ما خود چنین فرمود

سپاه معوی دیش
 همه عالم سپاه عشق گرفت شد چنگ از ان سپاه پر شور
 تیغ حسینی دیش
 کشته تیغ عشق او ز زنده جاودان سوخته فراق او چیده شکر خام
 تیش کاتبی دیش
 مکرر پای دل افکار شد از تیغ عشق روشش شد که چهار دل فرهاد آمد
 کمند خواجه دیش
 چون از کند عشق امید خلاص شد رخت بود کشته شدن بای بند
 کوی عصار دیش
 زمین افتاده در کوی عشقش هوا شفته از بوی عشقش
 شهر کمال خندی دیش
 مکرر اصحاب از قند و شهر عشقش جهان پریش تیرت مردی که چو ناله
 بازار بدش روانی دیش
 رخ پیش از دیده باز کرد در بازار عشق رونق حسن تو از اهل نظر پیدا شود
 چار سو سید جلال دیش
 در چار سو عشق غم محنت و بلا امروز سالهاست که بام مانند
 خوان کاتبی دیش
 است از نعمت دو عالم سیر هر که بر خوان عشق جهانست
 جامه شاعر دیش

خوش یافت اند از اقامه عشق کرک خنجر در کنارش بودی
 آینه ناصر دیش
 عشق آینه است لایزال از زنگ وجود غیر حائل
 شرابخانه دله ایصفا
 چون کشادی شرابخانه عشق ساغ جسم و جام چار شد
 مینا کج دیش
 تا کج خورد ز مینا عشق تو شراب دلش از آتش روی تو کبابت کرد
 بونه خواجه دیش
 خالص چو زار از روی حقیقت خواجا کرد تو بونه عشقش بکداری چو صفا
 خمیانه سلمان دیش
 تنهانه منم ز خمیانه عشق که جگر عجمش در دیوار خرابست
 باد کمال خندی دیش
 زاهد چه عجب کرد از عشق تو پیر کولدت این باد چه دانکه خورد
 دریا خواجه عطار دیش
 عشق دریا بیت قشربا بید آب دریا خون و موج او کشید
 و سروری فقیر دیش
 غریق اولوردی دل دریای عشقه بپشدی خضر اولوب بو خطا خضر
 کشتی کاتبی دیش
 عشق تو نوحه در روی جام با چنین شوش این اشک حوله مال زنده است

بیش و له ایضا
 درون خوام جو شیران ز مرغار جهان تو شیر بنیشت عشق مشو کار جهان
سکوت و له ایضا
 براتش است بنگار از کبر عشق مکرر نامه شوق منت در باش
سیمخ عا قے دیش
 عشق تو همان و ما را هیچ فی هیچ پیش همان نتوان نهاد
 نیم جانی پیش او نتوان کشید پیش سیمخ آخوان نتوان نهاد
دام نزاری دیش
 کس را دست عقل میسر نمی شود پای دل ضعیف کشادن در عشق
 وحشی دیش
 در دام عشق بیل شیرین زبانم بال و پر شکست و بخت همی پریم
کیمیا سروری فقیر دیش
 کیمیا عشق جانا یوزین زرا لیکد بوس سروری کرکیم بر غلش قلایند
 و عشق زبان چو بونوردن عجزی بچنه ایله تغییر و انور مثل
سلطان و تخت و باغ و جام و اسرار
 سرور فقیر دیش
 بر موق لب کورب کجای سرور کنون کرکیم اسرار عشق اسکین جرانید
باب سوم کاکل زلف بیانده در
 اعضا مجوده جمله دن سر آمد اولو و چون اسناد لونی تقدیم ایده کشند در

مصنف

مصنف کتاب سروری فقیر دیش
 بر پری کوزلد را و همک چه سرور اما چیدر جلنک او ستینه آید
فصل اول اطلاعات عیب بیانده در
جبل متین ناصر دیش
 دل که در چاه زرخدان تو افتاد عاقبت جبل متیش سر کسوی تو بود
سوره الیل سروری فقیر دیش
 ای یوزی مصحف کایانجی عشق زلفکی و الیل و لعلک سوره کوثر
کس کمال جندی دیش
 سوخت جانم باز با و افتاد زلف درین تشنه را با سوز داری چون بجای افتد
سلسل خواجه دیش
 موم پید کشت دلم می کشد سوز پیرانه سلسل طره سیاه
سلسل جامی دیش
 قصد لیلی باشد از جسد سلسل عرض زان چه غم دارد کرد بدیدلی چون
صلیب محمود دیش
 روی بنما تا دیگر عابد نکو یو لوة زلف کشانا در کرانم کورید صلیب
و شیخ سعدی دیش
 صنم اندر مبد کفر پشند و صلیب زلف در وی تو در اسلام صلیب و صنم
غما جامی دیش
سلسل کشف لامع برق بلوغ حلف غما
 فروغ روی تو تا بان بود زلف

عقدہ ولایض
 پیرس از من شمار عقد آن زلف که عقل آن عقدہ را مشکل گرفت
عقدہ اینس عشاق صاحبی دیش
 بر فرق تو موسی یو بیضا نمود تا عقد صد از نو ازده انداخته
برقع خواجو دیش
 زلف یک کشیده این قلب غم بست روی چو نموده که این مهر نورست
نقاب رشید الدین و طوطا دیش
 کاکل مشکین بر انداز از رخ چون آفتاب حیف شد بر روی تو از کاکل نقاب
طناب میر کرمانی دیش
 دل را بیچ روی امید نجات نیت زان دام غنیز که طناب طناب
طراز خواجو دیش
 یا غمزه را پندی بده مازک بخاز کند یا طره را بند بده مازک طراز کند
عقاب ولایض
 مرغ دل من در تنگن زلف دلارام یارب چه نذر و شک در چک عقاب
زراغ عبد الواسع دیش
 پیرت زلف تو چو زراغست مگوار و آراسته روی تو چو باغست
عقرب امیر معزی دیش
 ایادوزلف تو چو عقرب زخ تو چو سوزن که تراست در عقرب
جوانزه عبد الواسع دیش

این عقد را در میان صاحب و صاحبی
 و در میان صاحب و صاحبی
 و در میان صاحب و صاحبی
 و در میان صاحب و صاحبی

این عقد را در میان صاحب و صاحبی
 و در میان صاحب و صاحبی
 و در میان صاحب و صاحبی
 و در میان صاحب و صاحبی

این عقد را در میان صاحب و صاحبی
 و در میان صاحب و صاحبی
 و در میان صاحب و صاحبی
 و در میان صاحب و صاحبی

عقرب معانی در

یک

یک دل از فتنه عشق تو نباشد ایمن تا ترا بر من از شک و جوارزه بود
انسی شمس کنج دیش
 زلف که چو افق بر سر میکرد دانی پس پشت بچه سر میکرد
 چون دید که لعل تو ز مهر و یکست وحشی شد و بر کوه و کمر میکرد
سنبله خواجو دیش
 ای سنبله زلف تو خرم من زده بر ما وی روی من از مهر تو طعنه زده بر ما
سنبیل کاتبی دیش
 که قسمت من خست بر دل جانان دو چون کسی کو بخش باز و سنبیل ز شاخ
سوس معزی دیش
 بل روی موی تو که چو گلبرگ سوسنت ماند بشنیلید و من روی و موی من
ضمیران خواجو دیش
 بعقدق ضمیران را تاب دود بعشوه گوشه بادام شکست
نسیرین نظامی شیرین و صفه دیش
 رخس شیرین و زلفش شیرین لبش شیرین و ناهش شیرین
نکمت قائل دیش
 طبع چنان ز نکمت زلفش لطیف کربا و مشکبوی مراد و رشود
کفر آذری دیش
 زلف میه را یا رخت هم دوست میام نتوان بیک دل داشتن هم تو و هم
 وجه شبه ظلمت در و سروری فقیر دیش

این عقد را در میان صاحب و صاحبی
 و در میان صاحب و صاحبی
 و در میان صاحب و صاحبی
 و در میان صاحب و صاحبی

سنبیل کاتبی

نکمت قائل

یوزین و ترکوفزلفی ایله کنز لودین خاشاکه کوفی ترجیح ایلمز دین است
منهای خواجو دیش
خط بر رخ زیبای تو کوفت باسلام رضا زلف تو عسرت و منهای
زنا شیخ معوی دیش
چون بت و زنا زلف و روی او بی بت و زنا نتوانم نش
مشوش کج دیش
چون زلف ای نگار جهانی شست غیر از دلم که باغ عشق تو سرخوست
فتیل کمال خجندی دیش
می نماید رخت افروخته تر از زلف چون چراغی که در نور فراتر
جیم جلال الدین اصفهانی دیش
زهی دهان تو میم و زلف حقیم زهی دوزلف تو میم و مشک تقطعیم
نون عبد الواسع دیش
دلم از عشق ای دوزلف چونون مبتلا شد محنت ذوالنونا
در دیونس پیغمبرم در بدر شراونی دیش **کاف**
گفت میم نسبت زلف دهان تو با که ترین دوزخ نیست کم افتد
دال کاتبی دیش
بر کنار رخ تو زلف چو ال ماه من چو دال خور نسبت
لام جاس دیش
قد و زلف ترا اگر بنده کرد تو عیفت حاجی شرفیت

نور

نبود ان جنبش که بر تو نهاد که الف لام هر تو رفی است
لام کمال بن غیاث اعضای محبوب بیان اندوکی قصیده زلف دیش
یا صورت دودال و دوجیم و دلال یا هیات مومندی دل ز دو کاه
منشور شمس کنجه دیش
زلف تو که ایتنا مسطورت خط نبست لیکن یقین مشورت
قلم کاتبی دیش
روی تو طغرای حسن زلف استاکه مایه کرد کویا که آوردت بر طوام
طومار کمال بن غیاث دیش
طره جعد تو چه طومار است که در دست چون جلیبا پیچ
مسطر معوی دیش
چاکر مهندس آمده زلفی در از مشکتاب غالیه پر کار و مشک
توقیع کمال بن غیاث قصیده دیش
اول چو شاکه ز دست نکوشی دوم در زمانه کمال چو توقیع بر سر
قرنفل و لاریض
یاد شده نبشته و یا شاخ ضمیران یا سنبل و قرنفل و یا مسک از نوت
عطر و طیب کمال خجندی دیش
صبا چه گفت شنیدم بمن زلف که عطر سالی منم قدر طیب من دانم
عود حسن دیش
برت چو میم و زلف تست چمن عود طمع بر مهر که خواهم بست

صاحب خفا که در کمال کمال
کمال بن غیاث که در کمال کمال
کمال بن غیاث که در کمال کمال

کمال بن غیاث که در کمال کمال
کمال بن غیاث که در کمال کمال
کمال بن غیاث که در کمال کمال

عجیب نظامی مجنون زیبا نده دیش **مثنوی**
 وقتی که عجیب زلف خالے یا نافه بوی خوش کشالے
 بوی نسیم صبح بسیار زان بوی مرا کشادگی کار
عالم ارواح حسن دیش
 جانماز زلف نسیمی صبا بخش جان نوازان عالم ارواح بخش
قابض ارواح خواجو دیش
 فروغ پر توری تو مشرق الانوار کمند زلف سیاه تو قابض الارواح
منجینیق کمال بن غیاث دیش
 ابووش چون گانی دینیش تیغ و تیر تر کانش تیر و ناوک کشی منجینیق
ما روت و ساحر موتی دیش
 حلقه شدت بر دینا گوش و دلف کوی که برد و زهر و دود و دلف
بلال حسن دیش
 ای غم زلف تو سر اسر بلا مرد و بخت نیز بلا بر بلا
 و جانی دیش
 زلف از ستر با پا او بختی هستی الققه ز ستر با پا بلا
سبب و غرقه و لایص
 بشیمه سیه از سبب زلف تو کردیم در غرقه زلف تو رسد سلسله با
سجاد جمال الدین اصفانی دیش
 مردم چشم من و زلف تو اند مرد و انداخته سجاده بر آب

سبب از سبب زلف
 کور زلف سبب زلف
 سبب

طلن

طیلسان خواجو دیش
 زمسک خن بر عذارش غبار ز شوی بر رخس طیلسان
بلبل کانی دیش
 دل و جان کن کز دست زلف شیرین ترک قوم خوش مجنون بهر یلی میکند
بلال فتاحی دیش
 زلف تو دیده رفت مرا تا که گنج با یک ز کم نشد از رقت بلال
قیصر سیف پسر کی دیش
 ای از رخ تو خجل شده بهر یو و زلف تو برکت سگانه قیصر
آبوس شیخ سعدی دیش
 بتان یار در غم کیسوی بدار چون کوی عجب در غم چو کان آبوس
غانشیه سلمان دیش
 سواد کشته می راند و می کشید و غم غمال غانثیه زلف غنبر افش
نعل خواجو دیش
 طهات نعلم براتش یافته زان شدم شوریده وقت از مو تو
حلقه کمال جنبی دیش
 مارا هوس زلف تو در کوی تواند حاجی ز پی حلقه قدم در غم آورد
قیه جانی دیش
 جانی از ان قید زلف جانی و قوت مجنون نبود سلسله بختان
علم حسن دیش

چون زلف رخ نمودی کردم سوال دیدم تسلسل و دور آمد مرا سوالی
دور کمال بن غیاث دیش نیت
 یا حلقه خلق آمد یا بند دل مجموع یا دور و تسلسل شد یا زلف پریا
 زلف او زلفی اعتبار یار تسلسل حلقه اوله و اعتبار یار دور و حلقه طلاق
دور و لا ایضا
 نمودن سر و پیشانی الفا ز قود و نون نشانندش نقطه از خال کشیدن یا ز
 که کرد که مراد همان لفظ آن اولیوب بلکه اول آن اول که حواجه جانش
 نشان آن نیت که موی و میانی دارد بنده طلاق آن باشد که آنی دارد
سجده سروری فقیر دیش
 سجد زلف و کی الوب الوب خوب سو کردن اتوم استغفا
فصل ثانی عبارات عجمی باینده در کلام سید ذوالفقار دیش
 بت دیم نه مشکین کلام بشک چین گرفته روی لاله
کامل مشکین رشید الدین دیش
 کریم که از کمال مشکین کتب در دور تو کس نکند مشک خطا
مشک سروری فقیر دیش
 خط و خسار و لب زلف عذارین بنو صبح و شام و مشک و کبر و دها
مشک اکین کمال خجندی دیش
 ترا من جان سپردم لیک جایش در آن کیسوی خشک اکین تو کردی
خون من و لا ایضا

مشک طلاق
 دیش اوله
 ۲۹

خون من مسکست زلفت کرد ماه خال مسکین دانه آن منبت
مشک رخواجو دیش
 از آن سیاه شدن زلفت بکا بچین فتاده و در افتا که دیده
عنبه شکن و لا ایضا
 لیک لعل روان پرور کشی بکش سر زلف عنبه شکنش مشکینک
عنبه اکین تزاری دیش
 ز بس طمیدن دل چون زر شودم چو آیدم آید از آن زلف عنبه شکنش
عنبه بکج دیش
 بسود آسز زلفش من دانه اندم که در بند سر زلفان عنبه سالی میم
توده عنبه معنی دیش
 زان زلف که کیریه پوشن تم صو توده عنبه است بر دوش تم
عنبه رینه شیخ سعدی دیش
 زلف تو عنبه رینه کردون تمام معشوق خوب وی چه محتاج زیوت
غالبه دان سیف سپهرکی دیش
 ای شکن زلف تو غالبه دان صبا کشته عشق ترا هر دو بجا خون
کازیش معنی دیش
 از آن گونه بود زلفش بر آن رو که گویا می بود شب بایام بهار اند
شب خجندی دیش
 جز آنکس نشان جان زود زلفش شب بر یون نتوان خربسان

و لا ایضا
 عنبه شکن

شبستان و لا ایضا
 در شبستان سز زلف غیر افشانت رخ زیبای ترا شمع معبر کفتم
شبنم کاتبی دیش
 عجب باشد اگر کیسوی تو شبنم است شود سیاه کسی شمع کون در او
 کیسوی تو کند و قولی از دنده اولان صاچه دیر لر آتیه دیش
 از بنا گوش ار نزار در زوی کرد بر بنا گوش چه کردن ز کیسوی تو
 و سروری فقیر کی کیسوی دیش غزل دیش غزل
 اولوب پرچین خطای او نیدر کیسوی یمنبل اولوب دیش غزل در کیسوی
 اولور از ادکا بنده قولی اولوب طوبی اهل بنده چکاندر کیسوی
 صالو بطل های یوننی شاه چا ایدر ها کیسوی او زره او چنادر کیسوی
 طولاشوب بری بیرینه قوچون ایدر بری بیرینه صا شوب نیدر کیسوی
 سروری شمع عشق اولش انکب نینده در زرخ
 سز اول دیوانه یه چنمک سز در کیسوی
شب عمر سلمان دیش
 طره از زاده تاب که ان زلف شب عمرت نخواهیم که کوه باشد
تیس و لا ایضا
 بعد این از کره زلفان کنج بعد این از خم ابروی مخاکن چرا
شب قدر اشرف دیش
 می کند بجه کیسوی تو درون شب است اگر چه کفایت عجب

در شبستان
 سز زلف غیر افشانت

بنو

شبر و کمال مجندی دیش
 اگر نه داعیه شبر ویت ترا چه موجب با من چراغ پوشیدن
شبه شمع سعیدی دیش
 شبستان ان بایشه مسکایت می کلت آن یا صغیر یا ماه یارو
شام کمال مجندی دیش
 چشمم بار زوی عاشای زلف چشمم روزه دار که نشانی شام
شام غریبا خوابودیش
 زلف سیاهت شام غریبان روی چو ماهت شمع شبستان
 شام اید صبا دگر اولنسه زیاده من اولوزنه کم سروری دیش
 زلف و زلفی حکم نظر گاه ایدینور فرخنده اولور دایم انک شام و صبا
سمی بوی جامی دیش
 انکه بر کل کره از جدم می بوی تو رشته جام در شمع می بوی تو
سپاه پوش حسن دیش
 کونید مستی در چین شهر سپاه پوش در چین زلف این مر و سپاه پوش
چنگ کاتبی دیش
 ز سودا کاتبی شد خاک جویان زلفش را بر بین این رنراقه شد و اچیک
چیم شب بخت عصار دیش
 خم زلفش چیم شب شبستان دهانش از زوی تنگ درستان
خلوتگاه حاضره و نامه دیش

درت حاجت که بخت جوانم سر زلف تو خلوتگاه جانم
سید رو بدر دیش
 زلفش سپه روی شد خصم عالم کز کنگره خوشید و بخت کونش
بتخانه چیس خواجو دیش
 ای شام زلف بتخانه چیس زلف سیاهت بر لاله چیس
نکار خاچیس و لایض
 ای ز رویت جهان خلد بری چیس زلف نگارخانه چیس
هندوشتا و لایض
 مرا زلف تو رای است رنگ طوطی کمان مبر که بخت و شتاب باشد را
هندو کمال اصفهانی دیش
 رخت هندو و انکه در آتش گفتند جان جای زلف توست در دایره
خسرو هندوشتا کاتبی دیش
 کاتبی بنده ان زلف شد ای چیا بندگی که بارش خسرو هندوشتا را
چیس شاعر دیش
 بچیس زلف تو چیس را چه نسبت بکو نزار چیس بدان زلف تو چیس است
لالا و لایض
 لالای سر زلف تو را ندرتا که ابروی تو حاجت پیشگوار
 و قنای دیش
 بوصف زلف و قنای این نظم که گفته لولوی سلاطین گفتند

بود بیک لطافت زلف لالا دید که برید **زنگبار** ناصر دیش
 کو چشمم رجا هندی آید بروم سبیل زلف چیس در زنگبار افتاد
تاتار خسرو نقاش دیش
 ای دل چو شانه در زلف نقاش نه کین دم سفر جان با ناز باز گشت
زنگبار شاعر دیش
 ای باد صبا ز زلفم بزم بکن ناز قص کند زنگبار شوریده او
زنگبار خواجو دیش
 چو زلف هندوی زنگبار تراوش زهندوستان سیاهی بر نیاید
سپه کار و لایض
 چو حال دل ز زلف تو پوشیده توان کان هندوی دل در دوسیه کارند
دل در باطل دیش
 در دیدم زلف سیاهش بکارید نزد نقاش از بهر خدا بستم بیارید
 و قنای دیش
 اگر نه هندوی زلف تو بدر دل با هفتاب چرا ساخت قنای خودم
 و ناصر دیش
 زلف بدزدی دل صدف را بار بکوفت اندوخته ولی باز نشتند
دردورایه زن خیالی دیش
 کند زلف تو یار چه راه زن زد که بر دقلم را در و بجان آورد
معدن دل خواجو دیش

ای باد صبا که باد صفت دوم
 و بیک در میان بزم
 و بیک در میان بزم

بود بیک در میان بزم
 و بیک در میان بزم
 و بیک در میان بزم

چشمه نوش که بر پیش بخت خیمه جا حلقه زلف شکن شکست معدن دل
در بند کمال جندی
 سوی زلفش قدم و دیدم که در بند بود بر من شب که داند مکران عیاره
بلا سروری فقیر دیش
 چشم چشمت بر دلم عین عنایت من چه بخواهم ز زلفت کان **بلا** است
دلبر خواجو دیش
 چشمت بجا روی شده در دهنش زلف بدلیه ز جهان بر سر آمده
چو کان کمال جندی دیش
 در میان گیر باز زلف تو چون باز منظر روز یاران نیکو ز وقت چو کان چشمت
 وجه شبهه او بی اگری اولدوغی در **کوی** حسن دیش
 هر آن ترک چو کان باز خود کردم که پیوست قدم را چون بر چو کان و در خود چو کان
 وجه شبهه طوب طوب اولدوغی در و سروری فقیر دیش
 باشی طوب طوب طوب طوب که دیدم ای دلش ناز ایدو کولوب بدین شو طوب طوب طوب
دلاور خواجو دیش
 بیکه هندوی زلف تو قلی جان بازها چو بر کشود کین از دلاوری شکست
دکشی عتیقی دیش
 سری دارم فدای خاک پایت دلی در بند زلف دکشایت
دکشی بدر نشیوانی دیش
 گفتش در ارادان کردم زلفت گفت نقد قلب که سرش بیاد درو

سرکردان فخر الدین لاری دیش
 از روی لطافت که بامات سری بود ان طره سرکردان اندر کفایت بود
سر بسته نظام بخاری دیش
 زلف تو بسی کرد رخ خورتی کشت سر بسته از ان در پس کوشش افتاد
سر اسبک خواجو دیش
 عهد است که اشتیاق خاطر خواجو از زلف سر اسبک ان عهد شکن جا
سر زده شاعر دیش
 در دام زلف سر زده تمنی جان بچو کمر بست افتد چنگ باز
کمند انداز شمس روی دیش
 ای پیشینه زلف تو کمند انداز خون ریختن جفا بچشمت بار
دام و سروری فقیر دیش
 بدام و دانه کس مرغ دل کز دلی ولی بصد توان زلف و حال شد
رشته طوسی دیش
 چو شد ز بر تو سی پاره میکل دل مکر رشته زلفت کند شیرازه
رشته جان عتیقی دیش
 می کشیدم زلف در اوردن می رشته جان من در کشش زلف
رشته عمر سج دیش **رباعی**
 دلدار برید زلف مشکین گاه زین غصه رجامن برآمد صداه
 گفتم که چو زلف بریدختی ان رشته عورت کردم کوتاه

رسمان بدر دیش
 من خورشیدش کیم دکن زلف من سخن از اسامی گویم آن زلف
رسم تا سبزه آبی دیش
 که قصه خرم نیستش چیت چیت در غم بندم بشودن لفتش تا آب
رسم باز خواجه دیش
 هر دل که بدش نبود زنده دلتم به بازی آن زلف رس باز نیاید
 و ناصر دیش
 اندوی لفتش رس زیت نشاید یام روی تو در دستا بازی میکند
نوبهار مسکین نظامی مع شیر نیده دیش
 برو باز و چو بلورین حصاری سکر چو مسکین نوهار یاری
بنفش کاتبی دیش
 دانی که بهر دست بنفشه ترن او بهت از هوس زلف تو زمار
 و ناصر دیش
 رفتی بیایغ و سرو پشت قیام دو ماند بنفشه زلفت سلام کرد
سکیر جامه دیش
 زلف تو بر پریش کرده شکار با شلخ شلخ افکنده بر کل سیر
کجا ناصر دیش
 نسوزد بر آتش چو غنچه زلف که اندر مروض جنت خط نبود گیار
سنبل کل بوی خواجه دیش

کر از ان

کر از ان سنبل کل بوی خواجه دیش
دسته سنبل و لایضا
 خلقهای زلفش از کل برکن دستهای سنبل خوش بوی بو
شمش ناصر دیش
 شانه و شمشاد زلفش زلف غم شاد نشسته دریافت دندان طمع بر می
 و جامه دیش
 در بالا و زلف از باغ ضعیف که چون می پرورد شمشاد کامیات
دسته شمشاد عجب الواسع دیش
 رخسار تو چون سون آزاد آمد زلفین تو چون دسته شمشاد آمد
درهم شده حسن دیش
 خط شکینش دل خون شده در دم زلف درهم شده اش با بلای
بیج بیج کمال جندی دیش
 در دل رشیم خیال آن زلف بیج بیج راست که گنج را ماند که در ویرانه
دوتا و لایضا
 نسیم باد و شش دو پاره که زلف و دمای تو کیر و دور
دوتا فتاحی دیش
 مخ فم در پی زلف و تورود مر جا که دید دام بلایی در و پر
چکال سروری فقیر دیش
 اگر که چشم داشت در کشته کشته ضایع نیافته است ز چکال زلف با بیخ

چین چین چین خواجو دیش
 حال سرگردانی زلف پریشان منو
 از بکنج سبیل چین چین چین
خورشید پرت و در ایض
 دلم از زلف کثرت جانم زرد کرد و هند و اندک کافور خورشید پرت
پرت پرت و در ایض
 زلف میا کشتن هند و سواد و چین در چین نزار کافور زنگی بت پرت
دوده شامی دیش
 شامی زلف یار با نکشت می کشید زان رو که نسبتی بهلم هست
سرت خواجو دیش
 بر طرف افاب چه در خور فاده در غول مسکن و لا ویز مستان
 وجه شبهه گاه بو طرفه و شوب گاه اول طرف دوشد و کی **میکون** حینش
 ای چون تو ندیده چشم کردون بکشی می کند زلف می کند
 وجه شبهه یا دانه ذی حیات ایل زنگی قزل اولوغی در **خو** خور و دیش
 طره سر زده ز خو الخواری چشمها پر درم ز بیاری
کافر کمال بن غیاث دیش
 گفتیش دین می رباید طره کافور گفت با کافور دلا ز پارس ازین کفو
ظالم پیش حسن دیش
 شکسته زلف کافور پیش ظالم پیش از شکسته بکنی کدانت ایمانی در
شور انکیز کمال بن غیاث دیش

درم خور و در ایض
 و سرگردانی زلف
 و بکنج سبیل چین

در ایض جادو زلف شور انگیز ندانم از چه پریشان و سرگردان
ش عبد الواسع دیش
 بگردم کس نشسته ای تو ماه گرفت بدان ش
قلا جامی دیش
 تنه ایکی تن چون کشم از تو غایت دل کز زلف مسکین سوی و کفند و کلا
روح فرنگی شیخ سعدی دیش
 خط ماه روی چو مشک تازی سر زلف خوبان چو مرغ فرنگی
زره حافظ دیش
 منش من خرقه بشمین چگونه در گندم زره موی که زنجیرش زنجیر گذارند
 وجه شبهه زلف زره حلقه حلقه اولوغی در **حلقه** فرنگی شیخ سعدی دیش
 جو ترک و بمرن شادی بشکست چو زلف بشکست حلقه فرنگی نیست
زره موی دیش
 بر سیم خام سلسله بر ماه دایره زلف زره نایبش خط معین
زره پوس خواجو دیش
 زین غمزه عاشق کشتن ایم نیست و کر نه هندی زلفت چو زره پوس
خمیده کمال بن غیاث دیش
 دلم ترسد دران زلف خمیده نسبت اری و سرهای بریده
تسکته عماد دیش
 گفتیم شکسته دل چون داری کافور زلف تسکته خم اندر خم یار

در ایض
 و سرگردانی زلف
 و بکنج سبیل چین

دل گفت تو فارغی ازین دست بار با هر دو شکسته بهم باز گذار
اشفته بدر دیش
 پرستاده شودان روز رخ بدار چو بر آید شب اشفته تو کرد سحر
بیقرار کاتبی دیش
 خرم آنکه سر زلف نگاری کند بی قرار که بکف آرند و قرار گیرند
 و کمال خجندی دیش
 دل از زلف پریشان یار باز گو که بی قرار توام من تو بیقرار که
 ملت **نابدار** و لایضا
 بخت پیش ازین رفا بدار و چنانکه دام کشد رخ را بچیدن
شیدا عصار دیش
 چو زلفش کشد شیدا و مستش که بودش نعل جان و دل در
شهر طوس جامی دیش
 سر زلف چو شهر طوس می براند مکس سکر تو
شهر حافظ دیش
 همای زلف شاهین شهرت را ولی شاهان عالم زیر پر باد
شهر روح الامین سروری فقیر دیش
 تکل افردد سوره کا و در خط کشد شهر روح الامین زلفی که با جاع
چنگ باز حاکمان دیش
 پیرس از دم کز چو کبوتر بکوزد زلف را کز چو چون چنگ بازی

خواب

اشیاء خواب و دیش
 هم رخ زیر کاند جان خواب که او را دام زلف اشیا است
پتر زراغ ناصر دیش
 بروی سبب سلسله زلف عنبرین بر عارض تدر و منعه پتر زراغ را
پرپرستو شیش سعدی دیش
 بهان لعل چون خون کبوتر سواد زلف چون پرپرستو
پر عقاب نظامی مفت پیکر ده دیش
 عکس دیش بزیر زلف تاج چو حسن زیر پر عقاب
طلها جامی دیش
 تو بمانی و نیست طلها جز دوزلف تو دام طلها
مار معوی دیش
 زلف و مارت و مورست خط مشکین من عجب دارم این نامو چون زاید
اثر درها سیسی دیش
 ای زلف تو اثر دهای موسی ای وصل تو کنجهای فارون
دیو حسن دیش
 نوش لب وقت نوش زلف خالی زلف لب در دارد دیو ز انگشتی
اهرمن سوزنی دیش
 اهرمن زلفی که دارد دین یزدان دین یزدان را بیا را بید بکف اهرمن
جادو معوی دیش

دود و نوشی بکارد
 براق و نوش
 بن چید مع این حسن را بکشد
 ای که در رضی از عذرا

زلف تو بهم در شد و در ماه بخت که مشک نگار کرد و که عنبر خجسته
 در ریزه جادوی در کمال بخت تمامه سیاه کرد و فریاد مسجیت
سایبان خواجو دیش
 شکسته طره اش بر چهره کوبه که از شب سایبان بر افتابست
سایه کمال خجندی دیش
 زلفت کشید سایه و گفتا فروشن بر افتاب سیاه تقدیم نمی کند
آرزو و در ایضا
 کز نوبی ماست زلفت لشکرت در جهان یک روزی ماست کشت
سودا و در ایضا
 تا شد سم در کاران بفرستاده شود شوریده کارا بیشتر بر سر سودا و در
سودا و در ایضا
 چو خاک کشته شد بر زمین سودا که خاک راه را در بر خوان سودا نمی افتد
کرباز و در ایضا
 بان دو طره کز باز غش چون نم چنین که بازی ما را بنید خسته
پایال و در ایضا
 سر سوا بیان بخاک درش از سر زلف پایال ترست
عمر دراز و در ایضا
 مر زلفت مرا عمر درازست خداوند ابدی عمرم درازم
 اهل کمال شیخ کاکه بوسه معلقه نموده اولان دیدی بیک کالی ادر کایه

نمی کند زلف کمال
 و در

نهایت اوزار غش و در
 باقی التند و چکتند
 مسله

سودا زده شیخ مغزی دیش
 از موی نگار همچو مویش سودا زده کالی بی قراریم
کاربان و در **دبان** حسن دیش **قطعه**
 کلک حسن از ان بود سودا و در کالی کوسکند و بارها از کار زلف تو
 چون وعده دیدار زلفی بشوئی بر شست بر کمرت من کی رسم بی زردبان
ترازو و کمال بن غیاث دیش
 بر بریج و تاب ستر با زماهی تابجا از سلال زرد بانایم دانی کعبیت
ترازو خاقانی دیش
 چو جوار زان منم درین بازار که ترا زوش زلف جادوی
ترازو دار نظامی شیرین و صفنده دیش
 نیش در بهار منسک جان بود ترا زوداری زلفش بران بود
سپاه حسن دیش
 مر چندی که زلف تو سیاه است به کمر هر روز پریشان توان کردی
چتر سیه و در ایضا
 طالع شده بر تخمک حسن جوش چتر سیه از طره بر فاخته بودند
چاوش خواجو دیش
 غمزه اش قوی و یا قوت غمزه باندار ابووش صاحب مند و کایه شش
جان دار شاعر دیش
 چون زلف تو بالای سرت کردار ابووش تو پیش روی تو خود مکار

این شعر از کاتبی است که در این کتاب
درج شده است

جان داری را زلف مرد افکنده لالای راجا جان باز کرد
جاندار و مده پستی و بوی کشتی دید کلید سرور قیصر دیش
بگون یولوداش برین قول و عمل منکر کم آنک زلف عشاق جعینه بولک
پایان شاعر دیش
رخسار ترانگا مبان کیسویه داند هر کس که پاشا هندو
چینی خواجه دیش
زلف سندوی تو چین و تراروی چشم ترک تو خطابی و ترانگی
شاه و له ایض
شاه زلفش چو میر و دیرین شور در زنگباری افتد
مازیانه نظام شیر نیک مقرون مداینه کلدوی بیانده دیش
ز پشت زین برابار وانه ز کبک کرده مسکین مازیانه
خوشه غیب مغزی دیش
گرفت زلف که کیر در میان دو چه خوشه غیب اندر میان غنای
خوشه کمال بخندی دیش
در دل نشان محبت خالش بوی ناخوشه بادت کنی دانه بکار
فرمن و له ایض
رخ تو آتش است و زلف خون بخمس انتم زانهار سیده
ورق مسکینه نظامی مخزن اسرارده دیش
زلف سیم بر سر سیم بسید مشک فشان چون ورق مسکینه

کتابی که در این کتاب
درج شده است

از وزن مذکور
در این کتاب

روزی دل شاعر دیش رباعی
چون باد کیسوی تو یک کشته دارم دل خود با سر زلف تو بیاد
روزی دلم از زلف تو آمد که خدا روزی پرانده کسی نباد
ناوک شمس کنجه دیش
سر موی تو و کیت از بکیش خط زمره نادر و کم هرون آورد
حلیب مغزی دیش
بند و کمر و سجده کند زلف سیاس چون از لب و انگشت کند شکل حلیب
زلفش صفت چون دل تر سایه در پیش حلیب از عجب سجده ترا
سال اشرف دیش
دو زلف روی تو دیدم دو سالیکه دلی ز تردهات ظاهر است
فتراک جای دیش
گفتن روی رجاء دل زلف خوشین گفت هر صید کجا لایق بقدر است
قندز حاقانی دیش
ای چشم تو فتنه و فلک قولور بجان تو شیر شیره را کیر و بر
وی زلف تو بر کلاه خوبی قندز با غارت تو عفا از غارت غز
استین کریم شیخ سعدی دیش
چو بود از سر زلف بستم انصادی چو استین کریم بدست درویش
زنجیر نویش روان مغزی دیش
دلمی ای جا را سخی با جاکنی از چه معنی خوشین زنجیر نویش

طافه ترک

و مطلقا زنجیر اطلاقی شایع در سروری فقیر دیش
 عاقل زنجیر زلف حاجتم تو قدر دید ای سروری نیا و سرور کشی و صلوات
بخت نکون ناصر دیش
 بر هم زن ای باد تو ان زلف کو سار تا باز پریشان نشو و خست نکون
روزگار حسن دیش
 ان نه زلف تو روزگار است که ز سر تا پای چید است
 و زلف تو نردن غیر آنچه نسف اید تغییر و نور غیر **عینر**
حلقه بیت احوام و چنبر و دور سروری فقیر دیش
 چو کی عوده و تفریق زلف کز آن یوز که حلقه بیت احوام بکزد تم
باب چهارم آن بیانده که کجاست و جیشم پیشا دیر
فصل اول اطلاعات و بیا ننده در **شمس** قائل دیش **شعر**
 من لم یرتم علی شمس فلینظر الوجه والجهته
بدر سروری فقیر دیش
 سن کونک عینیه او یکیند چون بر کامیدی کوز یله انی سبده تیاره شها
نمر وله ایضا
 او یکینوش مهر و کون یوز که ای کونکه اول زو اینی بو یوزی قاره کن کز چ
سحر خواجو دیش
 کفم ان زلف جبینم چنید نشاند گفت ان زلف جبینم نیک نام و است
مشتی موی دیش

در زلف

دور چون در توبه در میان دو جبین چو مشتری و مشتری بزرگ
زهره کمال جندی دیش **مطلع**
 کرم بزمین نشد ان زهره جبین باد دوری طلبدار نامه نیز چنید باد
 و قرح دیش **بیت**
 بزلفک حسن اگر چه زهره جبینی زهره بر قصه ایدار جبین بکشد
کف خضیب بر یکد ز آیدر صا و قاشک لطفه و بنور سباز و در **بیت**
 کف خضیب کشاید که ز نامه انم که ماه من کره بسته از جبین بکشد
سرمیل بوگا کوب یانی دیر ز تنگم بکین دیش **بیت**
 مهر دل بکینی پیوسته می در شید از پر تو جینیت چون اخر یانی
نور کمال جندی دیش **بیت**
 نور خضبت غارتو جبین نیز چنید تر غنیت میا تو دمان نیز خیان
لوح سلمان دیش **بیت**
 در لوح جبین باز خوانده نقش اول و ابوکا
 عبد الواسع دیش
 هست همچون کرس و لاله ترا چشم و بنا هست همچو سبل و سون ترا جبین
فصل ثانی مشبه به اقی سوس در
فصل ثانی عبارات عجم بیا ننده در **کلر** جامی دیش **بیت**
 در کشتا حسن زان بالا و خنید کیمیاخ نازک سوس کزان سه کلر
کلزار حاقط دیش **بیت**

ندیده دیده معاشق طاقی جفت جز ابروی تو که طاق جفت در عالم
 و جامی دیش
 از خیال آن دو ابرو و دما چشم طاقی که در بر و چون ستیاند
تبدل کج دیش
 طاق ابروی ترا قبله جامی بنیم لطفی از نور خدا در تو عیانی بنیم
کعب کاتبی دیش
 کاتبی را سوی سجد مطالب ابرو کعبه بجاست روی دل ساجد باشد
حجاب کمال خجندی دیش
 حجاب و شد زاهد سجاده نشین را زان روز که حجاب ابروی تو داشت
 و سروری فقیر دیش
 شکل ابروی صانع را به بقدری که چهره تن او تو بر جوف قرانی در
قوس رای دیش
 در دور کان ابرو دست بسته جز روی تو افتاب در قوس دید
مقوس جامی دیش
 پیش از آن روز که این طاق تو کس نه قبله ام از خم ابروی مقوس کردند
قوس قزح بی قزح دیش
 قامتی بجز قوس قزح یا بر قوس یا بهلال عید یا ابروی چون طوقی
حاجب وله ایضا
 توشاه کشور حسنی و حاجت ابرو ولی خوش که بسی حاجی پریشانست

۶۵
شخ بدردیش
 شخه ابروی تو داد بجای کان تا بزند کمر دست بتنیج رستم
نصف عین کان بن عیاش دیش
 نون هلال یکشبه با نصف عین از یاقش طاقی که یاقه ابروی و
ن نقطه خال اولیجی **ن** نقطه خال اولیجی
 سروری فقیر دیش
 بختی فاشکتی بو کلتش را زانکه او سنده یارب نقطه خال محمد
د وله ایضا
 باشکوه اکتی فاش ز خوشی یا الزوق یا زلم اگر چه بر الف و زرد اکی مد
ن کمال خجندی دیش
 قاتنی بچون انداز ابروی چون در توهر آنی که نقد از پی آن نقد اند
 و ناصر دیش
 بنوشته است نقش خون در خیال کان ان زلف بچویم و خم ابروی چون
توقع کمال بن عیاش قصیده سنده دیش
 ابرو ستی هلال کان کشن را قضا نویت یا کاشته توقع خط
ترج وله ایضا
 یا خود بروی تحفه دولت و قزح کن آب زنگ حسن ز راند و دو انهرست
 خاتون فاشن وصف ایدر کن زنگ ایله ملوند زنگم قوس قزح
 تشبیه ایدوب شیخ سعدی دیش

انظر الى
 كتابي في
 هذا

ان وسمه بران کان ابرو چون قوس قوزح برافتابست
قاب قوسین جامی دیش
 بیای اهل راقرة العینز کان ابروانت قاب قوسین
طیب نام دیش
 ابروی تو مقام رنجوران حاجب نو طیب بیماران
سح شیخ سعدی دیش
 صورت کند زینا بر پریشان و دیبا یکسر چو ابروانش سحر مبین شد
فتان کمال جندی دیش
 ابروش گفته فتنه کارمنت کز نشسته است و است می گوید
کفته میزان کمال بن غیاث دیش
 یادال معبدت یقینا مشتاقان یا قوس قزح یا خود کفته میزان
فصل ثانی عبارات عجم بیانده در
نمازگاه حسن دیش
 خیرای طیب خوان خطبه که در آ رویش کز چو عیدی ابرو نمازگاه
چترسیاه کمال اصفانی دیش
 مردیک چشم سلطان شوت بر سرش ابروی نو چترسیاه
کان خانه بساطی دیش
 کم نکرد ز کمان خانه ابروی تو بچ کز خدنگی تن خاکی ماندازد
کمان مهره شیخ سعدی دیش

اردر

از دست کمان مهره ابروی تو در سر دل نیست که در بر چو کبوتر بکشد
ماه نو پر خم کمال جندی دیش
 هر کجا ذکری از ان ابروی پر خم میزد کرد و الجا حدیث ماه نو کم میزد
پرزره کمال بن غیاث دیش
 بر سر دو جبهه پر تیر و بی پیکان و پر پرزه بی زه کانی یا قوس دانی کجاست
ناوک انداز عصا دیش
 دو چشم ترک رد لکها کین باز دو ابرو بر جگر با ناوک انداز
فسونگر ناصر خاری دیش
 از غصه بیاری آن ترک جادو دو تا شده آن حاجب نو کم کند
شوخ خواجو دیش
 ز ابروی شوخ تو پیوسته منم چشم که دل ریش در یک سر بود ارگوش
دکشت آذری دیش
 طاق ابروی خوشت یار چه طاق دکشت دکشت سر کن باشد طاق یارین
طفا شاعر دیش
 ظلمت که بر خیزد تو قمع جمال مثل ابروی دلای تو طوفان نیست
عابد مزین شیخ سعدی بر جاریه وصفنده دیش
 برابر و عابد فریش خضاب چو قوس قوزح بود بر افتاب
چشم بند خواجو دیش
 کسی که سرور جادو کران بود پیو بود چو ابروی شوخ چشم بند

نیش و بکشد

خوانخوار کمال خجندی دیش
ابروی داری و چشم و غمزه هر یکی از یکدگر خوانخوار تر
خونریز خیالی دیش
کرندار دیکف از غمزه شوخت تیغ کار بروی تو پیوسته چو خونریز است
زنگاری کان شاعر دیش
ز باروی زنگاری عیار پرده بر آید من قوس باشد در جهان دیگر نشانی
چوکان قطب چوکانی دیش
خال تو فراز خم ابروی کثرت کویت که آن در خم چوکان باشد
کشتی نمکون احمد پاشا دیش
نمکون کشتی ابروی تو در دایره از چنین کشته ره جستن نشان
ماه ای سردری فقیر دیش
حسن دریا سده کشتی شکل ابروی تو از این فاشدن نشانی که ای کوسر
داس کاتبی دیش
قضا از رخ خاق قطع زندان حور که شکل ابروی ساقی مثال داس
پرکار نظامی حنر و نامه ده دیش
ره بار یک چون پرکار ابروش شب تاریک چون خلکات کسوش
کشتی کران کمال اصفهانی دیش **رباعی**
ان زلف نکر بر رخ آن شهره خم او خجسته بی جنگ و خصومت در هم
وان ابرو بین بشکل کشته کران سر سوی سر آورده قد باز ده خم

استبداد و باند متعین او
پیرانه دید کلان با شمشیر
ای بیخبر قاتل شمشیر
ظاهر در مسلح

عین فقیه او غلی قادری چلی بو خیال خوب ترجمه ایدوب دیش
میدان حسن بچیده ایکی ایلوان کس ابرو لرینی کور که تو شتر برینه باش
دومصراع کمال بن غیاث دیش
روی تو مطلع حسن ابرو مطلع زان چو مطلع اورا نبوده اند مطلع
بلی کمال خجندی دیش
در دیده کریان کان ابرو لغت بر بسته بزنجیر بلی بر سیر سبلی
ماه نو شاعر دیش
بهم کس نمودم خم ابروی تو را نه نومر که بینید به کس نباید
ماه یکشنبه ولایض
یکشنبه از زلف میه کشته ابرو دنیا کچه در ابرو یکشنبه توان دید
لالا ولایض
لالای سر زلف تو زان در لبت که ابروی تو حاجت پیشانی دار
غزل سردری فقیر صارقاش و صفنده دیش
صارقاشینه عجمی کردیم التون عینمه بر نون کیسی کوز نور اول زلفش
نیچه قربان اول سودا لدن تن کا جان کم کلور اول کوزه التون طور اول زلفش
فاده شکر که ملا بکزد در سم و جوی صارقاشینه شکایت باهل ال اسمان
شعل شمع ز کدورت را به طوفان باد آیم طوفان کیش انی ای دستا
زربالقدریم دریا بچه یا خرد زلف بر تخیل در سردری طبعن ایدر انجان
بر تخیل در سردری طبعن ایدر انجان

باب هفتم کوز بیانده در

که عین و باصره و زناظره و عجم چشم و دیده دیر و کوز در دست
تقدیر بری شملای بری کشیده بری **خواب اولی** میگویند و غمزه بزمک
هر روز از چشم **شملای** بچهری دیر و زکس کمی قوه تشبیه اتمسود
در خوابات مغان کوی نشان از شراب شوق جام ترکش شملای تو
و چشم کشیده اولور که طار اولوب کاف مسطح کمی اولاک
چشم کینه کاف بود لیکن چوینم کجا ان دل که من دارم قبول از نظر کرد
و چشم خواب اولی غمزه دیر و **و چشم میگو** اولور که شراب رنگلو اولاک
نه کم اثر و دیش

این چنین بافته خسته که ترا در جا چشم شملای تو میگویند نشود چون
فصل اول اطلاق است عیب بیانده در

محمود سروری فقیر دیش
دو شب چشم پر خورشید چشم محمور حفاک می بماند از او **و چشم میگو**
ازری دیش

قد قیامت غمزه افتفتنه چشم عاشق بی چاره را مردم بلای دیگر
قالب جامی دیش

چشم قالب تو بهر شش خاطر ما چون خم زلف تو قالب بنشیند مرکز
هاروت عبد الواسع دیش

روی تو امروز جانای دیکرت در دهاروت تو از قهقهه قالی دیگر

فتنه و پلا حسن دیش

نام دو چشمت بگویم که چیت هست یکی فتنه و دیگری پلا
فتنه و دور این پلا دیش

ای قبله صاحب نظران روی جو وی فتنه دور و قرآن چشم سیاه
ترک خسرو دیش

چشم او ز کس نیست و خیر غوی بد و که با ان مت خونی خدای باز
علیل جامی دیش

دل جامی بفکر ز کس نیست کل رای من العلیل علیل
طنناز خسرو دیش شیرین زبانندن

من ان بازی گرم با چشم طناز که چین و روم بنام بیک باز
جاش مغزی دیش

بودم میان خلقی یکی و دیگر قلاش کوز ز کس جاش تو را
و عبد الواسع دیش

چون روی تو نقش منج نقاشی نیست چون چشم تو گاه غمزه جاشی نیست
مقام خسرو دیش

حریف می طلبد ز کس مقام تو خیر حلقه مردان پاکباز رسا
عمر مغزی دیش

پشتمش جو بهر تو دلم از فراق و چون سم بهر تو صم جو بهر تو
جلاد سروری فقیر دیش

باز کرم
از بیجی

او غزلین اوین کورب
اوین برنج خوش
اسلا

جساید و بچاه زنج انده دل مظلومی
قصاب شاهی دیش
 مرغان او که یاری ان چشم میکند تیغ کشیده در کف قصابی دهند
غزال انوری دیش
 نو چشم تو در اید خنم تا بریم در غلجا صفت چشم غزال تو کنم
مزعج سروری فقیر دیش
 کوزک زنده آمدن طور بر مرغان که اولور اوقی در یک کسله مرغان
هندی و مشتری و سهیل کمال بن غیاث دیش
 یا خود دوترک متد و هندوی کونیه یا مشتری و زمره زهرای از دست
 کوی ملکه زیر خیم طاق و سحر زنگ شوی و چون سهیل در شاخه دختر
فرقاندان و در ایض
 چشمت یا خود فروزان کعبه جان بادام و مغز است ان یا زکریا دوش
مزعج خواجو دیش
 اموی مست یا خوج یمن بحر یا فیه عقل و دین یا زکریا دوش
شفت خبر و دیش
 چشم را در ملک ضوی شخته بیدار کن غمزه بخار را بر جادوان اتا کون
عس کمال بن غیاث دیش
 رود در ان زلف توشان زخم چو شب رو که خوف از عس میکند
عاین لعلی دیش

چشم و زلف و دست اینید از چه غنا که بود غنای عالم بود
 در این چشم و زلف و دست اینید از چه غنا که بود غنای عالم بود
 در این چشم و زلف و دست اینید از چه غنا که بود غنای عالم بود

اگر چشم و زلف و دست اینید از چه غنا که بود غنای عالم بود
صاد مسعود دیش
 بر چشم و ابرو و دهنش هر که دل ناه زان صاد و لون و چشمش شفته چشم
 کمال بن غیاث قصیده سنده دیش
 چشمت با عیاد و سر صاد و چین جوغ است معاینه با دام و عیاد
روزن کاتبی دیش
 بجان با چورس چشم را بنوشان زباغ خلد بود روزنی ز تربت
 نظامی خنن الاسرار دیش
 زلف بر آیم و رخ اشکش چشم سما عیاد و مژه خنرش
واحد پاشا دیش
 یا سما عیاد چشمک یا تیر خنر شده نه ابرایم در زلف که او لشکرش
طیب ناصر دیش
 چشمت طیب جان و دل در دمنده بیمار شد طیب که سازد دوان ما
لعل رضی الدین دیش
 که لعل شد چشم ان خور شراد از در دمنده ان که نگرش در دمنه
 در ایند زنگی خود کرده نگاه عکسش از آینه بر چشم خنر
فصل ثانی عیاد را بچ بیا نده در **مت** لعلی دیش
 اگر چشمت بجا میکرد هلاکت کسی برست لا بعقل نکیر
مت خواب ناصر دیش

که چشم تو شفقده ام تو خواب هضم انکه در دو تو شیاوی
خواب و در ایضا
 رفیق از دیار تو ما دیده پرب چون رفیق نشویم چون تو خواب
نیمت مولانا تمام دیش
 لب میگویند چشم نیمست کند عکس عاقل جل باطن
منه خوش خرد و لیلی و صفنده دیش
 چشمش که شده است بهیوش آهسته به خواب خوش
باده بیایی سید جلال دیش
 بدور ز کس محو ز باده بیایست روزگار برافزاید نام شیاوی
می پرت خواب و دیش
 در عین خاما چند باشم چون مردم چشم می پرستش
می فروش جای دیش
 چشم تو می فروش و لعل تو می خود بگو چون زباده پر بهیم
فسون ساز ناصر دیش
 ای چشم تو جادوی فسون از کیسوی تو مهندوی رسن باز
خوانجوار عصمت دیش
 مردم از حضرتان ز کس خوانجوار دین و ز کس خوردنم آگاه نشد بار درین
خون معنی دیش
 دلالت چشم سرستش کن که هم ترکست و هم مرست و خونی

نامسلمان کمال تجندی دیش
 شنیدم که چشم مسلمان گشت مرا پیش این مسلمان رسان
جان ستان حسن دیش
 چشم تو جان ستان بخت جانش میری در فن خود استادی
نیام و خنجر سیف اسپرنگی دیش
 ای لعل تو پرده دار کومر وی جوغ تو نم نیام و خنجر
کمال در خواب و دیش
 عجب از چشم کمال دار تو دارم مقیم مغیبت است و کمال بر سر بالین
مردم در و در ایضا
 اهو ان صید مردم اند دلم صیدان اهو ان مردم دار
مردم خوار ناصر دیش
 شبیه لعل شکر بار تو شیرین کار عادت ز کس نخوار تو مردم خوار است
جان سکار خسرو دیش
 تا ترا چشم جان سکار بود مرگرا دل بود حکار بود
جفاکیش کمال تجندی دیش
 دارد زنت که ز زنگان است چشم جفاکیش تو بی دین در
بدکیش آسی دیش
 کر نیت که چشم تو بدکیش خوی از هوا در من نبودم شسته آن غمره قضای
زنگان کمال بن غیاث دیش

چشم ترکستان و لها قندهار روی از ریجان و زلف چمن
ترکانه حسن دلش
 چشم ترکانه اش بهر سمره ناول اندازی کند چه کنم
جفاکار معنی دلش
 شیرین لب توست مر سال فدا چشم تو چه بودی که جفا کار نبودی
عبد جوی سید عالم دلش
 بایر تو نتوان کرد شادانی که طعم ترک چشم تو ترسم که مت عذبه
رهزن مسعود دلش
 چشمتان روزه ای اهل نظر بیکار مت را بخودی از عذبه بیکار
جادو جانی دلش
 دو چشم تو عجایب جادو دارند ندیدم همچو آن دو هیچ جادو
آهو کمال خجندی دلش
 چه آهوش چشمت کرد در پیش او اگر شیر آید زبون می رود
اهوانه و سروری فقیر دلش
 کوزینه دوش و لادن او کوز را میبرد ایشی فریاد او لوبی میخورد در لابه
اهوانه جانی دلش
 چو راند جانی از آن چشم اهو از آن سر و بزم غزلان مشیت دلش
اهو بره خسرو لیلی نامه ده دلش
 چشمی که شکر است بیهوش آهو بره بخواب فرگوش

اهوی سیاه و له ایضاً
 چشم سیهت که بی نظیر است اهو سیاه شیر کیر است
سرگردان آسی دلش
 کز نیت طبع و غمزه شکر آب است و نیت و سرگردان چشم تو در خواب
ناتوان کاتبی دلش
 کشته چشمش تا نام از دوازدهم عیا خود را بهر زرد گوشه بیمار کند
بیمار سروری فقیر دلش
 چشم دلاور که کور نم فریاد می کند غایب بو حشر آن دایا بیمار ایدر
و کاتبی دلش
 چشم و رخ او خوشند اگر چه بیمار در افتاب خوش نیت
نیم خراب سیفا سپهر کی دلش
 ناموس طلسم جادوان را زان ترکس نیم خواب بشکن
شوغ و له ایضاً
 بر دل من تیر عمزه می زند ترکست چشم شوغ و شک تو
شور آکنه خسرو هشت نامه ده دلش
 ترکش از کرشمه شور آکنه کشته عشاق را بغوغه تیر
دزد کمال خجندی دلش
 چشمش ره صبر و عقل و جان زد این زرد منار کاربان زد
کوتنشین کاتبی دلش

نکته شکرین حاکم اولان
 محبوبه دربار
 سلا

و چشم شوخ تو مر یک بلای خوریزد اگر چه کوشه نشینند و مردم آمیزند
کوشه کبر حسن دیش
 ز چشم چشم دوزم چو چشم کشته کبرم که با چشم تو چشم من بگوئی چشم می بارد
با دارم کمال خجندی دیش
 سوی لبش اشارت میکند که آنچه یاد است حلوائی خوش
ز کسین مسعود دیش
 ز خوان ز کشت چشم ز کسین بدین که هیچ کوشه نشین را نمائند خواب از تو
باغبان از روی دیش
 کنیم غارتان لبه چو خواست چشم ز حال خبر نیت باغبانت را
شیر کبر کاسب دیش
 کاتبی آهوی چشم شیر کبر و شیش مردم سرشته می دارد بر جوی در
رو به باز خواجه دیش
 صیدان آهوی رو به باز صیاد نام مانگا افتاده و شیر فلک بخیر
کعبتین حسن دیش
 کعبتین چشم غلطانی و باز یاد می تو حریف شوخ چشمی بگوئی با ختن
دل آویز شیخ سعدی دیش
 مرا آن کوشه چشم دل آویز بکشتن می کند کوی اشارت
هند و بجه شمس کنج دیش
 جثمانت که بر روی پری و سن هند و بجه اندر آتش خجند

نکلی

ز کس کمال بن عبد الوهید دیش
 داد باز کلبان چشم خوشست مشک چشمان ترک و روم خراج
چاه با بل طاهر خاری دیش
 به چشمت بجا دوی بدل چاه با بل زلفت بکافری عوض برنج خیرت
افق ب و لایص
 چشم خوش کرافت بشت خط سبش که آسمان آست
 در جفا و ستم چنان شده اند که آنچه ایشان کنند عین وفا
سرمدان کمال بن غیاث دیش
 تا سیه چشمی کند با مردم از سر کوشه بوز سرمدانی یا فتم و آن که است
سیه پوش محراب نشین کمال خجندی دیش
 چو عابد بر حیل بصد مکر و فریب پوشیده سیه کوشه محراب نشین
خوزیر سروری فقیر دیش
 زلف لعل چشم خوزیر که کور شد دل اسیر و جفا و جمله بن قربان
فست و لایص
 سرور که کور کردش خسته در لعل طبعیم در و نه آن که اگر و آریه زما
کشتی و لایص
 بخاشکده خیال چشمی اول در و زنگ بکوز اول کشته که تمامش اول کرد و ب
ششم که یک بیانده در
 که اکا ب هذب و عجم و بر

فصل اول اطلاعات عیب بیانده در **سهم** جانی دیش
 سهم ترکان تواند دیدار با زودا **بچه** روح الهی باشد سوزنی
جیب کمال بن غیاث دیش
 بر سر دو جبهه بر تیروی پیکان در **پرز** زری زه گمانی یا قیام دانی که
نشان نه کم بوبیتده مشهور در
 ترکان کذری کند از جوشن مانند نشان کیودر حیاتش
الماس قاجی دیش
 خون شد دلم از باد که عکس **نشان** الماس تیغ ثره در جام می انداخت
 و امیر مغوی معشوق اغلوش وصف ایدوب دیش
 خورده بدو بادام صد نفر الماس **برون** شده ملالها در خوش
خنج شاعر دیش
 ای خنجر ترکان تو خونی جان **خسته** و نگرش خنجر خنجر دال الخیه
مسار کمال بن غیاث دیش
 خازن طایغی الماس دنی و **مسار** لرزنده زبان مار یا ناو کور کانت
فصل ثانی عبارات بسم بیانده در
تیغ خنجر گابی دیش **خست**
 یارم تیغ غمزه جگر باره **پله** **مسار** باره را بتیرد که باره باره **سا**
و اما دیش
 ناداو چشم تر از روزگار تیغ **نی** لوفکر بر سر موی کذا تیغ

قننه یار مسعود دیش
 چون بخورد مکر که **پاسخ** کرده **از** سهم ترکان **قره** قننه **بار** تو
عاشق کشش خسرو دیش
 مرا فرما بدشوار برون **ارند** پای **رنگ** **بین** ترکان **عاشق** کشش **خون** در **م**
نیش خاقان دیش
 نوک مرثکان چنان **رزی** بر دل که **سز** نیش **در** **جگر** شکست
نیش کمال بن غیاث قصیده **سند** دیش
 مسار و خار و ناو کن الماس **ایدار** **لرزان** زبان **مار** و **نیش** **نیش**
سوزن گابی دیش
 نزار زخم کرا از غمزه **سند** نیت **بسوزن** **ثره** چون **عاقبت** **خواهی** **دو**
سیخ و **ایضا**
 مرده است سوه غلام **دلیل** **دال** **جانا** که **سیخ** **جانب** **سور** **نمای** **کجا**
موشکاف خسرو اسکندر نامه **ده** **جاری** **چینی** **دندان** **دیش**
 بغمزه **زکوهی** **بر** **ارم** **نفسیر** **دکو** **موشو** **دشکاف** **م** **بتیر**
 مرا ازین **ثره** **موشکاف** **خونی** **که** **دیدت** **که** **موشکاف** **موی**
ناوک قائل دیش
 ناوک ترکان **دخون** **دلم** **بسر** **کشت** **کرد** **ججان** **سر** **بسر** **در** **نظر** **مایه**
ترکش کمال بن غیاث قصیده **سند** **دیش**
 ترکان **دست** **اگر** **بقربان** **آورم** **یا** **ترکش** **ز ناوک** **بران** **بی** **سرت**

توبین سوزنی دیش
 دیلی موی که بی جنگ و جدل هر سست
 بر دل و جان از سرش گان زوز و نیر
خندک سیج دیش
 از خند گان مژه میکیند لم صد پاره
 وز دو دیده و بدیم خون کجی آید بر
نیزه شاع دیش
 سپهر در سینه ای شکر گانی گذر
 انی که که بوبین مجروحه کو نذر
نیزه باز کمال خجندی دیش
 ز نیزه بازی مرغان شوق خشیانم
 بنان بسینه رسید و بگو که چید
 بو طلا خدای بدیع تجرید ویر که بر خضدن
 بر شخص فی ان ترخ ایدر لرزیده
 خطه و شکم در رزمی من فلان صدیق جیم
چنگ عتکوت سیف الدین
 از پرده عتکوتی ترکس تو
 در دل زده عتکوت مرغان تو چنگ
سور شاع دیش
 موران بهوای شکر شتابت
 در خطه گرفته اند بادامش را
نی و نیتان کمال بن غیاث دیش
 کجینان کشته گردان در میا جاسن
 رسته کردنش نیست گایتم وانی گوشت
چتر سیاه ناصر دیش
 دیو شیت که دارد از مژه چتر سیاه
 ترکش خلعت اهدا بجای رر بر سر گرفت
دوست کمال بن غیاث دیش
 مادر باد و جبهه پیکان جان نشان
 یا صف زده دور و دور برادرش گراست

قافیه افغان اوق و خوش
 اوق و خوش زانق و در
 سر

از پرده عتکوتی ترکس تو
 در دل زده عتکوت مرغان تو چنگ

شکر بند ناصر دیش
 صف کشیده خیل مرغان سیاه
 لشکر بند و بترستان غیب
هندوی ایته آس دی دیش
 سبیل رخسار تو ز مکی التشت
 رکس گان تو هندوی آینه دار
قناره مری دیش
 قناره وار مردم چیت بچا کیک
 مرغان قناره کرده و دله بران
چنگال سروری فقیر دیش
 شتر شمره ایدوبن کودی ایلیک
 کسه شمره چنگالنه قصاب کیک
باب نهم
 غمزه بیاتنده در
 و غمزه کوزا و جیل و ختمه با تمغه
 دیر لرو کوز قافیه ویر انیس عشاقه
 بوکا تعرض اونمه شکر گاه اولور
 مره اوصافی ایضه قلعنور و گاه اولور
 غیری اوصافه ضلعنور و لقطه غمزه
 ایلد تغییر اولور ایلد اولور بود مقدر
فصل اول اطلال کاغوب بیاتنده
قضا همان سروری فقیر دیش
 شودان غمزه شوشن بحسب ناتوان
 که در عالم همین باشد قضا همان
مخمر و ترک عاود دیش
 برره اهل نظر غمزه محمور ترست
 مست کشیده گان ترکش و کیمین
و کمال خجندی دیش
 مرغان غمزه او بعد از تر افتنه
 کردند ملک ان نما چنانکه دانی

سلاح سروری فقیر و بیش
 بر پادشاه حسن سلک ارمه قول اولم کم غمزه سید در حق قلینه سلامی
فتان مسعود و بیش
 مسعود و غمزه فتان مرز خون در خون با و بیش بگو سبک است
کافر کاتبی و بیش
 دلانا ید و خازان چشم و غمزه مسلمان مجوار کافری چند
حوله سروری و بیش
 غمزه سندن خور و بیل ایل افکار کار بانی و فویر زیر احوالی و بیش
جلاد حسن و بیش
 دل گرفتار غمزه تو بماند بی کاهی اسیر جلادی
قصاب کاتبی و بیش
 غمزه را مردم بقصد خون من خور کربان کشتن حاجت قصابیت
و جامی و بیش
 ای زابروانت متصل عشاق را غمزه چشم تو دل قریب یک قصاب
غماز قشامی و بیش
 در گوشه دل رت زبا و لغزهای سر ترکان غمزه غماز نشاند
صیاد جامی و بیش
 دل بان غمزه خوریز کشد حاجی را صدر چون اجل اید سوس صیاد و
معلول خواجو و بیش

نما

نما کی کند ان غمزه عاشق کشتن و در کار دل ریش خسته و غل
نما عبادت عجم جایته در
ست بچ و بیش
 خنم بخت غمزه مستش بد لری جانم فدایش بود که مارا درین رها
نیم غامد و بیش
 ان غمزه نیم مست غمار و آن طره و لغزب طار
 بس خرقه کمر و کند بیاده بس سجده بدل کند بنار
سرت سلمان و بیش
 غمزه سرت ساقی بی تران کرده نشیوان مجلس خراب
مت خواب رضی الدین و بیش
 ای اکنه بیش در شرابی بی چون غمزه خدمت خوانی من
بیکان کمال خجندی و بیش
 جز بیغ غمزه تیرت خوش نیاید الم زانکه نبود کار کز تیر که بی بیکان
ناوک خیالی و بیش
 آمدن زاناک زان غمزه بکین پیوسته چشم برده دارم که دیگر آید
تیر ازری و بیش
 سالاشد نماز تیر غمزه نشین رخا خون دل چو رخ نیم عمل از زمین بریزند
صید کمال خجندی و بیش
 اهلون را در ویدن شد کج و هنوز در نمی یابد مگر غمزه صید و بیش

تین عصمت دیش
 بتین غمزه ام کشت و دل ریش بران لبخون بای خودند است
 و سروری فستیر دیش
 خط کلدن دله غمزه ام کشت و دل ریش بران لبخون بای خودند است
 کم دعا کو تر سه جانا که کار تین تلخ
نیش زن کمال خجندی دیش
 از پل رکن ان ار کار بقضا افتد نیست است در غمزه او نیش زن
نیشتر جای دیش
 و بدم خون می رود از چشم پریم را بر کج غمزه خور ز او نشتر زده
سوزن سروری فستیر دیش
 ای تشی غمزه بل از او فستیر دیش
 طبعی که می بیند کوزنه سوزن کج
دلوز کاتبه دیش
 می رود صد ره چرخه ناز غمزه ام کشت و دل ریش بران لبخون بای خودند است
ترکانه عب الواسع دیش
 ای برده بدان غمزه ترکانه دل کجا شد با طرب عشق تو پیکانه دل کجا
ترکان کمال خجندی دیش
 با چشم غمزه او افتاد جان شیرین همچون موی زامات در دست ترکان
جادو و له ایضا
 به در جان کرد و دل جا غمزه تو میان مردمش خوانند جادو
خوزیر خواجو دیش

بیان

بیانکه هندوی کیسوی دشت تو بستم
 فیتل غمزه خوزیر تا توان تو بستم
شوخ عاودیش
 از سرایم کشت بهرام است غمزه شوخ آهوان سرای
 سرای بر شهرک آید و باب اولنده قضا، اسما نه مثال ایراد اولند
 بیت فقیر بوکا دخی مثال اولور **بیمار** شمس کج دیش
 بیمار که جان دهد فراوان دیدم بیمار که جاستان غمزه
بهرام کاتبه دیش
 چشم تنه ترکان نیر و عشق شتر غمزه اسپهرام موکیون و ما هست
 عطار دید زنه تیر و ترنج یکد زنه بهرام و زحل یکد زنه کیوان دیر
 او یکد به بیت ده سبعة ستیاره مذکور اولور
باب دوم یوز بیاننده در
 بلکل که عب لغته **وجه** و می یوز در **خدا** یکقدر و **طلفت** کوزل و بیوک
 یوز در **صفحه** یوز که برانی در **عاضی** یوز که کی یا نیدر و **عاضی** قوتی جانبی در
 و **غنه** یوز که اغی در **نظر** و **تر** فتح میم یوز که مقابلدن کوز طوفان بریدر
 و **وجه** و **جیل** **تسیم** و **سیم** یوز که کوزلی و اق رنکلو اولانیدر و **ادم** و **سمر**
 قره یا غدر و **دانه** **قرنل** و اق یوز در و **جیم** لغته یوز سکر لفظ تعبیر اولور
 اهل دیده **دیر** و اهل خراسان **چهره** دیر و اهل بخاری **خار** دیر
 و عاتق زخ دیر و مبالغه و کثرت قصد اولوب **خار** دیر
 و بعضی که **دیر** و **پهلوی** دلنده **دیم** دیر و **مطلقا** **دیر**

فصل اول اطلاعات عبیه بیان شده در
مصحف سروری فقیر و دیش
 قمار زلفین یوزین و سیم و سیمیکه مصحف اچن کسبه دند چو قرانی او پر
رضوان کمال خجندی دیش
 در کوثر اگر عکس فتد زان قد و خسا کویند دور و دونه و در رضوان و دونه
بستان و بلخ معنی دیش
 بهر دونه نوبت باغ و فاخته است و باغ خندان طرفه باشد بر سر و دونه
وسروری دیش
 حولی فلش خطی خاندن جالی باغنه دکه حیون انسون دیو و بکانه
ورد سید نوحه دیش
 باب رخسار چشم مت یار حاجت جام شراب و در دیت
شفایق شیخ سعدی دیش
 کای بوستانیت چو شقایق است لکین چه کنم بسرخ روی که دل سیاه در
ریحان نظامی و فاخته ییلمی دکر نده دیش
 ریحان رخی از جهان کزیدم کالای خوش جهان ندیدم
 در دی بدر آمد از کین گاه ریحان بشکست و ریخت بر راه
سوسن عبد الواسع دیش
 رخسار تو چون سوسن از او آمد زلفین تو چون دسته و شمشاد آمد
حسن و حسن دیش

۷۷
 بز نسیم گلشن بوی تو یادمی دهد جلوه سوسن و کسب ی تو یادمی دهد
کافور کمال بن غیاث دیش
 شد خطت مشک عارضت کافور زلفت اندر میانه عنبر گشت
قیامت کمال خجندی دیش
 قیامت بخوبی خست در وی خط بچشم زیر بری نامه سیه دار
بلبل جامی دیش
 بهر جان و دل آن دو رخسار کونه کونه بلاست می گویم
نمرود و نمر خواجه دیش
 گفتش وی صدره ز نمر خوب است گفتش موش که آن قسته دور است
نهر الی و لاری صفا
 ان جسم نه جمت که رجست خجتم دای روی نه رویست که مریت
روح مصور عصار دیش
 رخسار روح مصور در طراوت لبش عمر جسم در حلاوت
خاتن سکاکی دیش
 از رخسار چون ان خط شکر بکلی ایو بود از رخسار بی سپاه زنگ آید برون
بغداد معنی دیش
 رخ او است چون بغداد چشم نشان دجله بغداد داد
نسبه حسن حقیقی دیش
 رخ تو نسبه حسن نفس زان خط نقوش حسن خدا و حرف بر خوام

درق شیخ سعدی دیش
 وقت بود ز قوی نگارین بپایند
 بجز بزم کل قطره باران بچار
عنوان جلال خواجو دیش
 سرمایه حسن با خطت ان عنوان جلال یا رحمت آن
 عصار دیش
 عذارش مطلع مطبوع غرا بشکست کیس ویش مقفا
ایت حسن دیش
 رویت که هستی از مصحف جلال بر چه خط می کشی اینجای خط است آن
سوره فاتحه شاعر دیش
 سوره فاتحه روی ترا هر که بدید
 قل هو الله احد خواند و با خلاص رسید
والضی حسن دیش
 دلم ز زلف تو و الدلیل خواست
 نظر روی تو افکند و الضی آشت
مصطفی و لایصف
 میبزد زنی خال و زنی رو
 بلا ایمنشین مصطفی
یوسف و لایصف
 از عارض و کیس و زخده انش بیکجا
 هم یوسف و هم رسته و هم جاده بدیست
وصف شیخ سعدی دیش
 صنم اندر بلبل کفر پرستند و صلیب
 زلف و روی تو در اسلام صبر است

سلطان نظامی لیلی و صفه دیش
 سلطان رخشن پیر مسکین هم ملک حبش گرفت و هم بین
لعل و لایصف و صفه
 کل لعل و قبل لعل و کمر لعل
 رخشن هم لعل بای لعل در لعل
عید حسن دیش
 روی تو عید و لبت حلوائ است
 چاشنی نطرت در حلوائ عید
صبح و لایصف
 اول چون صبح تو بر نور قمری خندد
 لب شیرین تو بر تنگ شکر خندد
سحر کمال مجذبی دیش
 از در طوطی دیدان زلف و ان عارض
 در و عاید چون شمع ز زردیک
مطلع النور و لایصف
 مطلع انوار حشمت از آن چو افتاب
 مطلع کفتم بدین خوبی که میگوید جواد
و بدردیش
 روی تو مطلع انوار سر پرده
 زلف تو مجمع دلهای پریشان احوال
مستری عبد الواسع دیش
 ارغوان روی و سخن بوی و کیس
 زهره طبعی و جبینی شتری خساره
زهره حسن دیش
 پیش رویت که زهره را ماند
 ماند میزان نیکوای بی سنگ
فرقد و جوا معوی دیش

بنکر تو بدان روی درخنده چو ز قد بنکر تو بدان عارض رخساره چو ز
صنوع صاحب مفتاح دیش
 دکان رخساره و کان رخساره حیات جیبی و خرقه بالی
شعله کج دیش
 موت چون بر عشاق شیخون با مشعل روت تو بود در تهر موت
شمع کاتبی دیش
 گفتش پوشیده رخ مکر ز راه کاتبی گفت مر جاباد باشد شمع را به کاند
یدریضا کمال بن عبد الوهید دیش
 غدار او بدیضای موسی دارد که شکل زلف سیاهش نشان جان دارد
دین ناصر دیش
 روی تو وزلفهای درهم جمع آمده دین و کفر با هم
اسلام خواجه دیش
 خطا بر رخ زیبای تو کفوت بر سلام رخساره و زلف تو شمع است و مناس
مرهم شیخ سعدی گلخانه دیش
 روی زینامه هم دلخای خسته است و کلید در پای بسته
حاصل نظامی سفت پیکر ده دیش
 عکس رویش بر زیر لطف تاب چون حواصل نریر بر عقاب
جام جم خواجه دیش
 ترا که روی میاسم وجود هم هست دو کیسوی خجاکان چه در جام هست

عزنا زین کمال بن غیاث دیش
 زلف بلا روی تو عمر بیت زین غافل نشو کلاست بلا در فهای عمر
دور کمال خجندی دیش
 منع نظر از زلف رخت نیب بوییم مر جاک بود دور و تسلسل نظری
نظامی بوییتی ترجمه ایوب دیش
 منع آنکه نظامی رخ و زلف کن در چون دور تسلسل حکیم نظری دار
قبیل سرور فقیر دیش
 جمله اسلام اهلن اهل صلوة اتکسوا الی یوزی قبیل اولو بود چون شکر اوش
شمس دلم ریضا
 نیمه کم شمسای عالمی بر نور ابر یوزید را بدین سرور و جان لاله
مرات دلم ریضا
 روی یاره با نغمه ایور که زلف از زلف کل کل داندن رشت اولن ایتضاع
فصل ثانی عبارات بجم بیاتده در بهشت خواجه دیش
 کلستان رخت در دلستانی بهشتی بر سر سرور و دانست
نوبهار حسن دیش
 همه عالم اگر خوان گیر روی خوب تو نوبهار منت
سیب نظامی شیرین زبانده دیش
 چون سبب رخ نم بردت شاهان سپهر را در و دیب سپاهان
کل کمال خجندی دیش

پیش رویم دیده را از گردیدارم کفایت زحمتی بر کل نمی خواهم که از باران رسد
 و ناصر دیش
 با فاخته گفتند حدیث کل روت چنان شد و فریاد بر او زد که گو گو
کلنگ خمر خوش و نامده دیش
 نه دل انگس سببه شک دارد که صبر از عارض کلنگ دارد
کل سوری حسن دیش
 این چه رخسار تو و ما زانست خوش بیکل سوری است نه جای باریان برد
کل خود روی اثر دیش
 چو روی او کل خود رو نباشد چه جای کل چنین خود رو نباشد
کلفت ن حسن دیش
 ای کل بیک از چو تویی دور مانده ام بی روی کلفتان کلان نشانه ایم
کلکون سروری حقیر دیش
 عکس کلکون رخ دلوار در منمکن بگو کوز لودک قانی دار
کل بادام معنی دیش
 دو عارضت کل بادام و چشمیت با دست بخت قفسه بهم در بای خون نشان
کلنار ناصر دیش
 وقت سحر باد و شاگردم کوز در بستان کلنار شد و چشم من این چهره کلنار کو
بجمن حافظ دیش
 خوش چمن عارضت فاخته در بار حافظ خوش کلام شد و غنچه من بر آن تو

لال ناصر دیش
 خط تو سبزه بر کل دمیده رخ تو لاله بر سر درسته
لال برک عبدالواسع دیش
 دو عارض پرند و دوزخ لاله برک عقیقین لبان و بلورین فتن
کل وسته خواجه دیش
 خط سرنامه عنوان حسنت رفت کل و سینه ستان جانت
تسکوفت کاتبی دیش
 کدو ام دم سر چون دیدم آن رخ که کرد در سر ما معنی شکوفه
دسته نسیر و اریضا
 دل کشته که دایم بهوی زنت بچو مست که بادسته نسیر کرد
نسترن و ارغوان خواجه دیش
 در با هم از دوسنبل هند و کز هند سر بر کنار نسترن و ارغوان نهاد
ارخوانی شیخ سعدی دیش
 سعدی خط سبزه دست دارد پیرهن خدای خوانی دارد
لال پوش نظامی بخاری دیش
 کلزار رخ تو لاله پوش افتاد است طوطی لبنت شکوفه و ش افق است
یاسمن و یاسمین خیالی دیش
 با وارتوان کرد که در باغ بخونی چون عارض تو یاسمن و یاسمین است
برک موس حکیم سوزنی خط و صحنه دیش

نسترن و ارغوان

یاسمن و یاسمین

در دل نهادی و سوسن نهاده ام که اندوه شد بغیر تر بر کشتش
اقاب کمال جنبی دیش
 تاریخ نبوتی که شود از دیده لشکر در پنهان نکته اقباب خضری آید روی
 و طوطی دیش
 دمی که کریم روی خود بمن بجا که گاه گاه بود اقباب در باران
خرومار سلطان احمد بن اویس دیش
 روزی بسر کوی فلانم گذرا خاد تا که نظم بر رخ چون ماه و خوار
میت کمال جنبی دیش
 پیش رخ از قریب پیوسته دهن کز باغ میوه در دلمه های دو
اتش حسن دیش
 طره از رویت نمی کرد جدا کافران رایت از آتش نجات
اتش قناری دیش
 خانه صبر دلم سوخته شد نادیکر چه کلمه کف از عارض آتشش
اتش دل ایضا
 سیه دل شوازم دایم که با آتشش چو لاله جام می بر سر برون ایم صبا
اب خسرو دیش
 خط تو نارسته می بناید از نور یو پو چون خیال سبزه نورسته اندر زیر آب
کلاب عواد دیش
 چمدین تو بر کس دانی که ناخته مسک بر روی کلاب افتاده

جهان افروز حسن دیش
 خوی که از روی جهان افروز جان بچکد کوی که بسیار از خورشید رخشان
بهارستان دل ایضا
 هر جا که کلی باشد از شرم نور نبرد آن شوخ چون بناید روی چو بهارستان
دزد کمال جنبی دیش
 در درون آمد خیاروی و شد غلام بود دزدی با چراغ انواع کالای دزد
جان خواب دیش
 کفتم که نقاب از رخ طار بر افکن کفایت از روی دیدن جد
پیرایه حسن عصار و صف هر ده دیش
 رخس پیرایه حسن و طراوت لبش سرمایه لطف و صلاوت
طوای حسن کاتبه دیش
 روی تو طوای حسن زلف مشاط می برد کویا که آوردت بر طواقم
لوطی و یوان مسعود دیش
 نقش رخ تو لوطی و یوان حشید نقاش صبح چون ورق گل رخا ناز
اینه کمال جنبی دیش
 کمال روی تو دید و ز شوق در سخن شود مرا اینه طوطی ز عکس اینه ناطق
آینه اسکندر و جام جهان نما و قرص ماه و چشمه خور کمال جنبی دیش
 آینه اسکندر و جام جهان نما با قرص ماه و چشمه خور
آینه و جان هوایی دیش

اخت اینینه جانت کرت باوریت **اینکه اینینه** بگوید بختی روی برو
 و کمال بن عبد العزیز دیش
 رخ تو اینینه است که کمال صفاش درو معاویند بیند صور جان را
اینینه جیس خواجو دیش
 روی تو و خط سبز اینینه چرخ رنگ لعل تو و خال لب طبعی میهند و سنا
اینه رنگ حسن دیش
 رخت اینینه رنگ می بینم خط بر اینینه رنگ می بینم
جام کیتی نما حسرو اسکندر نامه ده کینه کجینی زبانه دیش
 کراوست کینه و جام جوی و جام کیتی نایست روی
تخت عانع حسن دیش
 اگر بیدون انار رحمتی محتاج خطی چو شکرتش برین بگردن خنای
میدان سیم مغزی دیش **قطعه**
 رسیم پاک تو داری بدیع میدانی ز غالیه دستم چو کان تو دران میدانی
 عجب نباشد اگر کوی دل بود اینجا که سیم باشد میدان ز غالیه چو کان
میدان کل وله ایضا
 بود چو کان دوزلف و کوی رخ کوی چو کافش از میدان کل
در بهشت حسن دیش
 رخ چون در بهشت برو خط چه می ای ظلم شسته خار منبر درشت
در خلد کمال جندی دیش

رخ خوب باز کشا که قیامت میفت چو قیامت باید در خلد باز کرد
در رحمت کاتبه دیش
 هم روی برقع بسته نم لی سخن را زین درهای رحمت را چو از خسته عالی
مصحف خوبی و دلبری سی دیش
 ادی تو هست مصحف خوبی و دلبری در شان حسن خط سیاه توایتی
کنج لطافت خواجو دیش
 گفتش کنج لطافت رخ به بیکرت گفت خاموش که بر کنج سیه ما اند
دریا مغزی دیش
 دریات سوکان بت دریایان هم دریا کن اید و هم غمبیر آورد
دریای مکار حسن دیش
 دریای ملاحتت رویت خورشید دران گذر ندارد
آشوب ش ۶ دیش
 ای رخت آشوب زلفت نشسته و چپست بلا دزک نایا کیانم اشیانی میکند
پریشان مغزی دیش
 کرد در جهان ز عشق نخله ای علم بر پریشان ز غم سارار قم کش
پرند وله ایضا
 بینی از زلفش که چون بجا بود بر بر پرند از غالیه بند و شکنج و چین بود
دیبا وله ایضا
 یکی دیباست می تو که پیش او شورگاه مران دیبا که از بغداد و روم و شمشیر

پریشان و پریشان
 و پریشان و پریشان
 و پریشان و پریشان

دیبای منقش عبد الواسع دیش
 نقش خون جگر از جو تو روم تا دورم از آن رو چو دیبای منقش
ترکسان شیخ سعدی دیش
 غریب بخت و محبوب اوقات بترکستان رویش خال بند و
روم از بر بیان کمال بن غیاث دیش
 زلف شام و خط خطا و خال زنگ روی روم و طلق زریبان
بتکده شاعر دیش
 خوش بتکده است چهره مهوش تو خوش بوجیت ز ده دکش تو
کارخانه چین وله ایضاً
 خیال روی تو بر چشم من چو جلوه کند کارخانه چین در نظر بید آید
نگارستان کمال بن غیاث دیش
 زهی رویت نگارستان مانع چو ایک خطه است پروای مانع
نگارین جامی دیش
 مشغول مغرور حسن خوب رویا بزلف دکش و روی نگارین
 گزینها کردت دل سال دیگر چنان که امسال از خوابان پارین
شاه کمال خجندی دیش
 ملک لکیر که شاه رخ اور خلی که از جسن از همه خوب مقدم باشد
خوان وله ایضاً
 کندانت که حال ز تو بنگارم این خوان حلیات تکیه است

بیم

سیمین معنی دیش
 رخسار سیمین پر بنم خطش سیمین عجب مسکین زده بشک از سیمین خرد
جافرا عاتق دیش
 از رخ جانوای تو که خسته خال باز نمای رخ که شد بی تو با حال
بامداد حسن دیش
 خط سیاه تو که در رخ بچه ماند شب تماشا ی بامداد و برآمد
رود معنی دیش
 از گشتن زلف توای نوشین با افزودن نور عارضت نیست عجب
 اوقات زمانه را همین است بفراید روز چون شود گشته
روز قیامت سیف اسپهرکی دیش
 نیست عجب که آفتاب از او سیاه شود روز قیامت او سیاه زلف
دیام بهار معنی دیش
 از آن گونه بود رخسار تو که گویا می بود شب پیام بهارند
سحرگاه اشرف دیش
 چو دیده رو تو از رخسار جان تو که انجابت دعوت در سحرگاه است
صبح خند نظامی خسر و زبانه دیش
 جهان روشن بروی صبح خندت فلک در سایه سرو بلندت
روز روشن کاتبی دیش
 می بردنش او بین وجودان مغرب دزد بردن کار با در روز روشن

از آن که در این کتاب
 است و در این کتاب
 است و در این کتاب

نور چشم ناصر دیش
 جان پاکست تن تو بدل من ره **بافت** نور چشمت زخت در نظر من جا کرد
چشم جهان حسن دیش
 روی چشم تو زانکه تو جهانیت چشم جهان روی توست ملک چشم خال
چشم نور از روی دیش
 چشم نورست روی تو که گمانا کرد مرسلانی که دیدان روی گمانا کرد
نور نظامی هفت پیکره دیش
 قدش چو کشیده زاده روی رویش چو پرویز ز روی
سیر کمال بن غیاث دیش
 در سپهر رخ تو هر که نظر کرد بدید نهود و شتری و شمس و قمر تو بر تو
چرخ بدر دیش
 در شکست که بر رخ روت ای شورش بوقت طلعت پروین شود دوبار شفیق
زشت حسن دیش
 زلف تو کرد عارض خوب برآمده کوی که هر دو دور قریب و فرتنه اند
آب سیروری فقیر دیش
 خوش فادان آب عارض با رخ چون صانع خودان بهر دوین چنین خواست
باب با زدم بورن بیاننده در
 اینس العشاق صاحبی بحق بر بیت کتور با ما بو فقیر عربی و فارسی احکام
 بولوب بولی دخی باب استقبال بولوب و سایر ابواب کبی یکی فضل ارباب و ایدم

شوق و آرزو و اشتیاق
 شوق و آرزو و اشتیاق

فصل اول اطلاعات عبیباننده در
سیف بنیج عجاج دیش
 و مقله و حاجب از حجاب و فاحش و مر سنا مستر جا
 بوزنی سیف سیر بی تشبیه ایلدی اینچه گنده و طویلیده ما سراجیه
 ایلدی یلدر مقده **زنبق** که اچلش اولیه عصار دیش
 کل زنبق و لیکن ناکشفت میان یاسمین و لاله خفته
شع شاعر دیش
 بوزنی یار که کاشا ایلدی اهل نظر مسجد روینده کویا بصلتش شع در
در دوسون کمال بن غیاث دیش
 بینشی سیمین سون باخود الف و زین یاور دوسون هر کون بینشی خوش بوی
 و اریف
 دو قوسنی و تر پیوسته با هم برایشان متصل همی در توام
فصل ثان عبارات سیم بیاننده در
نیج نظامی شیرین و صفنده دیش
 تو کوی بنیش شمس از سیم که کردان نیج سیمی را بدویم
انگشت بنی کمال فارسی دیش
 انگشت احمد که مراد و نیم کرد یا بر میان سپری نیج حیدرت
ستون سیم کمال بن غیاث قصیده سنده دیش
 یا متصل زرد و طاق زردین از سیم خام بته سون دو پیکرت

سیم و ارباب و درگاه
 اید و کلر از لبت
 اوند

سیمین و ارباب و درگاه
 سیمین و ارباب و درگاه

توشه عصاره دیش
 بریز آن دو طاق غنبر کین بد قدرت ستونی بسته از آسم
 و له ایمن
 کشیده بر کل نسیر زبینی خطی در پیش لطف نازین
 میان جوع و لعل آن کل اندام مبت شوش از توفه خام
سیمین ناز **ناودان** کمال بن غیاث دیش
 زیر طاق لاجورد چو دو سیمین مایه خوب خوش بنام و آیت دانی گشته
الف سیم اینش عشاق صاحبی توشه
 مابین دو عین راست از نون نایم بینی الف کشیده بر روی از آسم
باب دوازدهم خط بیاننده درو خط یکی صدر بر قسمی اولد که نایب
 یکی بکارنده بتر و بر قسمی اولد که بنفشه کی گلشن عذار طر فنده بر
فصل اول اطلاعات خوب بیاننده در **نبات** حسن دیش
 اینت اینه بنا حنا کفت و گوشت خزان دم که بگردنکرت بنه مید
بنفشه ابو هلال دیش
 زخم البغیج انه کذاره حنا فسلوا من قفاه لسته
ریحان ریکاتیه دیش
 و خود مشک از نقش سبزه حنا جوان سفال که آرد کسی درو ریحا
نیلوفر عصاره سی دکل کوکی مراد در خواجو دیش
 بر کل خود و له رویت که ابرامی هست سبزه سیر را بکند چو نیل فرداب

اینجا عین دوازدهم در نون دار
 فاش در دهم در دوازدهم در دوشینی
 نقطه از آن خط و آرد و سه جایز
 بر روی بکار در این دیگر اولد

بنفشه زخم یکدیگر
 عذار خطی با در حنا
 از چندین سبزه با در حنا
 از سبزه

سنبل کمال بخندی دیش
 ضما در خط سنبل نه تابان دار بر سر شاخ صنوبر کل خندان دار
سوس سوری فغیر دیش
 اولوب پرچین خط یاری او پند در آگه سوس به سنبل اولد اوسوی خنجر در آگه کیسو
سوس اقی دکل کوکی مراد در عید الواسع دیش
 ای برنج توشه سن از او شکفته وی در بر تو اوسن پولاد نهفته
خطریحان شاع دیش
 حطت انغبار روی در ریحان کرد یا قوت بت تترقی دارد
غراب ناصر دیش
 کرد لب لعل خط کشیده شکر نمه با غراب داده
مسک حسن دیش
 خط کشیده و من شدم عاشق کولتی عشق و مسک نهان نیست
عبیر خیال دیش
 بر قفا عده زلف تو مشک افتاب در شکر شیوه خط تو عبیر التوریت
غالب سوزنی دیش
 ترک من مهر وفا شیر و آیدین تا که بر بر کل از غایب ازین بر نکند
عنوان خواجو دیش
 عنوان سودا خط سبزه سرنامه نامه جمالیست
آیت طوسی دیش

روی توست مصحف خوبی و دیگر در شان حسن خط سیاه توانی
آینس کمال نجندی دیش
خطت آیت حسن و اب قفاوت بسج و بی قفاوت خوش
نقالس حسن دیش
خطت نقال حسن شد با آنکه خوش و جزو از حال مسکین کرد و با قفاوت نفهم
برات خواجو دیش **قطعه**
اگر چه در خورستان خط و لیکن خطا کردت که آن بر خور نوشت
خطا کردم مگر سلطان حسن براتی بر شتم خاور نوشت
کف و در ایضا
خط بر رخ زیبای تو کف است بر لام رضا و نور زلف تو شمع و منای
توقع کمال بن غیاث دیش
مشهور باشد به دو چه محقق غیر از خط تو توقع نشود نادر
در غایت خوبی بر لاله و ریحان
و خط سرخ و صنفه دیش در
شد خط تو توقع سلطه از آن رو خست و لوگت علی معینش
اجل احمد با شاد دیش
مضون خطی در اجلی مبتلا کر اه اول اجل دیدن ایر و نچه ها
عقب حسن دیش
آن که خط آورده که با ت عقب روزی که مرست خورشید بخور است

هاله ادیب دیش
در روزی تو هاله انداخت سپر تا دایره خط تو بر ماه کشیده
دایره مراد بعض دایره در شیخ سعدی دیش
بگرد نقطه آخرت غار سبز چنای که نیم دایره بر کشند زنگاری
دعا سرور دیش
خط کلید زنده بخور او را و او کار کرد کم دعا کو ترسه جاناک کارا تمیزیل
نظامی رویه نیک بود مصلحتی درست دکلر که دیش
خطاریا نکم طو لشد رکلتانی در **توس قوز** شاد دیش
بگرد خوشن ده آن خط سبز ز صد قوس فرخ خوشتر کشیده
تیر سوزنی دیش
سرو سیمین طرفه مهر تیر تیر و در خط بنبرک چو تیر
یسل جاس دیش
یار خطی که بر عذار نوشت توج اللیل فی النهار نوشت
فستق کمال احمد فانی دیش
تا خط فستقی ترا دید بر شکر بسته زبان طبعه نداشت در شکر
ز کمال شکیل کی و لو چو چون بلکه فستق کبی ده منسوب و لو چو چون فستق دیوگر
مینا بدر دیش
نبات سبز چو بر سکر تو پیدا عقیق موده تو در پناه مینا شد
زمر خواجو دیش

رخ منور و خال سیاه آتش سوزد خط مغیر و زلف کز زهر و دوش
دخان سرور و غیبت سیردیش
 عذاره خط کور صبح دیدن دیدار که بوشه و در اول جهانده بی خان
فتن و له ایض
 بلور دی فتنه خط روم جوده لنگی تو قرارگاه ایده بین انی ساه بگز تو
لباس خضر شاعر دیش
 ناباس خضری پوشید لبست من از لطفش چون میسجای زنده ام
خضر جایی دیش
 خضر را خواهی که بینی بر لب آب جفا خط سبزه رنگ بین کرد لب میگویند او
 وجه شبانه ماز و پاش اولوغی یا لنگه اب جفا که ابر شدکی یا عشتا
 خلاص اند و کیدر **بلا** اهد پاشا دیش
 ققیان غوغا و اف زلف فتنه خط **بلا** اه کم بن خسته که معجزه بلا سن ملک
تعوید خواجواد دیش
 تعوید دل نوشته که خط مسکت شکیلی رشته یا قوت احرار
نسخ و ثبت و توفیق شاعر دیش
 خط غبار لب نسخ کشت من رسم که ناکهان شودان نسخ مکتوب و توفیق
لام عمار و وفی دیش
 خط تو که درش از رخ نازل شد لامیت که برایت حیات
غبار کمال بخند دیش

علیکم السلام
 در آفرین زمان
 سلام

بران اب عارض خط ناکار او غبار لبست بر خاطر مانسته
سلسله نور و دیش
 خطت کرد عارض ان ترک دلستا یا سلسله است یخیه بر طرف ملکستا
سلسله ناصر دیش
 عکس خط سلسله در آب چشم باجوی زیرا که سبزه نو بر چشمه خوشتر آید
مقام حسن دیش
 خط خوب تو سطر از خط حسن عقل که دانند این معمارا
 خط مقامی تشبیه اولد و غنک معناسی او لکه غنید ز تکم کمال بخند دیش
 گفتن بر کرد رخسار تو بنیت خط گفت خط خالی ز معنی نیست معنی مگو
فتوی خسرو دیش
 نبر روی خطت ای ایت که پستان فتوی ان مهربانی
عناق نامه سلمان دیش
 من غلام هندوی ان سر و از آدم بر من نبوست خطی از پی تحریر ما
طلم اشرف دیش
 خط بر لبش و فطلسا ساهت پیداست صوفسون با از دیدنش
و ناصر دیش
 خانه قدرت طلسمی بر دفع زخم چشم از سواد مسکت یا قوت احرار
اسم اعظم جامی دیش
 بیت هر سلیقه نیست بر وی اسم اعظم خط اجازت ده خدا را تا بیسم هر

فهرست کمال اصفهانی دیش
 مکر قدرت یکو نیست ان خط کرب پر کاروبن سطر کشیدی
ریاچه خوبو دیش
 سواد خط تو دیباچه صحیفه دل هلال بروی تو طاق منظر دیده
دفتر سروری فقیه دیش
 ندر بو خط دیدم یار دیدی شکست سیاتک دفتر دید
لباس ال عباس بزرگی دیش
 سلطان رخت لباس عباسی را پوشیده مکر خلافت دارد
 سیاه اولاد وخی اعتبار اید لباس ال عباس در ارتکاب خواجه عطار منطق
 دیباچه سنده قرنجی نک لباسی وصفه دیش
 خلعت اولاد عباسش بداد طاووسین بی رخت واکشند
مخبر کمال بن غیاث دیش
 رخت نخون دل من می نماید خط مکر حاکم عشق مخبر آوردی
مخبر ظالم حسن دیش
 ان خط خوزیر بر خورشیدش کویا مخبر ظالم پیش پادشاه عادلست
مکتوب لاطین ولد ایصف
 خط خوب تو مکتوب سلا میزند که با مکتوبش مهر کند دست
سپاه جش معوی دیش
 زین سان که خن بزم براده رخت کوی ز جش سپاهی پیدا شد

فقیه اید و سکون عاید
 قاضی جلی و یکدر
 سلا

هلال حسن دیش
 چه خوش عید است انگیز شکر هلال برمه تابان بنشستند
هلال مخفف کمال اصفهانی دیش
 هلال مخفف نمکنت ان خط کرد که یاجرم اصاب توان
سیرین معوی دیش
 من راتم چه سبیل موکاز سر سبز چو شادی چو نسیم از عارض کای
 ان خط تراشد اکنون نسیم چو زنگ وزم تراشد اکنون سبیل زنگ نسیم
امریش ناصر دیش
 بگرد قائم اعلت خط پیر و در پیدا چرا باید که آن خاتم بدست آید
فصای عبده بری خط وصفه دیش
 بنت البقیع فی حوالی خده فسقینه فی دموعی المهرق
 کتب الزمان بخرقه فی خده هذا جو مغرب العتاق
فصل ثانی عبارات بحم بیانده در
مشک سروری فقیر دیش
 خط یاری یاز یخی مشک خطا در ارسا بر خطی یازنده ای دل نیمه بر بونجا
برده کمال بن عبده العزیز دیش
 چو هست خط تو از مشک بر مشک پز مشو چو پروکیان بشیر این تو در پز
برده سرور فقیر دیش
 خط کلدی دیو خاک که کلمشون جاهل کوزینه عارف اول ای درست

شکین خواجه ویش
 ز نفس کن خط شکین تعز از نم نفس از بیم رایحه عین سارا بشنو
 کرد شکین غنصری ویش
 گاه بر ماه دو هفته کرد شکین گاه مخورشید را در غالیه پنهان
 نافه کاسه ویش
 ای رفته بیاد از موسی و تونما وی خون شده از نافه خط تو حکایت
 شب حسن ویش
 خط سیاه تو کرد رخ بچه ماند شب تپشای بامداد برآمد
 و آنوری ویش
 ای از نقش ساخته کلبر انتقا در شب پناه زده بر روی افتاب
 لالا طعیر خاریابی ویش
 آمد خط سیاه بلا لایحت وین نیز منقلب شک لالاش غنیرت
 هندوستان و طولی خواجه ویش
 رخت است خورشید شب پوش خط طعیت یا هند و شایست
 بر طایوس خسرو ویش
 خط منبر از بر طایوس می سازد کرات که از شر تا مکس اند که در آبکسین واک
 هندوی کافر بر طایوس شاعر ویش
 هندوی خط کافرت بخت تعلیم زیر یکیر کافران روی چهار اعا
 شک کاسه ویش

کرمی بند و عهد از بهر قتل کاتبی لشکر خطت بیکدیگر چادادند
 دایه زنکی حسن ویش
 خطت بر لب چو زنکی دایه باین گرفته شیر حوزی را در اغوش
 زنکار خواجه ویش
 آینه رخسار تو زنگار بر آورد از بس که بر آورد دل سوختگان
 زنک جای ویش
 خط بر آینه رخت که زنکیت کرد دل و دیده را از دوت جلا
 اسان معنی ویش
 خط بنر آن روانی کشتاقت بجان منت پذیراید فضای آسمانی را
 رود جامی ویش
 شد خیال آن خطار دل آن زده بماند دوز و از خانه بیرون رفتن کشته ماند
 کمال اصفهانی ویش
 مور خط بر شکرت سکن و من بچوس می زرم در سوشن تن افغان بر سر
 مور بدو ویش
 ای بامد و ما ر خط و موی میا چند اخو یکی موی کشتی بار کران
 مار حسن ویش
 خطی که در مشک بر مر جان نشند محبت نامه بر جان نبشتند
 محبت نامه خواجه ویش
 عنوان سواد خط بنرت سر نامه نامه نجات

شب معراج حسن دیش
 شب معراج من از خط خوش بمانی بود قافیه بین هم از ابروی دلدار مرا
سودا خواجو دیش
 برشی فتر نویسی ورق مرد از شام از سواد خط بنبر نسیم سودا برزند
داغ کمال خجندی دیش
 بر زخمتان معراج از خط و خال دود دل سوخت انگار است
طفا انوری دیش
 مع توقیعها را کرد باطل لبشان سبک چون طوایر آورد
تمغا خواجو دیش
 یا از پی محبت سلطان نکبار تمغای هند برشته خاور نشسته اند
مشال پادشاه ناصر دیش
 خط عز الهی می نماید مشال پادشاه می نماید
نقش نگین کمال خجندی دیش
 خط کرد بگرد لب طیف و منش پیدا انگشت خاتم از نقش نگین شد
نهار خسرو دیش
 کفداری که خار خار دلست خطریکان نبش بهار دلست
نوبهار حسن دیش
 رخت خوشتر از روی گل در بهار خط تو بر و نوبهار خوشی
بنفشه نه کم بر عارف تجا اهل طریقی ایله دیش

کرد مشک که بر کرد قمر خجندی یا بنفشه است که بر دامن گل رختی
بنفشه تان موی دیش
 اگر بیایغ درون لاله و بنفشه نما رخ تو لاله شاست و خط بنفشه
سبزه سلمان دیش
 تساهل ان نیت دارد خط سبزه لعل تساهل است که این دارد و آن دارد
سبزه خواجو دیش
 ای سبزه دامینده بگرد قمر از موی سبزه خط سبزه سر سبز از موی
پیروزه نظامی رومی دیش
 خط اول پیروزه در کم لعل نبشته لبک اول لعل در کم در خوش شاستند
مهرکیه کمال خجندی دیش
 خط چو دیش برش مهر دلم زیاده نام خطش از آن سبزه کیه کرده
شمس و نظامی خسرو صفنده دیش
 هنوزش کرد کلاه رسته شمشاد و زان از ادسون سر و ش از اد
ویدر دیش
 ای شام سبزه زلف تو برده شده شمشاد خط از گل سودی شده شمش
 شمشاد که پیر غمی تو بر جوی و زنگی لطیف و مطرا اولی چون خطی کلاه سبزه
دیوار بنفشه کاتبی دیش
 گلزار جلالش که شده یار بنفشه باغیت زینش گل و دیوار بنفشه
نقش و نواله عصار مهر و صفنده دیش

نشسته بشنیدن بر برگ لاله فدا ده بر کل سورشش ترا
خار شاعر و پیش
 ریش آمد و ریش که در چاک و جگر است اسوده دلم زخوی پیدا کرت
 کلزار رخت خاگر گرفته است خاک که جو خاگر کنی مانند کار و کرت
تمام قائل و پیش
 اهل عی را اگر صورت بنستی خط تو صورتی بودی رخت از روی قتل نام
 و صادق قلم فاشده خط محمد و حد زنگم شیخ سعدی و پیش
 چشم کوته نظران بر ورق روی کا خط می بیند و عارف عالم صنع خدا
نوحین سروری و پیش و پیش
 دوست میارم در چشمش خط نور شده چون که نشسته شد بهار نوچین از راج
بیه و در ایض
 صابر خط کم یوزی اوزره دیگر که بگر لشکران روم او نشسته کویانی اصفی
و در ایض غزل
 بکم یوز کده یازوغی یوزوز کا خط بنده اگر عشاق نشانه یاز خط
 یا خود مقرر اولغه حسن ایلیه سن دوران یکس خط که طوز قر خط
 کون مکان مجننه قائل او بمنز بهج برده او کی کوزمه اول خط
 عاشق که صادق او اسور خط دخی ویرا سون امدی خاطر که اسکا خط
 قدرت خطی در او لپه سروری شک نولا
 عادت در او پلور صفا مشکبها ر خط

باب سیزدهم قره بک **بیاننده** در اکا عیب عجم خال دیر
مصل اول اطلاق عیب بیاننده در
نقطه عبد الواسع
 بچونست زلف بر رخ تو خال مسکین چون نقطه زلفت
نقطه مرکب سروری و پیش و پیش
 بر قره مرکب را و خال رخ دوست طامش تی رویه قدرت قلندون
خود کمال جندی و پیش
 بسر تربت جنون چو بسوزیدیم شکر و عود خال و لب لعل طلبید
عجیب و در ایض
 مجلس معطس بان وقت ماحویت کز خال روی یار عیبی بر است
نقطه غایبه خطیب مری و پیش **رباع**
 بر چشم توان خال توای خور شراد دانی زچه افتاد که از اینها و
 زان غایبه که ابروی تو بگذاشته اند مگر قطره فرو چکید و بر چشم نهاد
نقطه کمال بن غیاث و پیش
 یا خفیه بر آرزوی یا خود مکس بر سکر یا بر رخ خود انقصر یا خال چون مندر و
حبشه و پیش
 روشن شده از رخت که خال در مملکت ختن غیب افتاده
بلال کاتبه و پیش
 دی شام صلاای خوش قد تو نبرد کفته که بلال حبشی بود مقاس

این شعر در بیان عیب بیاننده در اکا عیب عجم خال دیر
 کسب بکده و عیب بیاننده در اکا عیب عجم خال دیر
 در بیان عیب بیاننده در اکا عیب عجم خال دیر

در بیان عیب بیاننده در اکا عیب عجم خال دیر
 در بیان عیب بیاننده در اکا عیب عجم خال دیر

عدس جای دیش
 کوازه حالت ز خال ساده قرار عدس کم شمر ز خوان خلیل
زاع شاع دیش
 ان خال که میده بر رخت می ناید زاعیت که جو بر کل زینتیند
طفل حسن دیش
 خال تو بر زنج چه تک کند طفل نزدیک چه چو اخیرد
کوکب مخفف شاع دیش
 مابین دو ابروی توان نقطه خال چون کوکب مخفف میان دو ملال
جرا الاسود خواجو دیش
 اکعبه روی جو هست قبله عالم خالت جرا الاسود و لب چشم ز فرم
غزاله جای دیش
 می نیم از زلف و بار طریقی خال را افتاد بر چین خطا مسکین غالی ز
بیدق کمال خجندی دیش
 بیدق خال تو ترا نده هنوز طره کز باز دورنخ بر دشت
سودای قلب کمال بن غیاث دیش
 صورت داغست با نقش سودایست یا نشانی دارد و از خسته اخو ز ما
ماروت کمال اصغری دیش
 زلف تو بر بیا کوشن ثعبان و دسی خال تو بر زخده ان هارت و چو بابل
حال عاشق فاصد دیش

سودای قلب و بیکای هم
 قوه خال تو ترا نده هنوز
 ادر آن زنده در

حال منت حال تو زان شد سیاه دل اشک منت لعل تو زان کشت اکون
ستر الهی کمال خجندی دیش
 ان لب ز لالی که جریست بهشتی ان نقطه خالت که سرست الهی
 فی الواقع خال عجب تر ای در که حکما بو حالده حسیان اولش در
نقطه قطران کمال بن غیاث وصف خالده دیش
 خالی که بران عارض از غلبه کبر نقطه بامر دمک قطره با قطره قطرات
فصل ثانی عبارات عجم بیاتده در
هندو کمال خجندی دیش
 پیش تو تیغ و دندان همه خال سیاه هندوان بگر بیا کوشن عذار و پر سپید
داغ و لایض
 آن رخ کشیده دای که در کز زلف و ان لب نهاده داغی بر جا که خالت
زنگی خواجو دیش
 زلف منوی تو چینی و تراروی رو چشم کرل تو خطای و بر از کمال
توده کفر بدر دیش
 مگر که قطره ای براتش افتاده مگر که توده کفری میان ابیات
مکس کاتبی دیش
 غم ندارم چون جمال حالت در درو شاد باشد غلبه کوی کو مکس در دام یا
وطوسی دیش
 پوشیده یاز خال خود از راه زاهدان آری ز باد سرد نهان می شود مکس

بر تنیده کمال سپید دیش
 خواننده در راه و در خانه
 به نور سحر

قور از زینت و نقطه
 صوطا کمال و در کبر
 کبی نقطه او در

خسرو خشن کمال بن غیاث دیش
 یادر سواد ترک غلام خشن شد یازنکی که پادشاه روم و خاور
 یا خسرو خشن که بلا و خطا گرفت یا هندوی که عرصه چشیش مسخرت
نور دیده ناصر دیش
 ای کارشون تو که چون نور دیده خالیت که بیای چشم چکیده است
مردم چشم کمال بن غیاث دیش
 حال مردم چمت بایک خشن حال من بایقبل مقبول یا هندوستان
مردم دیده برور دیش
 زنگی خال روی تو مردم دیده است زبان میشود روی برویم را
ناف خواجو دیش
 خالش که قناده است بر گونه چشم آهوش که ز نافه مشک افکنده است
عنبه افشان نظامی مفت پیکر ده دیش
 حال از ریف عنبه افشان تر چشمت از خال نا مسلمان تر
سمتکار علی دیش
 خال هندوی تو بنیاد شکاری کرد نکویش چون آن غمزه تمکار شود
مهر شاعر دیش
 خالیت سیه بران لبان یارم هریت ز مشک بر شکر نیدارم
 کشت جیش بجان دهن ز یارم من شکم ان مهر شکر بردارم
مهر خواجو دیش

بیوی خال تو جانم اسیر لطف شد برای مهره سی جان فدای یار کند
مهره باز و لایص
 نفعش فکنده است در آتش بنام ان خال هندوی سیه مهره باز باز
کوی کمال بن غیاث دیش
 چون رو کو بر عرصه میدان چشمت داند تا بر اندازد لایبی کوی دلا را بران
دانه کمال خجندی دیش
 دارم هوششش کو بید بایان دلا من حکم و او دانه بامن بشیاری
و کاتبه دیش
 جاندار ز زندگی نقش خالت در تنم رخ را چون دانه بنود زود میرود
و لایص
 باروی زرد ز خالت شیدم دور باد آمد و از دانه جدا کرد گاه را
و جامی دیش
 خیال خال نو بروم من ضعیف نکال چنانکه دانه کشد مور سوئی خانه
و سروری فقیر دیش
 بدام و دانه کس رخ دل نکردی ولی بصدی توان زلف خال شد با
دانه سیب شمس کنجه دیش
 دیکه نقشش ای کشته دل از خشت تو بر سیب تو جیت نقطه غایب کون
 گفتار لطافتی که در سیب منت ان دانه بود که می نماید ز بر و
کندم و نشان دیده و دیده بان کمال بن غیاث دیش

ای کمال خال هندو که کار بن خال
 ای کمال دار در ریه بایده اندرون
 بخت ابرار در او نور
 مسلا

کندم آدم فریب الی و خازان یا نشان دیده یا برنج کوم دیده
نخ کاسته دیش
 خال او نخ حجت دان که در تقاضا کشت زار مردو عالم بهر آن یکدانه سخن
نخ جات ارزی دیش
 ان داغهای مسک خالیت نام نخ حیامک در چهره کشته
نکبهان شباء دیش
 نوام چون برارم من دل از چار نخ کخالن در لبان چه زخا زانکه بپاشد
قطره اب و له ایضا **ربع**
 خالیتیه بر رخ آن هوش افتاده خوش و مرا می افتد خوش
 چون هر که از مسک نبی برش یا قطره آب که چکد برش
نخ مسک و له ایضا
 ان خال کوبان رخ خوش کل مسکتی ندید مسک از تن کل
 ترسید ز مکر زمانه از رقتن کل کرشکزدست منج در دامن کل
سپند جامه دیش
 چشم بدو در خال بر رخ تو چو سپندی براتش افتادست
 بونده مشبه به یامش سپند در که سیاه اول **نخ سپند** سوزن دیش
 کونه رخسار تو آتش افروخته خال میامنت برو سوخته نخ سپند
دل سوخته شرف الیدین دیش
 خالیت بنزد چشم ان خور تراد همچون دل من سیاه این طوفان

مر که بدو در کرم شاد شوم کویم که دلم پیر و بر دیده نهاد
بنفشه کمال بن غیاث دیش
 ان یکی چون غایبه افتاده بر برکن وی یکی همچون بنفشه بر فراز از غوا
وانغ دل و له ایضا فی قصیده
 برکن بنفشه داغ دل لاله بهشت یا فلفل سیاه که بر روی ادرت
شب و برک ضیمران و له ایضا
 ان یکی چون در کین لعل نشانده وین یکی چون برکن افتاده بر کن
لاله و له ایضا
 ان یکی همچون سپیدی در میانشت وین یکی چون لاله بر کشته ابرو
درم درم شمع نظامی همچون نامه ده دیش
 تو باز رویم با همه سال حالت درم و زرت خلیال
 ماکال درم و شش تو دیدم خلیال ترا درم خسریدم
باغبان کمال مجندی دیش
 حال تو خور و خورم ناداشت باغبان فی اری حرام خوزه باشند باغبانها
باغبان کمال بن غیاث دیش
 ان یکی از نازکی بر درج کومر جانست وین یکی از دبری بر تنک سکر باغبان
 ان یکی بر بخون لعل و کمر کوی کین وین یکی در روضه فرد و کون شادگان
 و سروری فقیر دیش خال سیه ردیف **غول**
 یا چشم زاده یه خود هندوی در حال یا قرش کون یا قوب لولو میز خال

چو بیند خال بر کشته
 ز نظر خطای تو ز غافل
 رسد

مکنتی یوز فارندن قاره لوز لوزان ^{نفس} یوز بولور بو و جهل جا دو میدر ^{حال سیه}
 برک کل کل در بر بودم چشم کنه نه عجیب کسک او چو اولو میدر ^{سیه}
 اغزم ادم انی غفل کنه ذوق ایلم عقلی الی بنم دارو میدر خاک ^{سیه}
 قار ربدو رری او تنده یارک برقرار
 ای سروری بر قرائف میدر خال سیه
باب چهاردهم طودق بیانده در که عب تنقه و عجم لیر ^{سیه}
فصل اول اطلاعات بیانده در ^{سیه}
روح الله شاع دیش ^{سیه}
 لعل حیانت روح الله کرده در و چشم مست ایای می پر ^{سیه}
سیح جامی دیش ^{سیه}
 خون جامی چه غم که خورد لبیت باده باشد لال پیش سج ^{سیه}
عمر مجسم عصاره وصف نه امید ده دیش ^{سیه}
 رخس روح مصور در لطافت لبش عمر مجسم در حلاوت ^{سیه}
روح کج دیش ^{سیه}
 کفایت رخس تو صورت ملکی عبارتست لعل تو روح انس ^{سیه}
طیب وله ایضا ^{سیه}
 از لب که آرزوی یک سخن کردم مرغ از طیبی شری که خوانی ای ^{سیه}
سلسیل کوثر جامی دیش ^{سیه}
 کفایت زان آینه پیش عارف شراب سلسیل و صوص کوثر ^{سیه}

زالال کمال مجندی دیش ^{سیه}
 تو زما وصف ان جمال پس لب او بین و از لال پس ^{سیه}
شاع دیش ^{سیه}
 لعل نوراحت خون در دیدم چشم مست دل در سینه ماز ^{سیه}
فخر سروری فقیر دیش ^{سیه}
 لبکه غنیک اسم نولاجون اولور انسا نه نافع غم و نفع ^{سیه}
جام حسن دیش ^{سیه}
 ای ز جام لببت جهانی میت رفتم از دستم از نگیری دست ^{سیه}
نقل وله ایضا ^{سیه}
 بدو حسن لببت ایلم لکام که در اوان کل ولا نقل و جام ^{سیه}
معدن یا قوت عصاره وصف نه امید ده دیش ^{سیه}
 لببت ان معدن یا قوت رخشان نیایی جان فزاتر اب حیوان ^{سیه}
نبرجد ازری دیش ^{سیه}
 چو از برج زبرجد در سخن کوثر دیش ز رشک لعل تو خون دل قوت ^{سیه}
لعل شیخ سعدی دیش ^{سیه}
 ملاحت لب لعل ابدارت را که در حدیث نیاید چو در حدیث ^{سیه}
یا قوت شاع دیش ^{سیه}
 کوثر نیاید لب عینی نیست یا قوت بزرگ قیمتی باشد ^{سیه}
بد سوزن دیش ^{سیه}

ای دولت بتری و دوزخ تو نیرین
 نیرین تو در سبیل در بسند تو نیرین
حقه طمیر فاریابی دیش
 چون مار مرده حاتم از حقه لبش
 در هیچ رفت زلفش وارده مار داد
معجون خسر و مجنون نامه ده دیش
 معجون لبش بد رفتش نه
 پرورده باب زندگانی
مرهم کمال نجندی دیش
 خانه دل خیال لب و در شفقت
 چند ناله دل مجروح که مرهم باکوت
ترتیب شاع دیش
 در دلم اکنون بلب لعل و گن
 در جا چور سدر چه سودست
عقیقه ناصر دیش
 هزار کان لطافت نهفته در لب
 که ان عقیقه که پوشش کوشتانیت
غنا طمیر فاریابی دیش
 چو امروای بسط خان بجوش ارد
 اگر نشاندن خون از خواص غنا
نبات سروری فقیر دیش
 اول لبش بنیدل و چهره شکم
 کم صفتیور آهون سر کرده کم اولانبات
رطب شاع دیش
 یاری کز و طیفه نور و خاتم
 گفت از لب طبع هم از غم جبار دار
شراب اشرف دیش
 تشنه را لب دور بنمالی
 کی توان خورد و شربت از دیدن

شراب

شراب کاتبی دیش
 خنک از چو کند بهران لب
 بخور غلبه شراب خوش نیت
حلقه نظام شیرین حلقه دیش
 ازین سو حلقه لب کرده خاموش
 زدیکر سوزانده حلقه در گوش
حلوا کاتبی دیش
 عاشقانت همه جاز لب شیرین داند
 همه در دندادی بکسی حلوا یی
ایه لطیف کمال نجندی دیش
 زهی بدایت حسن رخت نایت لطف
 خطا تو حجت حسن و لب توایت لطف
 لب محبوب سرخ رنگ مدور اولو غنچون
 سر خله یا زلن ایت علامت
 تشبیه ایدوب اکادنی ایت دیر **بلا** اشرف دیش
 لب بلا چشم بلا غمزه بلا عشوه بلا
 ای ستر تا قدم کشته بلای دل ما
 دل به مانل اولوب انی طلب قلوب چاشنی
 تدبیر نده اولو غنچون لب
 بلا در چشم و غمزه گاه عین غایت
 و گاه سر غم کوسر دکی سبیدن
 بلا در عشوه عشق اهلند و فاصورت
 عوض ایدوب خیره و انتظار رو بردن
 بلا در زنی الواقع محبوب مجازی
 باشند انیعه بلا در **کافر** حسن دیش
 نیت در عهد لب کافر تو
 تا خلل یافت ایمان کس
 لب محبوب مسلمان کز جانته
 بلکه مقدمه فساد اولوب ایمانه قصه کز
 کافر دیش در غمزه باره **وقف** کمال نجندی دیش
 خطت آیت حسن و لب وفایت
 بسخ و سیه و وفا ایت خشت

نکته کاتبی

ایضا در نسخه مضامین
 یازده وقف در این

قد و قفل در سرفه کال بن خیات ویش
 قدرت ان لبشیکر یا قفل درج کپور یخود سرفه دگر بر چشمه اموی او
شفق بدر ویش
 در شکسته که بر رخ رویت ای خورشید بوقت طلعت پوین شود و یاره
وسهیل جاس ویش
 لعل آید تو رخشنده سهیل که داد کومر اشک را بر توان زک عقیق
هلال شاه ویش
 خم زلف شکسته بسته دوست کز زبان پایه دل و دینیت
 لب باریک سک و ندانش راست همچون هلال و پرویت
نعل خواجه ویش
 این چه نعلت که لعل نور آتش دارد این چه حالت که خالت زمه بگیرد
 نعل قوره قور لعل زنگ لور محبوبیک ال لبی کاتشیه ایدر
فصل ثانی عبارات بحکم بیانده در
طوطی ظهیر خاریابی ویش
 طاس جان بکوه در اید زخوی کر طوطی لب بختی زبان دهد
طوطی ال شاه ویش
 با خطیر وزه اش لعل لب سیمبر طوطی ال اسکوبال دارد و سبز
 لب لبر در کلام شیرین و کفایت زکین صادر او و چون طوطی لب تیشیه
شکر کال خجندی ویش

بو شکریان
 سهیل لب زلف خاتمه
 زک و سیمبر
 سکه

سحر اگر دانستی خود را مکس ختم می نشستم بر لبش کسک ستان می خوردم
 مجبور کز لبش شکر و سایر طویانه تشبیه ایدر لوزیاد و عین چون
شکر مغزی ویش
 می دو و کهر بنیم در شکسته کان او بر روی کهر کوی و شکسته کوار
کلت خسرو ویش
 رویت کل و لب شکر وین عجب کنت خود در دل مجال ازین کلت کرد
پل شکر وله ایضاً
 چشم گریان لبش آتش یعنی در راه بر سر لب ان پل شکر می بندم
 لب انسان شکله کوریه بکر ز لب شیرین دهن او یچی شکر کوریه تشبیه
 اگر چه عالمده شکر کوریه بوقدر **نوش** حسن ویش
 تعالی اید چه دولت داشتمش زباد نوش لب کردم قند نوش
نوشین وله ایضاً
 غم نوشین لبان زان تشنگان پس که دریا های خون اشام کردند
انگبین مغزی ویش
 ز عشق ان حبیب انگبین شکرت که من چو موم که از من چونی شوم لاغ
خوما تاج الدین خلوایی ویش
 عید آمد و عید برک عیدم بود خوام لب کربوی شیر اید ازو
شکر و شیر خسرو ویش
 چاشنی یاری از نمک بر گیر تا دهن پر کنی ز شکر و شیر

نوش با لبش کسک ستان
 سکه

و سوزنی دیش
 آب لعش بزم بخوشه یافتیم روزه سکر و شیر
کلاب کمال خجندی دیش
 خط سبزوالت سکر و کلاب ده ذره رویت افتابست
 مجبور بر لبی لطیف اولدی و چون کلابه و ابه و سائر لطیف و نخله شیر
آب عادی دیش
 در بیابان بلایت دل بیارغا شری از چپن اب لال تویت
قطره آب کمال خجندی دیش
 نزار نشه ترا و بی چو قطره آب میان ان همه از قطره با چه رسد
اکسون ناصر دیش
 حالت خال توزان شدیال اشک منست لعل توزان کوه یکون
جان پرور حسن دیش
 کار عشق نیست معشوق خدین ران بی لب جان پرور تو مودت این ران
 مجبور بر لبه جان در دانه و باغت صحت بدان اولدی و چون جان پرور دیو
 و دار و دوا به تشبیه ایدر لور **قرب جان** طوسی دیش
 گفتش لعل جان بود لعلت گفت طوسی برو ترا چه رسد
دارو کمال خجندی دیش
 ان چشمت و ان چه لبه تنکر این چه دار و ان چه بیارت
 نوش دارو کاتبه دیش

نوش دارو لبایت ام که چو جان زمرخت مدوم نوشد زنیان
دارو کمال بن غیاث دیش
 که می گوید دوا می کند و هیچ دارو لبش اروی جان آمد از ان صحت جان
شفافانه کمال خجندی دیش
 بی عیادت سختی کوی رنجور از ان شفافانه ان لبه سکر
 مجبور بر لبه امراض مختلفه به درمان اولو بانه انواع عیال بود و چون
 شفافانه دیر **چشمه جان** خواجو دیش
 چشمه نوش کهر پیش لب چشمه جان خاتمه زلف شکن پرکت معدن
 مجبور بر لبه می مرده به جان و برو ب و جیا ابدان اولدی و چون چشمه جان
 و آب حیوان دیر **آب حیوان** سلمان دیش
 نشان آب حیوان که در دهان خفتم دهانت می دهد اینک بر زبانتان
آب حیات سروری فقیر دیش
 ربحان بخشش آلوده غنم اولدوم خضوش ریحان اولدی نصیبم کویا
جان اشرف دیش
 یک جان اگر رود بهوای تو کور عشق فراخجا دو جانست ان دل
جان شیرین خواجو دیش
 جان شیرین نغمه ان لب از من غنم کز پیرو غنم کنونم از جان
دلفن از عصمت دیش
 لب لعل دلفن ازت بعباست بزم بکرتمه جوانی چکنم که جان میارم

محبوب بکران گاه لطف گاه هر کو ستر کی ایچون گاه دنواز گاه چانسان دیر
جانان حسرویش

مرا بکش لب جانان تو چند منوچیت باب حیات پرورد

دلکش خواجویش

چون دم خوشی ز نغم بی لبش بارغم تو چون کشم که کشم بنا خوشی
ولا ایض

بر آتش لعل آبدارت خواجو دل و جان کباب کرده

محبوب بکران گاه لطف گاه هر کو ستر کی ایچون گاه دنواز گاه چانسان دیر

و زاناره تشبیه ایور ایچا ده نظامی محبوبان نامه ده ویش

بیجا ده لبی بران طریقے چون باشد و چون کند و بی

درج کوه جامی ویش

درج کوه آمد لب از ابامات بسیار بجای که چو اوست امنی

ناروان سیف اسپر کی ویش

بکشتای لب بخنده که صفای عشق را تسکین اگر دهد شکوفه ناروان

نارخندان کمال حجب دی ویش

کمال آن لب نارخندان که باشد سبب ویش به چلو

دانه نار جلال الودین ویش

دیده دل مسکن بوم عشق جوید ز زیر دانه ناروان دوسته در نیم

کل خندان خواجو ویش

درج کوه آمد لب از ابامات بسیار بجای که چو اوست امنی

کجی خند لب شیرین بخوید چو بلبس کل خندان خواهد
محبوب بکران گاه لطف گاه هر کو ستر کی ایچون گاه دنواز گاه چانسان دیر

لاله معنی ویش

نغم ای شکر لبان نزدیکه بازای زود چشم برهم رو بلو لاله و لاله گرفت

برک لاله حسن ویش

رج لعل تو بدان لطف و آید برک لاله است که بر غنچه زینت دهد

برک کل نظامی بیکر و صفه ویش

لب چو برک کلی کرت باشد برک آن کل پر از شکر باشد

غنچه جامی ویش

کر سایه بر خاک افکند آن کلفه آرد ان خار شای کل شود غنچه خندان

نک خواجو ویش

دل لب لعل تو ندارد شوقی همه دانند که باشد ز کف دست و تاج

محبوب بکران گاه لطف گاه هر کو ستر کی ایچون گاه دنواز گاه چانسان دیر

و کمال خجندی ویش

چون کشی خون وصل لبشای که نخت از نکت کشد آغاز

نک کمان شیخ سعدی ویش

ان خط بنر لب لعل کران سیر سبزه خون خلیفت و نک کمان

نکین کمال فارسی ویش

نقل لب چو قدش زان نو نکینز کز آتش نیز او دلحا همه برکانت

درین لعل طبع و انفس
چو درین لعل طبع و انفس

جهان ننگ خسرو اسکندر نامه ده دیش
 و هین ننگ و بهای یا قوت ننگ جهان ننگ در ننگدان ننگ
میوه فتاحی دیش
 کفتم ان لب کراست خداست میوه خور بوستان چه می پر
 محبوبک لبی ابدار و شیرین اولو و غنچون میوه یه تشبیه ایدر لر
تفتالو کمال جندی دیش
 ز لب تفتالوی دو لطف کن لطف اگر چا العنب گفتند و دو
می و لایص
 لب میوه نیت سیم چو است ان میوه خام باشد ز تو مار موس بوس می کنار
 محبوبک لبی شیرین ننگنده اولو و غنچه کفایت میو کی چون نثر تشبیه ایدر لر
میگون حسن دیش
 ناشنیدم لب تو میگوشت من ازین تو با پیشی مانم
باده پرت شاهی دیش
 شاهی از عمر ابد یافته بهره که تو کشته ان دورایه پرت آعه
باده کلزنگ عصمت دیش
 جان سوی لبش رفت از ان باده کلزنگ شدت بدان سان که ره خانه ندا
ساغ جامی دیش
 ز دست خضر چه سود از لبش که اگر از ساغ لعل تو جود عذرا نخورم
انگشتری حاقظ دیش

اسرار و بعضی فارس
 نقطه سوزش ملک و جبار
 العنب و دو دیش
 اوزنی انیش و انیش
 کراست مثلا

از لعل تو گریه انگشتری زهار صد ملک سلیمانم در زیر کیسین باشد
 محبوبک لبی خوب رنگ مد و اولو و غنچون یوز که قاشنه تشبیه اولو نور
بکین خواجو دیش
 لعل بکین خاتم خوبی وصف زده بر کرد روی خوب دیو و هم پر
 و کمال جندی دیش
 خط کرد بدرد لب لطف نشین بید انگشت خاتم از نقش بکین باشد
هر حسن دیش
 از دست تو ناله چون توان کرد هر است در دهانم
 محبوبک لبی عاشق کز اغنی طو نو و غنچون مهر تشبیه ایدر لر
هر سبیل جاس دیش
 بت هر سبیلان روی اسم غنچه خط اجازت ده خدا را تا بیوتم بهر
پری حسن دیش
 نشد از من خیال زلف و لب من چه دالم افسون دیو و پری
 محبوبک لبی لطیف و زینا اولو و غنچون پری تشبیه اولو نور
حقه باز کمال جندی دیش
 چه شیرین حقه بازت ان لبش کز مرام دها ننگ چون حقه بچا کرد و باز
خونین حسن دیش
 لعل خونین تر از ان دوستم که اشنای چشم خور منست
 محبوبک لبی عاشق کز ان ایچو قانک و کور نو کی چون خون و خون بر

خون جگر خاقانی دیش
 بر شکر نرد خون جگر بستم بیرون و درون هفت
خون کبوتر شیخ سعدی دیش
 بمان لعل چون خون کبوتر سواد زلف چون پر پرستو
خونخوار و خونریز حسن دیش
 بید روزی که با خونخوار تو خور زیت فتنه خست کم از غوغای رشتا خیز
در رحمت کاتبه دیش
 هم رو برقع بسته هم بخت را زین درهای رحمت را چرخسته حال بسته
تا رقرقری سوزنی دیش
 بست از روی باریکی نماید بچشم سوزنی چون تا رقرقری
 اینچه دال زنگ دالان لب بلب در **رشته آل صدر تلخ دیش**
 در وقت تبسم لب جان پرور لب چون رشته آلت زرد سی و دو کلاه
شهر نشه کمال بن عابد الیغز
 شهر نشه لبش قطع از ولایتش حقیقی را بمن لعل را بدخشان او
مر باب بنفشه و له ایض
 بنفشه زان بآید بران شکر تو که از بنفشه بشکر توان قریا کرد
 خط کاشم لبه بو تشبیه خود بر و حاذق اولنگر قنده مرغوب
باب پنزدهم دیش بیاننده در
 که آب فرس و ثغر و سن و عجم دندان دیر لر

نوشته شده است

افغانی بنفشه و له ایض

فصل اول اطلاعات عجب بیاننده در
در ناصر دیش
 خیال آن بودن آن شسته چشم بمل و در بوداری همیشه چشم کوز
لولو شاعر دیش
 بوسه خواهم تو لب لعل بلو کویرا خوش جوابت چو کم کرشگر می خا
الماس هنر و خسرو شیرین حقه دیش
 که از جاربوب ترکان خاک رفتند کوی ز الماس ندان لعل فتنه
مرجان موی دیش
 لبش ننده لعلش و مر جارتش شکر لعل مر جارتش لعل و جارتش
 دیش تشبیه لعلی مر جارتش مر جارتش ایچو در دیشی ایچو تشبیه ظاهر
 و مکرزه تشبیه روشن در **سبیل و له ایض**
 بتی کجالت دندانش چون عقیق سبیل همیشه هنر و خوشی روشن
قری کمال الدین اسمعیل
 در رشته دندان چون از لب تابد کوی مکر تریا در ماه کرده مندل
سین شیخ سعدی دیش
 کرین مکر در بار در ججان آید چنانکه دعوی بچو کند بسج میان
 باب زر تواند کشید چون **العنه** بسم جل ننو سید بسا تو نویسی
فصل ثانی عبارت عجم بیاننده در
کهر موی دیش

این فصل را بنام کاتبه نوشتند

بدندانش گر کردم چشم من چو دریا
 مراد یاز کوفت و دریا که خیزد
مروارید نظامی شیرین و صنفه دیش
 بروارید دندانهای پر نور صفرا بندان داده از دور
در دانه آرزوی دیش
 ان رشتهای در کیمیا دولعلت در دانه است خفته در خیمه حیات
ستاره تمام الدین دیش
 بخند اگر چه ز خندیدنت همی دانم که آفتاب بروزم ستاره بنمای
بروین خسرو دیش
 دو جنون ز یک خنده تو عاشق را زانکه در لب کی خنده در بروین دار
برن بدر دیش
 او کان بینا تو کوئی بتا رموی طالع خنده تو یگانه شقی پرین
خسته بروین حاقانی دیش
 لعنت چو شکوفه خسته بروین در روی تو چو لاله خال مسکین دارد
دسوری فقیر دیش
 ای دانه دزد دندانان تریا دلبر سنبل بر زده ده پروین پنهان
شبنم جاس دیش
 نقش دندان کاه تصویر دندان تو در دهان غنچه تو خفته شبنم زخمت
مکرک شاعر دیش
 کفتم بلب که بوسه پردازد تا کردن تمت از فلک نواز

از دانه دندانان
 و بروین
 و ستاره

گفت که مکرک شکل دندان را ترسم که حرارت دهد و بگذارد
شک خاقانی دیش
 بشک تر و خون جگر بستم برون و درون و
مهره شاعر دیش
 پروین چه عجب اگر بپراکنده شود از حقه و مهره لب و دانت
باز نزد هم آغاز بیاننده در
فصل اول اخلاقیات عیب بیاننده در
سیم کمال خجندی دیش
 بهر آن جگرها داریم بی زلف و دهان از آن سیم و دال امروز مدعی باید ترا
نقطه موهم کج دیش
 تا بنیم نقطه موهم یعنی دهن دورها پرکاروش کرد و شکر دیده ام
و شاعر دیش
 کردی بطق نقطه موهم را دینم بسطیل کلام حکیمان دهانت
عدم خیالی دیش
 بهوای دهن تنگ تو صاحب وجود ساکنانده که سرشته راه غم
نقطه فرد بدر دیش
 و همت دید خود گفت که ز سرخ سیمین دانه که بر نقطه فردا و شود ال
جوهر جوهر فردا دانش طالب دندان را بر زبان کجا جواب من ترانی میکنند

نقطه فردا و جوهر
 و سیمین
 و دانه

مجبور که هائی کوچک اولی مدوح اولیچون انشیا صغیره پیشیه بدر
 بلکه عدم اطلاق ایدر لر **غریب الغیب** جامی دیش **فامست**
 ان دهان را سر غریب الغیب دان که شرح هم اشارت نده عاجز هم عبارت
خیار حسن دیش
 خواهم وصف نهان کنم یک این شعر همه مصنوع فتادت خیالی کم گیر
سر مخفی بدر دیش
 نقش بند هم واقفیت ز نقش نهان سر مخفی را نمی داند کسی جز غیب دان
نکته مهم کمال خجندی دیش
 کس نفهم نکند از خط نقش دهانت مفهوم نشد نکته مبهم محو نشد
رغم جامی دیش
 ز بار یکی میانت در کمر سریت الفهم ز نهانی دهانت زیر لب فرستید که
سما کمال خجندی دیش
 چون نقش دهان نومحات مانیز همه بکنر انیسیم
صفر ولا ایضا
 چون به بینی هست شک و قد یار کجا بوسه ده خواه بگو صوف الفه
خاتم خسرو دیش
 بی دهانی و ملک خوبی را چون سلیمان شدی و خاتمیت
درج لعل بهاء الدین دیش
 ز درج لعل جو بجای ان دوشسته درون بشود لولوی خوشتاب لعل

دینار نشاء دیش
 باسیم برت برزتوان بپلوزد دینار دهانت بدرم شایسته
خوش فکر کمال بن غیاث دیش
 کشتن ان دهان درج که دهانت حوضر از لعل و مراد پرسم بهج و هم بار و
نقل کمال خجندی دیش
 کشتن ان که ان نقل زوکی رزق در پرده غیبت که اگر باشد
طائر حسن دیش
 جانما دهنت گشت اندر نظم آمد طاری او دیدی جابسته و نهان
عیس قنای دیش
 دهانت نامدلم از غیر ردا مجرذ خانه عیشش گفتند
ذره نشاء دیش
 کز تابش خورشید جالش بندی ان ذره بهیج کونه پیدا نشد
خال کمال الدین باوردی دیش **رباع**
 در دانه روی بت نه تمال هست ان دهنش ز کوکلی نقطه
 موجود نه معدوم نه گویای سخن ای معتزله بگو چه حالت این حال
 معتزله طائفی موجود و ای که معدوم او را سنده واسطه اثبات اید
 اگر حال دیونسیه اتید یکر که نباشاء لر دهان مجبوری حاله تشبیه
 و اما جامی دیش **رباع**
 دهانتک ان دلبر وجودت عدم هم کزیت و دست و صفش کجا کوفت و کم

اگر گویم که موجود است بر تقدیر یا پیش اگر گویند برهانم ز در بهمان
 اگر گویم که معدوم است عقلم نیز میگوید که مرکز کی زند معدوم کار عالمی بزم
موجود و معدوم خواجویش
 میانت چون تنم پیدا و پنهان دهانم چون دلم معدوم و موجود
فصلی عبارات عجم **بیاننده در**
شکر کمال تجندی ویش
 دهنتم دیدم و نغمه شکرست گفتت مگر خوش آمد زبانه
شکر حسن ویش
 می گفتت که بخت من اندر دهن من در تنگانی تنگت که جای نیست
پسته خواجویش
 پسته را با دهن تنگ تو نسبت کردم رفت در خنده ز شادای مکرر کرد
چشمه نورا اسکندر خراسانی ویش
 چون چشمه نوش دهنتم پیدای این سبزه ندانم ز کجا بخور آب
جوی نبات حسن ویش
 جوی شست هانش به بین تا چه نبات از لب چو شست
جان ارزی ویش
 از خنده های اعل تو شد زنده ارزی کویا لب جان تو از جا شسته انداخت
نشان کاتبه ویش
 چو خط جری روی تو خوانم آن نویسم چو قلم خوانده تر خط و آن ز شتاب تو

سزنان عصمت
 صفت سزدهانت بر زبان تو گفت اشکارا سخن سزدهان تو گفت
سرموی خواجویش
 هیچ کام ز دهان تو نکرده حال چکنم یک سر مواز تو مرا حال نیست
واشرف ویش
 یک مروت آن دن لیکن بتسم لبش شکافه مو
و کمال الدین اسمعیل ویش
 دهنتم یک سر مو بیت نام کام سخن اثر موی شکافه تو در روی پیدا
نیت شاعر ویش
 کفتم چه بخیست دهنتم کفتم آن بخل ز نیستی امت معذور دار
نیت خواجویش
 تنم موی از سبیل لاله پوش دلم رمزی از بسته نیستش
و کمال تجندی ویش
 اگر دهان تو گویند مست نیست نه کاد بند درین مکتبه عاشقانه دق
زوجه نظامی روی
 که دارد یوبه خوا که یوق در عشقت بوسوزده نه کاذب دیر که کانه صفا
بیج خواجویش
 کفتم چه تنم کنم از اعل لبست گفت نهاده بر دهن یعنی بیج
شیرین کار کمال تجندی ویش

در همه شهر از دهان تنگ تو حقه بازی نیست شیرین کارتر
در دلدل و **دل ایضا**
 دهنست ز دلدل است بدو پنهانی کر زبان یکی نیست با بنمایش
انگشتی و **دل ایضا**
 بادهاش پیش آن عارض نظر باز گاه چون آن گشت در روز توان ختن
سرخدا و **دل ایضا**
 سرخداست نقطه آن دهن آن سخن واقف تر عیب محرم راز یافتیم
نقش چین و **دل ایضا**
 گفتش از دهانت ای بت چین کام من غریب گزیدن نیست
 چین در ابرو کند و گفت کمال نقش چین جز برای دیدن نیست
نگداف و **شیخ سعدی** و **دیش**
 از خنده شیرین نمدان دهانت حواری رود از دل چون مگر خورده
پرنک و **حسن** و **دیش**
 آن دهان پرنک پر هیچ کس پیدا خنده کردی و سوری در چاه انداخته
نافه چین و **نظامی** و **پیکر** و **دیش**
 اموی ترک چشم هندو را و نافه چین را کرده بکشاد
غالیه دان و **دل ایضا** و **فی** و **صف لیل**
 چون غالیه زلفهاش زنگی چون غالیه دان دهان تنگ
غنجی از روی دیش

۱۰۵
 غنچه را باد هوش عوی چون بود خورده چند بدادند و خوش کردند
کل خندان و **کمال** و **جندی** و **دیش**
 گفتش ماری بی نشان زان دهنش زیر لب خندان شد و گفت آن کل خندان
مور و **نظامی** و **مجنون** و **نامه** و **ده** و **دیش**
 از مور نهفته تر دهانه وز موی کشیده تر میان
نوش و **مبارک** و **شاه** و **دیش**
 تنگی دهان آن بت حور شراد سبحان آمد چگونه شیرین افتاد
 کوی که مگر بجز زنبور غسل بر برگ کلی نیش زد و نوشت نهاد
نیمه دنیا و **مغزی** و **دیش**
 نیمه دنیا را مانند دهان تنگ در دل تنگ کند آن نیمه دنیا را
نقطه و **سرخ** و **شیخ سعدی** و **دیش**
 بگرد نقطه فرست غنچه را سبزه چنان که نیم دانه بر کشند زنگار
با بهفت و **دلم** و **دل** و **بیاننده** و **که** و **عرب** و **لسان** و **حج** و **زبان** و **دیر**
فصل اول و **اطلاقات** و **عرب** و **بیاننده** و **در**
ابنوس و **شاعر** و **دیش**
 یا آن زبان زبانه دریای سکر یا فضل را کلید یا ابنوب کوکورت
مرجان و **احمر** و **کمال** و **بن** و **غیاث** و **قصیده** و **سند** و **دیش**
 شمشیر مرق و خنجر الماس ابدار بارسته شاخ نازک مر جا احرار
طوطی و **دل ایضا** و **فی** و **صف لیل** و **بیت**

یابی زبان زبانه شعله زن یا خود زبان او که چو طوطی سخن در
منقار طوطی و له ایضاً
 هست آن زبانش که از بوشان منقار طوطی شد که طوطی گفت و گوئی
فصل ثانی عبارات عجم بیانده در
شاخ مرجان و له ایضاً
 بوشان افروز تر در درج محل پر که شاخ مرجان در فشانای قیم دانی گزینست
برک کل عارفی و پیش
 در حالت کلام از نازکی زبانش چون برک کل عاید از غنچه دهانش
طوطی آل نظیری و پیش
 آن لب گوشت شیرین گفت که یا آن زبانا طوطی است که یاشاخ شکر در دهان
ببیل عصار و پیش
 خوش الحان بیل بوشان سر که بهر بانی رسیده زو نوایی
تیغ شاعر و پیش
 تیغ را چون بقصد جان کردند راستی صورت زبان کردند
باب ششم در کتب بیانده در کتب فتن و عجم زنج و پر
فصل اول اطلاعات عجم بیانده در
تفاح سروری فقیر و پیش
 بلکه غنچه یک اسم نولا چون اولورانسانه نافع غم و تفاح
ترنج نظامی خسرو نامه ده و پیش

بوشان افروز تر در درج محل پر که شاخ مرجان در فشانای قیم دانی گزینست

شوا بعضی اوصافه زنج ایل
 غنچه فرق آنتر که با غنچه
 ایچون مستقر با غنچه
 بعضی اطلاعات ده فرق
 اوله

ترنج غنیم را که کس یابد ترنج بر خود زنده نایب بغداد
یا سمین عبد الواسع و پیش
 دو چشمش ز کس و دو لب عقیقین ترنج از یاسمین و برنج ز کلنار
شتری معنی و پیش **قطعه**
 دل بردم نه ای صنم افتاب رو رخ بر رخ نه ای پیر شتری و قن
 تا موم نرمی بینی و در زیر شکست تا شبلیه بینی و در زیر پستون
زهره و له ایضاً
 معلقه کوی بر زیر زهره ملال بر زیر اده زرخدان ان صنم غنیم
زنبق عبد الغریز و پیش
 بهر کسیر یان عالم عشق غنچه کشته زنبق اخراج
فصل ثانی عبارات عجم بیانده در
به شاعر و پیش
 خط تو غبارت ز زرخدان توبه به باشد آن که در رخ پاک کنی
سیب شیخ سعدی و پیش
 بهر آن یار رخ یاسیب مبین لبست آن یار شکر یاجان شیرین
و خواجو و پیش
 سیب زرخدان ترابه ز به یافت دلم متعده به
و سروری فقیر و پیش
 اعدا که چون انونه شفا لوی که ویربای او غنچه اله غنچه

جانتان این اشعار
 را بهر دو عالم در
 رخ عاشق چو کیمیا
 و رخ مشوق که کیمیا
 را دور است

انگور کمال خجندی در پیش
 بیوسه سبب قشنگش ز گلشن کشت کمال گفت تو انگور خود بر سر نمان
شکر انگور در ایض
 از شکر انگور سمرقند یان سبب خندان تو شیرین تر
سیمین در ایض
 خاک رزق کسان که از رویم بجاک باز روند و بخورند بسیمین
نقره خام در ایض
 بیار سبب قشنگش نقره خام که باغبان بکدام زخام می کشد
میوه جامی در پیش
 کشتن آن دانه خال آن دهن کرم بود میوه بی دانه به
دستینو شاع در پیش
 سبب خوش کشت چون دستینو خواهم که همیشه بر سر دستم بود
آب حیات در پیش
 راست خضر روان خط کوهش کمال است آب حیات آن دهن نگویم جام
کوی سیمین سلمان در پیش
 ز نخت کرگرم از سر لطف خون من ریختی و عذرم هست
 ز آنکه هنگام رخت دن رخت کوی سیمین کرگرم اندر دست
کوی حسن در پیش
 ای حسن بازای از زلف و زخم اینا پیر کشتی خوب کوی و چو کان خشن

مخفی
 بقدر
 بود

شکر انگور
 سیمین
 نقره خام
 میوه
 دستینو شاع
 آب حیات
 کوی سیمین
 کوی حسن

اب معلق کمال بن عیاش در پیش
 از غنچه بیابش کان اب معلق کوی که سلال خط جفت تابست
ونظامی خسرو نامه در پیش
 بطوق غنچهش کوی که لب معلق کرده است از افغان
ونظامی رومی در پیش
 بریدر جام مرقق دیر سیمین کوی که بر آشوب معلق دیر سیمین کوی که
روح جان شاع در پیش **رباع**
 سبب خوش که هست روح جان بردت کرگرم از سر نادانی
 دلدار بهمدید بمن گفت که ای جان بر کف دست من نهی در آن
چاه شیخ سعدی در پیش
 یوسف شنیده که بجای ایستد این یوسف نزع او را چاه را
وارزی در پیش
 زلف و بجالت و در چار خندان هیچ سگ چنین بندی و زندانی
وسروری فقیر در پیش
 بود پیش ز خدای چنین ناگهان دوشم که بودی خاخوش شده کور ما دوشم چاه
 دهن چقور نه ابدار اول و چون و چه ز غفلت ایوب اکاد و شوبه کمال
چاه بابل قائل در پیش
 چشم که روت از دید چو روت اسیر سرنگون داری دران چار خندان بود
 و دهن کوه ساه اول و بیکه چاه ساه صفت همار که گرفتار اول و چون چاه بابل در

بعضی
 از
 این
 اشعار
 در
 این
 کتاب
 نیست

که
 در
 این
 کتاب
 نیست
 و
 در
 این
 کتاب
 نیست

باب نواز دهم بزم بیانده در
 که عجب اگر عشق و حبیب و هادی و رقیبه و بچم کردن دیر
فصل اول اطلاعات عجب بیانده در
شمع کافوری اسدی دیش
 اقران را قرض خورشید شایسته این دوست از شمع کافور است یکمین
ساق عیش کمال بن غیاث قصیده سنده دیش
 خواندم بقی عیش از آن روز که در کرسی لوح منع خداوند اکبر است
عاج شاع دیش
 ماسوره کردنست سفید چرخ مگذار که تا زلف بروی پیچید
فصل ثانی عبارات عجم بیانده در
کیش و سرفراز کمال بن غیاث قصیده سنده دیش
 کشته کشت عقل را و صاف کزینش کو کیشی بلند و سرفراز سر در
کردن کیش و راهیضا
 آسمان را در کند آورده کردن کردن کیش شیر کنگش
بلورین نظامی شیرین و صنفه دیش
 بلورین کردنش در طوق سار بان یکمین سن می کرد بازی
سرور شاع دیش
 کز پا چون قدا و بالا برای با و ملک خلی رانیابی سرور چون
درخت کافور قائل دیش

الزلف

ال زلف چو مار تشنه در تابوت پیچیده بران درخت کافور است
شوشه سیم شاع دیش
 باز که من انکدست کردن در کز دلش آمد هوس شوشه سیم
باب بیت کو کسن بیانده در که عجب که صدر و بچم
 سینه و بر دیر **سعد الدین** اخیلی این دیش
 سینه را از آن صدر میگویند کو صاحب است
وجید در بلخ دیش
 بگذشت ز من دوش بری برین و المنة که بری حوزوم از آن
فصل اول اطلاعات عجب بیانده در
یاسمین کمال بن غیاث دیش
 باغ ارم جال تست از چو غنچه می هم ز رخ نوار غوان هم ز بوی
نسرین خواجو دیش
 هفتین ماه رویا خطا و خلم مدم نسرین بران قند بار و کشم
سوسن حسن دیش
 رخت را بخرم روشن نکویم برت را جز کل و سوسن نکویم
سنباب مغزی دیش
 عاشق انم که غناش می باشد فتنه انم که سنبابش می باشد
در بیتیم خسرو نامه ده دیش
 برش کز لطف چون در بیت در دیش این ویر و نشین است

چنانچه در کتاب
 شکر غنچه کز زبان
 جوقا در دور

ایت لطیف جامی دیش
 برت است لای از لطف و ناز نیز که از بر خوانم این ایت که از نو
قصه شانی عبار است عجم بیانده در
آب کمال حجب دی دیش
 ایت آب ان بردار بکنک باشد در بر ترا دل هم شکین ولی چشکین
سیم خواجو دیش
 تعالی امه چنان ریا نگاری برش چون سیم دل چون شک خارا
 و سردی فقیر دیش
 زرد او بود ز رصفه چون صورت کیم فیل ایدر کس صورت نامنه ده و بهی
معاذ اسم و شاعر دیش **حسام**
 تابیند بر سیم و تن نقره خام می روند از پی ان شوخ کس که خام
برک شیرین عصار نامید و صفنده دیش
 بری از نازک چون برک شیرین سرخی از صفا چون کوه سیمین
یا سمن کمال اصغرائی دیش
 در آب و شن اگر دیده تو شکسایا بیاب باین دل او در بر چویش
پرنیان سردی فقیر دیش
 ای کوکل بود در دکان دانی دلبز شک سینه گل ز خیمه مردم اول بنبر در شک
نارنج خواجو دیش
 بزمی سینه او پرنیانست بر پرنیان پولاد دار و

طریقی از او که با دانه اسم
 کسان در جام نطقی در نقطه
 خانه یک عیان اولی سر
 بس کاف و نوندر یک
 ساقور و عیار کین باغی سو
 دور و نطق نطقن با دیده هم
 فخر لفظ سا چون بیک
 ایچده اولاد اسم اولور
 مسله

و بکل که کوس مناسبی ایدر و قرن و کوکب تشبیهاتن دخی در ایوم کرمه
 تشبیهاتنه دیش **نارنج** حشر و خضر و نامه ده دیش
 و نازنج برش در حل احور بدل نزدیک لیک از دشک دور
ترنج خاقانی دیش
 بحرین و دیباخت بترنج برو سبب وقت
جناب جامی زنجی و صفنده دیش
 دوستان میر می چون قبه نور جنبانی خاسته از عین کافور
کوی عاج شیخ سعدی دیش
 بستان یار در خم کیسوی تابدار چون کوی عاج در خم چو کان انبوی
بمجله امیر القیس دیش
 ممتنع بیضا غیر نقاشیه تراها مصفونه کالتنججل
رشته قلع کمال بن غیاث دیش
 در رشته دوقع شیرین دوزار برک نارچه بود بوستانی باقیم دانی که حیت
فقا و له ایضانی قصیده
 بستان اوت یا بشکل کوزه ققا یا کوی زر که در خم چو کان زیور
نار فردوسی دیش
 رخاش چو کلار و ناب دنا زیمین برش رسته دوزار دان
شیشه کمال بن غیاث دیش
 بر شیشه بختش تاشده بتورین دوشیشه پر شیرت یار دولتا

در نگاه دین مخفی در
 قدرت مفاصله
 مسله

برنج سعدی بی لفظ انبوی
 احلا فنده بکشد در م
 قول از ان عورت از دکانش
 از ان دکل بوختی یا صیفیل نشی
 آینه صبی بی مسله

و قرن خمین نرسیده و سوسنه و غیر پیده و نرم رسیده تشبیه ایدر

نتم کم عصار دیش
میان کلستان حسن آن تن شکم یک خم از شیرین و سون
خیر مایه او از می و شیر بدست لطفش ایزد کرد و تخم
چنان نازک غیر کسی نبرده سپید و نرم نازین و رسیده
و قرن **سمن** و کوکی **حوض مدوره** تشبیه ایدر لرنتم کم عصار دیش
تلی بود از سمن بس نغز و دلیر بدان تل سیمگون حوض مدور
جهان را بحر خوبی در کشیده ولی مرکز بنافش نرسیده
و کوکی غنچه کوله ده تشبیه ایدر لرنتم کم کمال بن غیاث دیش
ناف او را وصف کردن نیکست غنچه کل بد بود از ریش
باب بیت و یکم بیک بیاننده در

که اگر آب و خم ساعد دیر و بود با بد و باز و دخی بیان و نمود
فصل اول اطلاعات ۶ ب بیاننده در

عاج کاسته دیش
بردی از پیل نشان پنجه یکا کشته افزین باد بران ساعد و بازوی
سوسن کمال بن غیاث

پشت و پلو دوش بازوی چو کل ساعد سر پنجه چون سونش
عایل نظامی حسن و نامه ده دیش
حامل دستها در کردن بار درخت نارون پیچیده بر مار

وله ایصف
حامل داوش از بازوی سیمین نوازش گردش از لپهای شیرین
ید بیضا عصار دیش

بدفع قتهای چشم ساه ید بیضا و ساعد کرده ظاهر
فصل ثانی عبارات بجم بیاننده در
کان بلور شاعر دیش فصد محبوب و صفنده

چون نشین بدستان نگارین پوشت بلور شایخ مر جان برت
سیم قنای دیش
سوختن سیم ز عاشق روت ساعد خود را چرا تو سوختی

سیمین بساط دیش
مرفعی جای جاو بر سر میازیدش کسب تابدت او نه بنیم ساعد سیمین او
وشیخ سعدی دیش

نیچه با ساعد سیمین چونیندازی به باتوانای موبذکنی بازی به
حصار بلورین نظامی شیرین و صفنده دیش
برد بازی چو بلورین حصار سر کیو چو سیمین نوبهاری

سیمین وله ایصف
بان ساعد که از بس وقت و آه دو سیمین تخته شد بر تخت سیاه
کنج جامی دیش

بخش بر من سیمین جواز و ساعد دو کنج سیمینان اندر آستین دار

نمونه از این قویان
چون در صفده در
نمونه اولان محبوب
صفده در
سلا

تخته عاج شاعر دیش
 زان نیش که داد بوسه بر ساعد او از تخته عاج شاخ در جابر حبست
لکارین جلال الدین عصف
 تو تیغ می زن و بکذا ز نامسکین نظاره می کنم آن ساعد لکارین را
ارغوان و گل شیخ سعدی
 تمام فهم نکردم که ارغوان و گل در استیش داشت ساعد کلفها
 بوشیه شول ساعد حقه در که بیاض صحیح او لمیوب فرزی زک اول
دسته من کمال بن غیاث قصیده سده دیش
 در استین بلور ترستان برآه بدسته من که ز کله ها نکو ترست
شاخ بهار ولایض
 شاخ بهار نیست این لطف نازکی بر کردم که دست مهر پرورست
برک کل ولایض
 برک کل یا شیرین و در دلی یابین یا بمن یا بمن یا خود بر و بازو این
شاخ من ولایض
 شاخ من کی از من یا خود بهار و ترن یا خود و گاجان یا ساعد و بازو او
کر ابن یسین دیش
 در دل سوختم که از ساعد خوت سازم کمری که چه ترانیت سیانی
جان طوسی دیش
 کفتم که هتجان من این ساعد چون هم خندید و کف جان تواری بدست

بدرختی قصیده
 حقه در
 سلا

وجه شبه عاشق مرده دل چیت و یردوکی دریا جان کبی لطیف اول و غید
پیل عنصری دیش
 چو بر روی ساعد نه من کوکبا سخن از پیلسته ساز دستون
بیت دم برماق بیانده در
 که اکا اصبح و جمع اقصایع و برقی او جنبه انکرو بنان دیر لر و هم انکشت
 و سرنگت دیر **فصل اول** اطلاق و ب بیانده در
تلم نظامی شیرین و صفده دیش
 بغرمانی که خواهد خلق را کشت بدستش و قلم یعنی انکشت
هلال طوسی دیش
 بنمود ساعدت بد بیضیا ز استین انکشت چون هلال نوشن کرده را
 وجه شبه عدم تقاضا ز زیر ابرق اکثر زمانده عدم استغاثت افزده
عقاب شاعر دیش
 مر خطه انکشت تو خونی ریزد غناب که دیدست که خون انگیزد
فندق ولایض
 اوزی ز پشته شکر می خورم بشیم فندق فراز ز کاش مر باغها و
 فندق برقی او جنبه دینکدوکی شبه در **راج**
 کفتم که بکیم رخس چون بکرفت غناب لبش و بار پروین کرفت
 ده فندق او دو بر کسیرین بکرفت سقفش ستون سیمین بکرفت
 بوم به شود و جمل یاز لقی صنعت و اوقاسی فضیلتند

قوله جان کبی لطیف اول و غید
 در آن مجبور و صفده در
 سلا

نقد سرورم

بدرختی قصیده
 حقه در
 سلا
 برفقار اوضاع غرور و در
 اول و سلا

قد تو چون الفستق من بچون من و تولا ام الفیلم صم سم انکم
 که مرادور کنی دوزم کردم زبرت زان بجای دور بگرد در الفیلم زان
سهم طوسی دیشش
 مردم از سهم قد و ابروی آن سرور و تیر کز کژی کوریزد کوشه می گیرد گمان
رج حمیدی دیشش
 والقد فی الاثواب رج ناعم و الطرف فی الاجان سیف
قلم ازری دیشش
 در قامت ابروی بتان نظری تاویل چه حاجت کنی نون و قلم
 و حاجی دیشش
 ابرو قد خورش صورت نون و القلم نقص خط دگشت معنی بایستاد
علم کاتبه دیشش
 هر که در سایه آن سرور می باشد جانش زیر علم سبز محمد باشد
رایت ناصر دیشش
 رایت شاهد قد و زوی رسته کز بلندی آسمانش سوی خود بر می کشد
بلا فتح اسد دیشش
 بلاست آنکه تو نامش نهاده بالا حدیث راست نیست بیرون است
قیامت شیخ سعدی دیشش
 آن قامت تو فی حقیقت قیامت زیرا که رستخیز من اندر قیامت کوت
ساحر در اصف

قامتی داری که سحر می کند که اندران عاجز بماند سامی
عمر کمال بن خیثا قصیده سنده دمش
 یا قد و قامتت چگونه قیامت یا عمر مات عمر چه از عمر خوشتر
 و برهان دمش
 گویند مرا که هست بالاش راز او عمر و نیر مات کوی باش راز
روح کج دیشش
 خواهم که فشانم تنگی روح روان را بر سر و بلندت که همه روح روست
طوبی و سدره و خط استوا کان بن خیثا قصیده سنده
 طوبی و سدره یا الفات راتی یخط استوا که بر دماه انور
صنوبر کمال بخندی دیشش
 چه سود بر سر خاکم درخت سرو کیار بار زوی قد چون صنوبرم بکشد
عمر خسرو دیشش
 شکرستان که یلغ از سکر بان یا شکر زاری که یکل از عرق و قوا
نخل نظامی شیرین و صنفه دیشش
 کشته قامتی چون نخل سمین دوز یکی بر نخلش طرب حسین
 و بساطی دیشش
 وطن نخل قدش مدد ریش سالک بساط بیل کورت بر سر روان خانه
سرو شاع دیشش
 قامت رچین حسن چو سرو خجسته سوز این پیر دران سرو جسته

۶۶ سر و صنفه در

صلوات عبادات بجم بیانده در
پیر حضور دیش
 مراعتی که کند دوغاش بول کوی که در درونه من تیرج رود
 سوزنی دیش
 وز خجالت لای تو در چمن بارخ افکنده سر و سپیدانگه
شمشاد و نارون کمال بن غیاث قصیده سنده دیش
 شمشاد و نارون در چمن چاکلی چا یا نارون روان شده یا سر و گشت
شاخ شمشاد جان دیش
 شاخ شمشاد که بچید تیلو و بر با سرو ازادی که دارد درج کلبر ط
شک شام دیش
 قد تو چنانکه بر لب دریائش طوفی برد از قاصد من سر و کور
نی شکر ازری دیش
 بیای غنی شکر از قاصد تو ز دلای بکینه بند ز بندش همه جدا کردند
بید نظامی خسرو کفر قتی بیانده دیش
 خمیده بیدش از سودای خوشید بلی رعیت چو کان کردن از بید
شاخ ز و صدک نهال و خود و عر کمال بن غیاث قصیده سنده
 شاخ رست نیز خندان کل یا سر کشیده نی سر و خود و عر
 و باطل دیش
 باشد که لال قدان کل بیراید ان سر و صنوبر بدعا و نر اید

بنویسند
 کینه خیز و صفت در
 سینه

عمر دراز خسرو شت به شده دلارام و صفنده دیش
 قاصدی در خوشی چو عمر دراز سوس انگیز تو ز عشق حجاز
بلا سروری فقیه دیش
 بلا ایدی با چون متا کین لاسی اولک الف شوش کلیدی قاف او اولد اولک
ارزوی دراز شام دیش
 هوای قد بند تو میکند دلان تودت کوتاه من بین و ازری دراز
درخت باز خسرو دیش
 یارب ان بالا که از احوال بختند با همه جان کشا که اخندان تختند
 و له ایضا
 بیادان قد تو قاصد لعل چشم بهر زمین که بیارد درخت باز بر آید
دل با حقیق دیش
 چه از در و روضه رضوان که با نیا شد سر و قد دلربا ببت
لطف خدا کمال جندی دیش
 در شمایل قد تو لطف خدات است لطف خدا بتو همراه
بهشت خسرو کند نامه ده دیش
 بهشت این قاصد چون کار پر از سیدنا رنج و بادام و نار
 و شواهد بخوبی شول کپا و بی سر و تشبیه اند کلای چون طعن بدویش
 عجبت از طبیعت شوا یا ندارند اب در دیده
 قد خوبان سر و می خوانند سر و چوبیت نام ترا شبیده

و بنو نک علی ز ایچون امام دیش
 سرور روزی بیالای تونست که اند
 ترساری می برم عمرت از بالائی تو
وفات محبوب تر جیحده امام دیش
 ترا بر و خواهم چرا که سر و سراپا
 همه تنه تو از پای تا بر همه جان
 انو چون مستقیم طبع اولان حسن قد محبوبه شفقاتی ایچون **دین**
مسلمانان و پیش فی الواقع حسن دیش
 ای قد خوب چون دین مسلمانان
 طره کافر تو چو خط تر ساج
 و رعایت جانینی ایچون دیش
 سر و میرد لاف ازادی و بی قدری تو
 کار سر و ار بندگی قامت بالا گرفت
باب بیت و چهارم بیل بیانده در
 که عوب حاصره و جم میان دیر لر و عوب امیف اینجه بیل در
فصل اول اخلاقات عوب بیانده در
ترغیب جائی دیش
 دهانت ترغیب اد میان نیز
 حذر اکی توان تفهیم کردن
نکته خواجه دیش
 دهانت از روی نکستان
 میانته نکته بار یک بنیان
خیال کمال خجندی دیش
 زین سان که چون می باشد جسم نجی
 اکنون مید و صلای بابان ضیاء
عدم کمال اصفهان دیش

جانم بامید آنکه از غم برهد
 همچون کمرت کرد عدم می کرد
فصل ثان عبارات بجم بیانده در
راز کمال خجندی دیش
 میانته کویا زاریت عینی
 که از تر ضحیران نغان تر
اندیشه ظهیر خاریابی دیش
 اندیشه که کم شود از لطف خیر
 کردون بر از با کمرت در میان
بی نشان کمال اصفهان دیش
 کسی نشان میانته نداده کمرت
 زهی که که نشانی ز بی نشان آورد
دقیقه بار یک خواجه دیش
 بدان دقیقه بار یک عقل خیره شود
 دلم حدیث میانت چون در میان
موی جانی دیش
 از موی میان تو جدا بس که رسم رنج
 نتوان تن رنجور من از موی جدا کرد
و کاست دیش
 میانته کاستی در دل نهان داشت
 که مو بر نیاید از مر جا که شد ریش
و نطام دیش
 خیالی بیلگه کو کلده بیلر
 چو تبر او ده یا نش بریده خود مو
و خواجه دیش
 بیرون ز میان که مانده موت
 کس بر تن سیمت بنیند اثر از موی
و شیخ سعدی بو میانده بار بین الکاید دیش

میانش او مویش اگر صدره پیکر
 میانش کمتر از موی و مویش را میانش
برک گاه خسرو دیش
 برک است میات زچه در یاریکی دیده کوتاه من گاه ریا خواسته
تار ابرو شیم کاسته دیش
 نقش خط بیا در دیده زارتم هست چون مسکین در کیشیم برده
رشته کال خجندی دیش
 موی بیا او بکمرست در خیال چون رشته که باشدش نور میان
باب بیت و پنجم اینجک بیاننده در که عجب چشم سادیر
فصل اول اطلاقیات ۶ ب بیاننده در
غنا ب شرف دیش
 ساق تو را ز پا در آوردت مرکز ندیم ستون غنای را
بقم سیف الدین دیش
 مرکز بران و ساکنند افتاد گفته حاج را پیوند افتادست باشان بقم
 بوشیه اقرم ز کال ساق و صفده ظاهر در اما بیاض نکال ساق
 و صفده مذکور اولان تشیه با بوند در **بقور** فرخی دیش
 بلورین ساق ساقی ترک مرست ساده بر سر پا باده در دست
لوز و موز و موز کال بن غناش قصیده سنده دیش
 ساقیت با دودسته دندان ما یا لوز پوست کنده و موز نقش
فصل ثانی عبارات عجم بیاننده در

جویک بنی اسکندر
 دگر دو که بنی اسکندر
 بنی قنقار بنی اسکندر
 کز در که او بنی اسکندر
 دگر اول اسکندر

سیم شمس کنجه دیش
 زرقاطیس سیم سافان آمد تو ز یکش او خود یکش ایشا ز
سیمین ماهی دیش
 ساقی زرمم برد بساق سیمین وان کیت که او سیم از ره زود
سمن رنگ شاع دیش
 ان ساق سمن رنگ توای سرواهی چون ساق درخت ابدار اوده
ساق عرش مختار دیش ماهید و صفده
 زلف اب صفوت ساق ان حور درختان همچو ساق عرض از نور
کل جامی دیش
 کلت ان کف با کل پیش او عمار بجاک پات که از ار کل بخار کل
ماه اب حیات و نکر کال بن غناش قصیده سنده
 پایش که است ای اب حیا حسن با باد بان زورق خوبی دو لکرا
 و اجزاء عجوبه پای جلدن پایین او لوی عیون پایان تشیه اخصالی
 الحکله تشدر سروری فقیر دیش ایقده فالوب
 بوسه روی اینک او پوب اگر او یک فالوب ایقده در ریغ او غیب افتاد
باب بیت و پنجم مجموع اعضا بیاننده در که عجب بدن و عجم در
فصل اول اطلاقیات ۶ ب بیاننده در
حریر شیخ سعدی دیش
 اندام تو چو حریر حسنیست دیگر چه کنی قبا ی اطلس

کهنه با کل
 دگر دگر
 اسکندر

روح و له ایضا

بدن در میان پیر هفت سحر و حست رفته در بدن

در حس و مجنون نامه ده دیش

نازک بدنی چو در مکنون مجنون کنی صد نزار مجنون

قائم نظامی شیرین و صنفه دیش

تن صافیش می غلطد در آب چو غلط قافی در موی شجاب

فصل نامه عبارات عجم بیانده در

کل شیخ سعدی بوستانده دیش

عجب نیت از خاک اگر کل نکفت که چنیدین کل اندام در خاک گشت

لاله زنگ ضوا کند رک جاریه چینی قوجده و خنده دیش

ز بس که او ریدش در آغوش بنفشه میدار کل لاله زنگ

شیر و کلاب وی و بر کل کمال بن غیاث دیش

اندام لطیف او ستایه کل و بی یابر کل سوری در کسوت گشت

اب کمال خجندی دیش

مر جا به که باشد بیز آب شود تر آن آب که خوانده نشد تر بدست

و جامی دیش

رسم دور است بفرز بر آب یک عکس این کردان تن باز کنی

سپید خواجو دیش

نقش نام تو ای سیمین تن از چیت چون در باز به بینی نام من کش

معنی در خط و قافیه است و در هر دو کلام
دارد و بی درستی در هر دو کلام
مفاد است و در هر دو کلام
اول و اول و اول و اول

کومرین خسرو مرض لیلی و صنفه دیش

گشتش تن کومرین سفالین و زیر پیرنج ساخت بالین

جان جامی دیش

بوی جان یافتم ز پیر هفت کولی از جان سرشته شد بدست

و سوری فقیر دیش

لطیف نازک است این چو جان و بزم من خطا باشد دلاروش کرا و زامن کولم

ابکیت کمال بن غیاث دیش

تنش از نازکی چو ابکیت است ولی دارد ولی مانند مرمر

نظامی خسرو دیش

بان نازک میان شوشه اندام ولیکن شوشه از تیره خام

بابیت و هفتم ذات محبوب بیانده در

یعنی از این بعضا ملاحظه کن قطع نظرات محبوبه نه اطلاق اولند

فصل اول اطلاعات عجم بیانده در

کعبه کمال بن غیاث دیش

حن ضایع چه کنی من ای کعبه کام ططواف در تو مقصد حاجت ما

و سوری فقیر دیش

قبلم سن ای ضم یور ار در کل چون هر وجه نماز درت اولدی کعبه

قبل حسن دیش

روی سوی قبل باشد کس را در عا قبله من تو دعایم مستجاب از تو

حجاب و **لا ایضا**
 در آن خلوت که محراب تو باشی با ستغفار نتوان مشغول
صبح و **لا ایضا**
 تو چون طالع شدی بجان تازه شد چو صبح آید نشاط از سرگشت
ایت نور و **لا ایضا**
 ترا در روز و شب خورشید و کون که در روز و شب نور و در شب
ایت شیخ سعدی دیمس
 سعد شیرین سخن این همه شورانجا شاهد ما نیست این همه فسر او
سبیل ناصر دیش
 تا سهیل بکجا بای و کی طالع شو نور تو بر سر که می افتد نشان او
شمع طراز یحیی دیش
 مثل روانه ز تاب رخت شمع طراز سوختم بهر خدا چاره بیچاره ساز
روح جامی دیش
 رفتی و رفتی بهر آن ده رضا انت روحی کیف رضای آن روح
حور بهوایی دیش
 عید گاهی چو بخت و بهر جا حور ختم آن عاشق دلخسته که بکوی
حورین سروری فقیر دیش
 چو در لادن سروری خیال نفس لعل بیلورن دوزخ چونم نعام حورین
طائر قدس حافظ دیش

۱۱۸
 اگر آن طایر قدسی ز درم باز آید عمر بگذشت پیرانه سرم باز آید
عقاب خواجو دیش
 تو کی صید من سوخته حرم باشی که شنیدست عقابی که شکار گشت
عقبا عبدالواسع دیش
 تو طوطی ز بیایی و من بیل زار من فاخته نالشی تو عقاب زار
غزال کاتبه دیش
 خوشت گفته ز کینر کاتبی یاران فغان ز طبع غزالی که فارغ غزل
مهر و **لا ایضا**
 ای از کل حال تو خرم بهار غم در باغ جهان تویی لعل شاخ غم
ریحان حسن دیش
 جاننا تویی و جانها طفیلست ریحان تویی و عالم حاکی سفال تو
مرهم جامی دیش
 ای بدم گرفته جاد میدم از نظم و مرهم سینه چون تویی مردم دیده بشو
عاج فردوسی شاه نامه ده دیش
 سه دختر زانو نشسته چو عاج بهاده بر سر بریزه زجاج
عقیق نظامی لیل یا نموده والده و صفنده دیش
 آن رنجه که خون شدی بر نیک میگرد بد آن عقیق کلزنگ
حوا نظامی شیرینک صوره یون و غنی و صفنده دیش

حواصل بین کز آن سیمین برآید سواد آب را کرده سیه پوس
نیم و له ایضاً فی نصیحه شیرین
 مکن باین همه نرمی درشتی که از قلم نیاید خارج شتی
غالبه و له ایضاً فی وصف الجنون
 کرد و شب روز بیت کوبان آن غالبه را ز باد جویان
یوسف کمال بخندی دیش
 نیل مهرست چشم من تو یوسف مهر بهر نظاره خدا را بنشین بر لب نیل
 و سرورن فقیر دیش
 کو یک کبر رستم ای یوسف مهر کز چه خستدن چو دیر ز شها دریا
تعوید نظامی مدح لیلی ده دیش
 تعوید میان منشیان در خوردن کارنا ز نینان
بلا کمال بخندی دیش
 جویای چرا از دعا کو کز زبان بلای بلا از دعا می کزیری
صنم و له ایضاً
 چه خوش بود منی چون نور در برورن بختی که بود جره در برآورده
 و سرورن فقیر دیش
 ای صنم زمار زلفک خلق آن دین سرکه حاجی دیشم اخو جعفر تو نمیدان
 اگر چه چو بولی صنم تشبیه تشکر اما معنی ترجیح ایدوب دیش
 آن کار است که چون از دم او خلق بشکوان آن را گشته از بت از بتکوان

او کارهای از دست بت نکار از دست کی بود مرکز برابر از روی با از کی
 و بکمال که ذات محبوبه اغضاسی چنین بر رسته اطلاق اولیای از دست
 بی اعتبار یل قند دیش که کلان خردی صفتی اید تو صیف قبیلندن اولو یا خود
 جمیع زانده لذت بودند و بی اعتبار یل قند اطلاق اولو زنده او محبوب
 او صا مختلفه اید تو صیف او نموده بودید و کز یکی همدن مختلفه و لکنه
تسکم خواجو دیش
 قند و نبات و سکرو بادام لعل در سبک بهمن و گل و باغ و بهار ما
 و کمال ابن غیاث دیش
 نوی نیل و سرورن و سوس کل و غیره و مسک عود و عیبر
 و محبوبی امور محسوسه معقوله دن بر چه تشبیه تشبیه اتمش در اما جلد دن
 اعب عمره و زمانه تشبیه اندک بید که خواجو دیش
 اگر نه عمر منی رسم منی و فایانیت و کز زمانه نه شرط هر بانی کو
 و له ایضاً
 نومرا عمر غیری و یقین می نام که چو رفتی توانی که در بازایی
 و هوای دیش
 عمر غیز در سزاین غصه شد کیه چون سر در کش آمد چون عمر غایت
 و ناصر دیش
 غم رفتن کرده و بکفرش تو محبت گفت من عمر تو ام خود رسم عمر نشاید
 و کمال ابن غیاث دیش

و کمال بن خیات دیش
 عمر منی عمر وفا کند عمر با کسی آری چه چاره هست چنین انقضای
 و محیی دیش
 دیدم که محیی بن جاورب سترکار کی دیو یک کلمش اولی سترکار عمر
 و حافظ دیش
 دی در گذار بود و نظر سوی نکرد پیچاره و ک هیچ ندید از گذار عمر
 و جاس دیش
 شد عمرم اخذ در جنت و جوی ای عمر رفت اخذ کجاست
 و کج دیش
 ای عمر عزیز من ز عمر دراز افزون ای جان جهان من کجا و ز جان شتر
 و کمال خجندی دیش
 میان کویهای تنج در دل گذارنش که نتوان گذرانیدن تبلیغ عمر شیرین را
 و سروری فقیر دیش
 بنظر طور رکن او جانم کلور کجور عمر در او که طو میوبی دل گذرده
 و حسن دیش
 پیاوند از پس عمری بیایند همه چون عمر در رفتن نشانند
 و شاع دیش
 کجی دلم بودیدم طوطی را دیدی کجی عمر حیف کم عا کده بود و هائل
 جهان لطف و جمال شیخ سعدی دیش

ان ز خفت جهان است از لطف و جمال عمر ضایع مکن ای دل که کجای کوزد
 جان و جهان خواب و دیش
 در ره جانها جان جهان باخته اند تو اگر اهل دلی دل چه بود کجا در باز
 و کج دیش
 بی تو ای جان و جهانم شاد کجا چون کنم بی تو ای عمر عزیزم زندگی چون کنم
 فصل ثانی عبارت از بیانده در چراغ آفتاب نظامی
 فرهاد و لادن شیرینک و فانی خیرن ایشد و دیش
 چراغ عالم افزور از جهان شد نه شیرین آفتاب از من نماند
 مهتاب و خورشید و شمشاد و بید و له ایضایه
 جهان خالی شد از مهتاب و خورشید چمن خالی شد از شمشاد و از بید
 آب چشایه و له ایضایه
 بگریه بر دل من مرغ و ماهی گرفت آب حیاتم در سیاهی
 کبک و له ایضایه
 پریده از چمن کبک بهاری چرا چون ابر خو شتم بزاری
 کبک و له ایضایه
 رکابین ریخته کبک خندان چرا بر من نکرد و باغ زندان
 هشت و حسن دیش
 پنهان کونند که آتش اندارد در ای بهشت عاشقان این دوشکانت
 بری صفت و له ایضایه

که از زبان حور صفاتی بر میگفت یک آن می شکست می شکست می شکست
 پری پیکر کمال جندی در پیش
 بتنی خیال آن پری بیکر شب جوان دو چشم در پیش من فروز پرورین
 و سرور فقیر دیش
 بر دبال اجوب چو سگای سرور بند بوکی بغلامان چون اول پری بیکر
 چشمه خورشید حور دیش
 وقتی از چشمه خورشید ازین سویت کجبه در کوی غمش سایه دیوار شدم
 ماه سرور فقیر دیش
 بر تون پیر صالوب کون سوزنیک کوز صانع بو حالتی ای ماه بیکر
 و چشمه کون کبی روشن در اما ماه نود سیه از تاره محبوب فراد او تو شک
 بهار حافظ دیش
 حریف عشق تو بودم چو ماه نو بود کشف که ماه تاحی نظر در نبع مدار
 فردوسی شاه شکل قری وصفند دیش
 شه دختر آمد چو خرم نهار بارایش و بوی زنگ نهار
 گل حسن دیش
 بی تو حسن هیچ وطن دل نمی دهد بی کل جهان خواب بود غنای
 و سرور فقیر دیش
 تابت خسار کوی کل نیست بر غنای که چو دی زلاله درون لبلری تجالار
 زکس حسن دیش

ای زکس رسته این نور وادار از خفته مرخای تو خفته بوستانها
 شایع یا حسن ناصر دیش
 من چو پیر شده ام در روز ویکم او چو شایع یا حسن مرد و سبونی ما
 سوس بوی خواب و دیش
 یار ما دوست وی دشمن خوت سر و ما کلفزار سوس بوست
 باغ خسرو اسکندر نامه ده بر کف و لاله غذا و صفند دیش
 چو باغ شکفت بفضل نهار پراز لاله و سوس سبب و نهار
 صنوبر بو حسن دیش
 تو باغ عاشقانی که کاج نایا قمریت بودی من طوقی بگردن تو
 صنوبر بو خواب و دیش
 دست آن شمشاد ساغر گیر سوی آن سر و صنوبر بوی بوی
 چمن نظامی مجنون لسان شده دیش
 لیلی چمن خزان نپوده بخون چمن خزان رسیده
 نار شیرین خسرو و حسن نامه ده دیش
 ز طفلی نا جوانی نار شیرین بشیرینی نیابد دار شیرین
 نار بچ و لاله ایضا فی اسکندر نامه
 همه بارستان و نار بچ بوی پیرده ز نار بچ و نار آب روی
 شاهباز حسن دیش
 که رسید شود که بو تر دل در دست تو شاهباز باری

شهباز سینه ها جامی دیش
 این دل که رفته رفته شد از غم چنانکه
 دام آهو شایخ سعدی
 ای آفتاب روشن وی سایه ها مارا نکاهی از تو مامت اگر کنی
 کبک جامی دیش
 دلم تنوای هوای خوشی که نزدیک است کز غمت دیوانه کردم روی در صحنم
 جان حسن دیش
 ای میا نعلک کنج نکیست تویت ان یانی تو نماز ما بکوان تویت
 جان کمال چندی دیش
 مشکو که درانه ز تو یار دلگست مسوح نباشد که ز جا دوست تره
 پاره جان و کوشه جگر اشرف دیش
 پاره جان و کوشه جگری از تو کس چون کند شکیبایی
 و سروری فقیر دیش
 کوکام صد باره قلندر ایده ایده پاره اول که کوشه عجب باره سن کنجی سچ
 روح پادشاه حسن دیش
 الوداع ای دل که دلبر میرود روح بخش روح پرور میرود
 طیب سروری فقیر دیش
 ای سروری فرخنده اولوزیوم اول طیبیم و لیسیم پیاره یه بیمار طرا
 داغ دل صنو مطلع انوارده محبوبه حقه دیش

گرچه همه چشم و چو داغ داند سوخته داند که چه داغ داند
 مردک دیش حسن دیش
 ای لعل لبیک شد چشم ز در مکنون ای مردم که یوه اخو نظری بر ما
 کهر و لاریض
 دریای آسمان ندهد چون تو یکو مر مرشک بوج زنده صدمه در در
 بت کانی دیش
 پای نیست که بر پای بنی رخ ماله پای این پایه بنه بر سر نه و مال
 و سروری فقیر دیش
 ای یوزی مصحفی که کمره کافرانک سجده یلر روی اگر او تو یوب و تا
 شکر کمال چندی
 ای میوه شیرین مکر از باغ بهشت وین خورشید از شکر شست
 شکر باره شایخ سعدی دیش
 مرشک باره که در می رسد از عالم بردل ریش غریزی عکلی می اید
 چینه نوش نظامی شیرین و صنفه دیش
 بچشم اموان ان چشمه نوش دهد شیرین افکن از احوال کوش
 اکبیر حسن دیش
 ز خاشاک غیش نده بخت دهن بکشا که جله انکبینه
 ملکه کان ملکه کمال چندی دیش
 کفتم ملکه ای بشری گفت که مردو کان عکلی بشکری گفت که مردو

قطره باران و لایضا
 تو لطیف خواه در دل خواه در چشم افرو قطره باران بود در ریت با لطیف
 انشای نظم هفت بیکر ده سقلا شایسته قری و صفه دیش
 بانوی سرخ روی سقلا نه ان بزنگاشتم بر رخ آنه
 اینده انشای دیش
 توانینه صافی و زنگار قیسان اینینه به حال زنگار زنگار دار
 مایه ناکریم کجی سوره غم ایدوب محبوب و صفه دیش
 در نامدن و داعشای مایه ناز دانی که چه عذر بودای جمع دراز
 زان ترسیدن که انکسین سید کرد تو در اید ز رهت دار و باز
 درخت ناز کمال نجندی دیش
 سر در کشن ناله های درختان هر جا که تشنگی کلی عندیست
 شاخ کل کمال نجندی دیش
 شاخ کلی بکریه مکرار متیر بیاب شاخ تازه بکار برآمده
 درخت شیرین نظامی شیرین زبانندن دیش
 من ان شیرین درخت ایدام که هم حلوا و هم جلاب دارم
 شاخ نازک و لایضا
 بیازی کل زدم ناکر بر او گفت چو بار شاخ نازک می زنی شک
 دل و دیده شایع محمود اولان محبوبه دیش کوب ارد
 کردون پرتاب تو یارب دارد بر چهره خود سر کوب ارد
 ای جان و جهان و دل دیده نازک تن توجه طاقت تب دارد

شکرستان حسن ویش
 خسرو ویز اگر شیرین و شکر بود تو بدان بهای شیرین شکرستان
 باب بیت هشتم سوزیای تنده در که عب کلام و عجم سخن ایر چون و
 محبوبیانی معانی کلام اید اولور مناسبت که کلام صافی و بیانی
 اید و زنگار اهل کلام اولور شون انرا اید و صفه دیش فصل اول
 احاطات عیب بیاننده در لولو سردی فقر دیش
 بوسه در شون لولو تیشیه تیدل نظم ایدر کن در شک و صافی اشعاره
 الماس نظم سخن اسرار ده دیش
 تیغ ز الماس سخن ساختم مرکز پس آمد سرش انوا ختم
 وجه شسته تا شیر در بکمر که کند و کبی نظم قصد اید میده اولوب
 هلاک الماس سحر هوایی دیش
 صد افرین که درین شوجایان دارد ترا هوایی سوا فرین میکوتم
 و لایضا
 سوز و باید و الفاظ حافظ در سخن نازکیهای حسن و انکسالات کمال
 در سخنهای هوایی یک سیک موجودان شوا و بشنوا که نشنوده سرحلال
 سوز سوز دیکری جالب لب و کچون و کبر انکس نظم کن کتور مکدن عاقر
 اولور و چون در رسول الله علیه الصلوٰۃ والسلام بیورر آن سخن بیان
 و بی مقصود که اظهار در لفظ انص و ابلغ اید بعضی دیش کوب
 شریفین مقصودم بیاندر که تصنع فی الکلام و تحسین لفظ و آتمات

قلب چون تکفدر اما حق و تحقیق بود که بوحیث شریفین داد
 مع یاندر که شو حقنه صبح وارد دولت در **ازین شهر** و محققون
 سر حلال الحلاقین ابیر اندوم و قبیح اولان حلال اولن و سواران
 حضور نه جانب شرفون الکی کسند کور مضاحت بلاغت بر کلم ایوب
 ابعی تجی الیو بسواله دم بوحیث شریفی اولن قوت پور شد مقام
 در که داد مع در رفم دکلر **شعبه** نظامی مخزن اسرار و صفند
 شعبه نازه برانگیختیم چیکلی از غالب تور خیم
شعبه وله ایض

چون سخت شند از ان مکن شهید سخن را مکن افشان مکن
بدر و شمس وله ایضانی وصف اسکند ز نامه
 بخوبی شد این مجبور مسیر چون شمس روشن دی نظیر
ترنج کاسته دیش

کرایین ترنج سخن گانی بصر بند که دستها که بر نواز ترنج بویی ما
ضیمران سوز نه دیش
 شود نبقت نزل فضاغیران صفقتش بیوشادلم رسته ضیمران سخن
عیسی خسرو خسرو نامه و صفند دیش
 بزرگان خازن کانا شکر نید چیکان عیسی جاناش کو نید
روح نظامی هفت پیکر ده دیش
 سخن کو چو روح بی غیبت خازن کچ خانه غیبت

صنم خسرو مطلع انوار مدخده دیش
 ای صنم فو که شد اندر خوام هست سر پای بخونست نام
عوس نظامی اسکند ز نامه مدخده دیش
 بهاری بصد نیکویی خاسته عوسی بصد زیور راست
وعصار مهر و شتری و صفند دیش
 عوس نظم را آیین و کابین بود بی پیش کن احسا و تحسین
و جامی تحفه الابرار ده دیش

ای پراز او از ده کوش سخن شاهد جانها ت عوس سخن
 طافه عوسی که ز زیور نه آید از و دلبری و دل دهی
 چون کهر نظم هم جایل کند غارت صد فافله دل کند
 چون کند از قافله غمناک پای خردمند بلغزد رجای
 چون زرد و مصراع کند ابرو رخنه شود قبله پیر و جوان
 معنی ز یکس چو کشد غار آتش باغ شود دل رکمل ناره آتش

سبک خواجو دیش
 زاده خاطر خواجو که بکنت جیف باشد که بر نونش ز جاد دست
و آبو یزید دیش
 نو و کس مکر فکرم که بر نواز زده زورق زین بنید از نذر و مراب
کیما و **عمر** و **آب حیات** خسرو اسکند ز نامه ده دیش
 ره چکنه کیما ی سخن که یک چو در و نیت جای سخن

اگر عمر جاوید بخونی هم اوست و گر خستید زندگانی هم اوست
سجده کاتبه دیش
 حکم تراز سجده ایات روشنم مرکز ساختن امن و دور و کرانه
تعلیم حضرت مولانا دیش
 بیت من بیت نیست اقلیم نزل من نزل نیست تعلیمت
فصل ثانی عبارات بجم بیانده در **دریا و در**
 نظام اسکندر کسلطنت و حکمت و نبوت و صفته دیش
 بان مر دریا بان مر در کمن دامن عالم از کج پیر
هر انوری دیش
 ز نظم و شریبام تواند راوینم بکوش کردن ایام عقد های که
 و جاسه دیش
 در بلورین صدف چرخ آهن نیست والا که به بن سخن
کوه کمال خجندی دیش
 پیشم که نه چاه حال و صف پروا کار دانه کوهر چه ریزی مرغ از زن
 و سروری فستیر دیش
 جوهر نظم سروری ایکنی نه عرض کوه را و دل خوش که نه دادان الیند ویز
زر معزی دیش
 دارم سخن تازه چو زار این اخو یکفارت بزر یا سخن
سیم نظامی حزن اسرارده دیش

سیم سخن زن که درم خاک است از چه شود اسوی فتر است
جام کیتی و له ایض
 نظر کن درین جام کیتی نای ۵ به بین آنچه خواهی ز کیتی خدای
اب شاعر دیش
 در نظم پاک من نظر افکن که کوهی ساز و سطح اب نه انوار این
کلاب خاقانی دیش
 در دهر شورش ماه بنایر شود از مر که بر کند کلاب سخن
بادرنگین شاعر دیش
 بادرنگین شمع و خاک رنگینست ز یاد رنگین می فروشن خاک رنگین می
نورینه حسن و حسن و ک شیرینه مکتوب و صفته دیش
 بر زیر مر خطی رمزی نبشته بهر لوزینه الماسی شسته
کوثر الین و له ایض
 بکیا زین رحیق کوثر آگین شرابی تخت در جام بلورین
نافه شیخ سعدی دیش
 شنیده که تعالی سعدی از شیراز می برند به عالم چو نافه خسته
 وجه شبه را آنچه طیب در محسوس و معقول **شیر** خاقانی دیش
 کلمه سخنم میچو خواهد بود طبعم چو شکر کند در شیر سخن
صنم خانه نظامی اسکندر نامه و صفته دیش
 بر آکنده از سروری دانه برار استم چون صنم خانه

وله ایضانی مدح خسرو نامه
نهادم نکت گاه افسانه را بهشتی کردم آتش خانه را
چو شد نقاش آن تاجانه دستم جز آرایش بر نقشه بنستم
جان وله ایض

سخن جانست بجا در ده جانت مگر چون جان عزیز از بهشت
زندگانه وله ایض
سخن دانست که دارد ذوق و جان بهشت جان خواند و هم زندگانه
میوه کاهتے دیش

کاتبی چون شو بود بخت کی نوت و وقت خامی بوی بوستان بود و لید
کلکشت و بوستان نظام اسکند ز نامه و صفنده دیش

چو پایم بدین باغ رضوانم رسید درش را بمن داد رضوان کلید
زهر میوه گل که چیدم در آن بخیلی نکردم چو تنها خور آن
ره بودم رککشت این بوستان بسبب و نار از پی دوستا
باغ و سخن و سوز وله ایض

چو فرموده شمع باغ آراستن سخن گشتن سر و پیراستن
کل صدربک خواجو دیش
اگرچه بلبل طبع نزار دست حدیث من کل صدربک گشت جانت
کجا سوزنی دیش

در ملاحظ صدر تو نم شد ستر کبابا دیگر شوا استری بافی چو نساج

باغ کاهتے دیش
این باغ نظم را که پر از حور و عفت وقف جناب آن شه جنت بک
کنیز و خدمتکار خسرو نامه پادشاه زمانه و صفنده دیش
ترا هر چند بهر عشرت و نوش و دس ملک سن باشد در اغوش
ولی بگرداگر روی زیب ولی در سینه نگذار و شکب
تماشا کن که کار زرد پیکر سیر شاه را باشد کنیز
کوشش بخت کرد و خاص درگاه و کز نه خاک روید در گذرگاه
تمت باب مذکور

چونکه کتاب و المعارف بود کلمو معارف جلیله به واقف اولوب
و بود در نفایس معانی مشاهده قلک پس کند ملاحظه و مجاهده قلوت
خیال آفرین و معانی خبیثه اخراجند و در اولور سن و خیالده مجتهدت و لطافت
مقدارده و فرت و کثرت دکلدر نه کم خسرو مجنون نامه دیش
خواصی که به از بهت کشاید خوشند مشو بهر چه زاید
زادیش دقیقه نوز خیزد و زینت اورد مغز خیزد
از اندک خوب شو فسانه بی از خشوات بی کرانه
یکه آنه نار بخت در گام بهتر ز نزار اسنه خام
یکشخ که میوه دهد تر بهتر ز نزار باغ نه بر
و جامی تحفه الابرارده دیش
کو میر این کال میگزینست لولو خان میگزینست

ای که درین گاه جگر خورده کوه زبکین بکف آورده
کوه و لعل از دل کان می طلب هر چه بیایی به از آن می طلب
و بیکل که نظم و شوره مناسبت ملا خطه سی ام اهرم و رکن اعظم در مشلا
تجین کل ذکر اید ذکر کرد که بیل ذکر اید و چون لولو ذکر اید ذکر کرد که
لعل و یاقوت ذکر اید و چون حسن ذکر اید ذکر کرد عشق ذکر اید
و بالجمله کاملر تناسب رعایتی امر لازم بیو رز نمک ناصر

نخاری و میش

چو خیال کشتی این خبری دوازده سال چو عبا کشتی ای سریش پیشانی
چو دراتش تو ای جازیش حکایتی چو عدم شد ای دل صفت کن در دهان
بور با عیده تناسب خیال و میان اکلد غی و عبا رکلوب استاد قلندری
واتش کلوب اتش نک لب اکلد غی و عدم اکلوب دهان اکلد و غیدر
و بی لعل تشبیه اید یک ذکر کرد که دهانی درج کوه تشبیه اید ز شکم

ظهور فاریابی و میش

بکشتی لب پرشش من گرفته اند که ان قفل لعل باشد ان درج کشت
و هر برده که یوزی خسته تشبیه اید لری کوشه تشبیه اعلک ذکر کرد

نتم کمال و میش

امد فیما منی برسم با بدیدم فکر روی تو چون نهبت و لب خوض کوش
و لازم در که هر برده که بی شک تشبیه اید در خطی بنانه تشبیه اید
نتم کم میش

اب حیات ان دم از حیات اید کز شکران سبزیات برآمده
و هر برده که یوزی بخته تشبیه اید ذکر کرد ر خطی بنانه تشبیه اید
نتم کم میش

بر نقش مر که دید نیل کشیده از دو جهان بین او فرات برآمده
و هر برده که زلفی چو کانه تشبیه اید ذکر کرد که ز خدانی طوطی تشبیه اید
نتم عماد و میش

دل در قهای زلف و نفعان چو کون کون که در پی چو کون و کور و
و هر برده که زلفی کیم تشبیه اید لریوزی ایه تشبیه اید ز شکم
شرف الدین و میش

شبی بخور زلفت باهی کشت می میچور و بیت بسا که دید
و اگر بر مصر اعدا چشمه زکس لبه ذکر کرد که بر مصر اعدا و زلفه سبیل اید
اما چشم صریح ذکر او لوب زلف سبیل دیو کنا تیلد زلفی ذکر او لوبی زلف صریح
و اگر او لوب چشم زکس دیو کنا تیلد ذکر او لوبی روا و کلد ر لیس یکس تیلد

صریح ذکر او لوبی کرک نتم کم مولانا سعد الدین بهادر و میش
چشم خنجر خواب خوب که ساقان زلفی با توبه صاحبان شکست
یا اکیه بیل زکس سبیل دیو کنا تیلد ذکر او لوبی کرک نتم کم شمس اندین

حبیب و میش

سبیل شنت بیاد می دهد زکس مست بخوابم میکنند
و بر نغمه یی ذکر اید بعد صندن ذکر اعلک صنعت تضاد در کلام

فصاحه چوقی واقع اولمشدر که کعبه و تبحانه و غصه و شادی کبکی تنگ
 مولانا رکن الدین دیش
 هر طرف از مهر روی دلفور کعبه
 هر شکلی از چنین زلف کفرت تبحانه
 و سروری فیکر دیش
 غصه کی شادی بلور جفا اینم دلم با بوی کایچه سروری اولسون آدم بنج
 و بوقی از زهره سریر ده که یوزی صبح تشبیه ایده که کور که زلفی شام تشبیه ایده
 و هر نفس که یوزی صبح اطلاق ایده که کور که زلفی شام اطلاق ایده
 و هر سریر ده که صبح شک خسار ک غکسند بر پر تو در دیش (که کور شام)
 شکر زلفی نکلند بر شمع در دیش (که کور شام) و صفده امتیاز ظاهر و لا
 تنگ فانی دیش
 پر توی از تاب رخسار تو صبح شمع از عکس کیسوی تو شام
 و هر سریر ده که یوزی لاله تشبیه ایده که کور که کوزی با و تشبیه ایده
 و چون زلفی سبیل نسبت ایده که لای شکر تشبیه اید که کور که کوزی تقسیم
 مولانا رکن الدین دیش
 نشانه رخ و زلف تو لا کربل نمونه لب چشم تو شکر و بادام
 و هر سریر ده که یوزی خوشیده تشبیه ایده که کور که کوزی زلفی سایه تشبیه ایده
 نکته دیش
 پر توری تو جو خوشید تو در سایه رات چون کوبه صبح طلوع
 و اگر یوزی افتاب تشبیه ایده که کور که دلیل روشن اید نبات اید در تنگ

۱۲۷
 شیخ سعدی دیش
 بافتاب باند مکر ملک معنی که از تامل او چیزی شود ابصار
 و خرد و سن تناسب رعایتند فاشی کانه و کیسوی کنده تشبیه
 دوا بر و کمان و دو کیسوی کند ببالا که دار سر و بلند
 و اگر بر و صف غیب ایل قوی سر و ده و یوزی آیه تشبیه ایده که کور که
 و بو که اعاب دیر لنته کم شیخ دیش
 من ماه ندیده ام کلهدار من سر و ندیده ام قبا پوش
 و محمد مکر دیش
 راستی جز روی و قد تو که دید ماه تابان بر سر و سکه
 و کور که کلمات غیر ضمیمه دن اختر از ایده که کور که کوزی امیر مظم
 احمد یا شاول زمانده که یوزی دیش
 فامتن صومردم رقیبه اید و دیگر احمد ایلیمه قیامتدن سوال انگندن
 کند و نه سوال انگندن خطی خطاب قلمیو ایلیمه ضیقلمتنی احکام
 وارد در لفظ ایلیمه مقدم اول احتمال اوله ایدی جوابیو رسل
 اولیه زن چون ایلیمه طینیک بای خند و اولنوب فصاحت بولنم اید
 مم ایلیمه احمد و زرنه تقدیم اولنوب مناسب کله مسلک اوله خواجه
 ایلیمه بای ضیقلمن پس سریر ده فصاحت اعتبار انگندن که کور که کوزی
 اوله نکته کم دیش در **الکلام الفصیح بای فضل الاذن بکلا**
 شیطیت بنا که چودر ناراید از روی کرشمه شیوعهای بناید

که غمزه زنند و کاه زلف را بایند اینها همه چیت نادلی بر بایند
 و چون باعث نظم عشق در کرد که سوزده سوز عشق غالب اول
 نت کم دیش در
 این همه کیفیت ولی زین شمار چاشنی عشق بود اصل کار
 عشق که رقص ملک از نور او خوان سخن را ملک نشو است
 و روایت اولی که عشق جیانی بهادر ایدر و چوبانی شاکر ایدر
 پنج قلم و ضعیف قوی و اول عشق حق جل جلاله حضرت ندان ظاهر بود
 کند و حال با کمالن مشاهده ایدوب **کت کمتر اخفیا جنت**
ان اعرف حبس عالمی خلق ایدوب **یجتم و یجونه** مقتضای
 آدمی محبت آدمی نت کم حضرت مولانا دیش
 یجتم و یجونه چه گفتارست درون پرده مکر خویش افریدار
 و خبرده وار و اولش در **تغشوا و لو بهرة**
 فرضت عشق مرغی جز عشق ناکه تا چند ترک فرض کنی بهر فاعله
 و شیخ خسرو شیرنده دیش
 حقیقی ایده فرسک عشق بازی کتور باری که عشق مجازی
 که ایکن دافنی در و اولیکه سن تو کرم او که سن سرد اولیکه سن
 و عاشقکه لایق اولد که محسن و جاک نظر ایدر رانی رات الله یلوی
 حال حقیقی مشاهده ایده از نت کم حسین خوارزمی دیش
 اگر در روی در و یجتم دال نظر ایدم نکردم جویدان و جملی است نت

۱۲۹
 و شهوانی نظر ندوم و عقلی آتقده غیر مقبولد رنته کم صلیب الدین دیش
 من غلام ان جوانم که چشم خویش بر جمال خوبان بن خیاات افکند
 و خبرده وار و اولش در **من عشق و عفت کتم ماتات سحیدا**
 وله ایض
 سر که او عاشق نشد بر جایت کرمه علم جهانش حاصلست
 و سروری حقیر دیش
 بر هوایم ای سروری شویله اولم غبار باد عشق اولم نهم کز وجود جدا
 و عاشق صادق که دیر که لذتی خطا نفسانی اولیو عشق و شوی کما
 اولوب ملک کین پاک اولادیت قدسیده وار و اولش در
یا انا انشا التبارک شهوت لا جلی انت عذی بمنزلة ملائکته
 و شاعر دیش
 کنایه و بوسه بر عاشق حیات اگر مردی قناعت کن بدیدار
 و صائن الدین دیش
 عشق از آن دیگرند و عشق از آن دیگرند آنچه با فرهادی بنیم در پر دیر
 و شاعر دیش
 کوه کن چاکندنا از نقش شیرین عشق باد او را که بید کرد کج از دست
 و خبرده واقع اولش در **طوبی لمن ترک شهوة حاضرة لمو خود**
غایب لم یره وله ایض
 ای غنیان قلزم شهوات اکثر و از کرم با دم اللذات

حضرت مولانا دیش
 دشمن ارچه دوستانه گویدت دام دان کر چه زوانه گویدت
 کر ترا قندی دهدان ز مردان کر تبین لطفی کندان قهر و ان
 حسین خوارزمی دیش
 من انچه شرط بلاغت با تو میگویم تو خواه از سخنم گیر خواه ملال
 لاجرم نقش صورت اید **هو الذی یصنعکم فی الارض** امانت داده من فلک کر
 نت کم جائے دیش
 ای درین کار که هوش ربای روز و شب چشم نه و گوش کشی
 ولایض
 نقش ز خانه نقاشی که دید نغمه بی زحمی مطرب که شنید
 از ترصنع بدیدن سهامت زان بصلح نرسیدن بهمت
 و صائن الدین دیش
 مانتظر بر روی او از راه مغی کریم هر که ما رسته صورتش است
 و سروری فقیر دیش
 ای معلم کل سرور بدن کاغذی کور بولق اشک اگر من عنده علم الکتاب
 و محبوبه وجه او کور که وجه جمیل **ان وجهی الذی فطر السموات**
والارض حسنی جانب جناب قدسه توجیه اید نه زنته کم
 مولانا جائے دیش
 روی دران کن که ترا روی داد صدر امد بر ویت کشاد

چشم بران نه که ز روز سخت روشنی چشم جهان بین قست
 دست ران زن که از ان شب پیا قامت قدرت بهلک فرق سا
حکایت
 فضیل بن عیاض خلیفه بغداد بارون رشید که جمال جمیل کور
 یا حسن الوجه ارحم هذا الوجه و اعظمه من النار
 و شاع دیش
 بوقت صبح شود چو روز مملکت که با که باخته زود در شب بچور
 و محبوب بر حوب و هبله اولقی کر که در که عاشق کمال غشقه نقصان
 کلیموب بلکه از و یاد ده اولاشیخ سعدی دیش
 دیدار می نایمی و پر میسر کنی بازار خویش و آتش تیز میکنی
 و شیخ الشواشیخ دیش
 محبت زائل اولو چون عرض در حکیم ایدر که شهادت نه در صدر
 انو کیچون احب دیشدر الجماع یکن بیجان الفتق و ان کا من غیر
 المعشوق و ابن کمال دیش
 کل کیمی نائل اولوب نه عماره ویرم سرو یکی سرش اولن کپاک زانما اولوب
 و صائن الدین دیش
 اگر کسی طمع خام می کند تو بگو مکن مکن که پشیمان شوی و بد بشد
 و سروری فقیر دیش
 ای سرور غشقه غیری خطا از اول بود در علم بنم و اینه اعلم بالصواب

مثال محذوف الالف

مثال ویکٹر

مثال جامع حروف

مشال و سکر

مثال مرکب از چار حرف بی نقطه و مقطع

مثال حروف بی نقطه و موضع رہا ہے

۵۳

سمروری دار سوره ملک و ملک

مثال حروف که زبان حرکت ایستیم

مثال خوف که ب حرکت آید

مثال الفاظ مكررة.

مقال جو باب و غائب

بصفا و عتاب آن نازنین یار. جوابم داد ابعد الانقطاع

نہی درکہ اصلہ لاتقصع ایدی او یلیہ سوالہ جواب اولور و بونلرک

مغاسی پوری باش آغتمہ دیکدر او یلیبہ عتاب اولور

۲۲ م و ا ا ا م س س س ل ل ل
 کم او قور س شبو خطی آفرین
 بنوک بیانی شویله یازمتی ایلده اولور

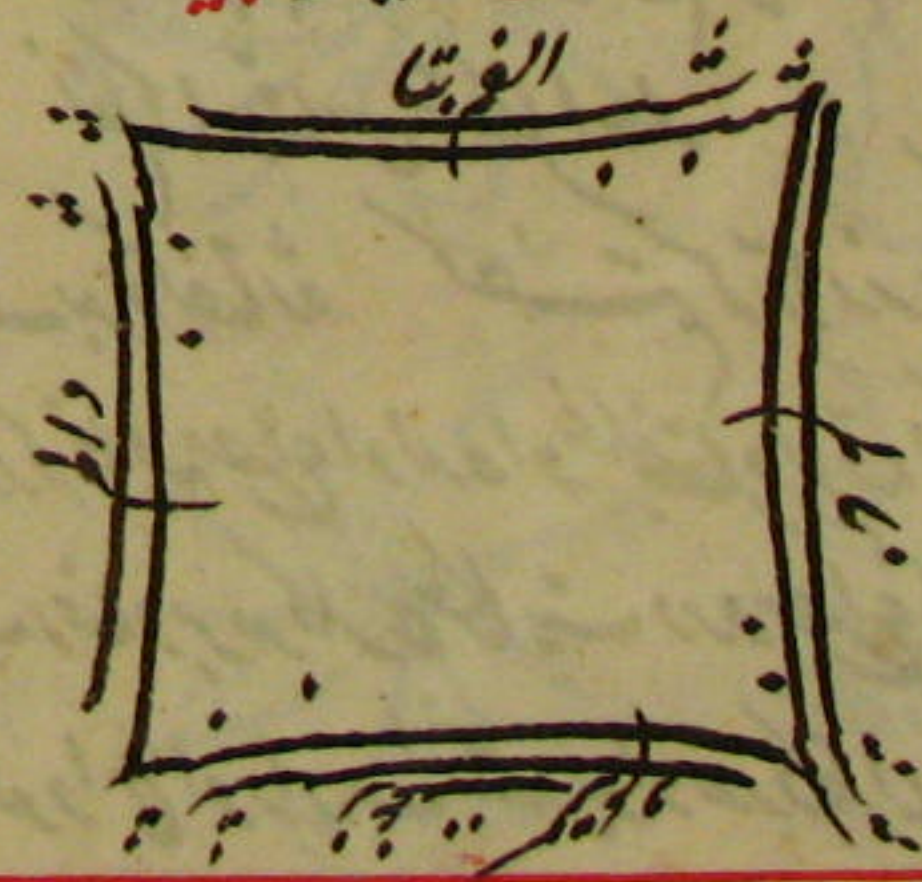
چاریم و چار الف هم چارید ایکن لامک اور تسند و خط
 کم او قور س شبو خطی آفرین براوج طاروی ییر ایکن خط

شال دیگر رباعی

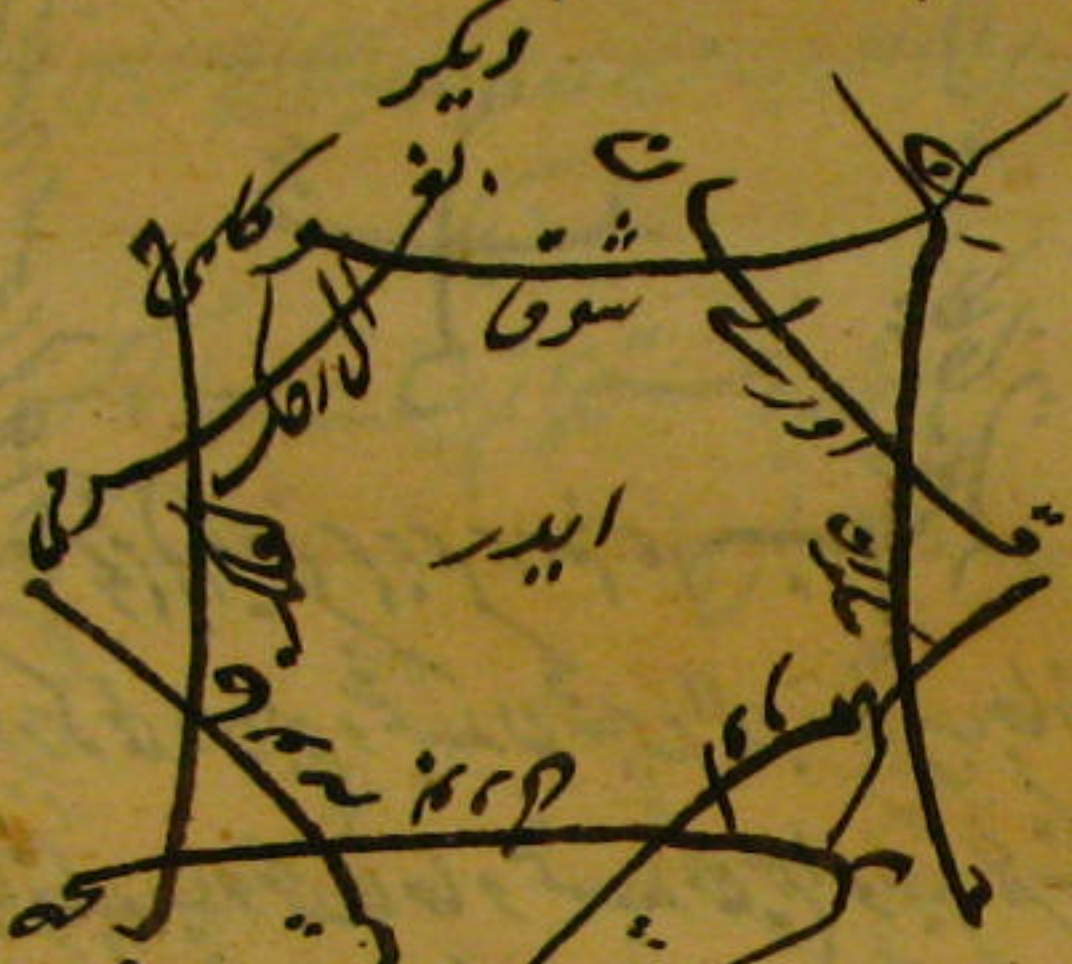
اکره دیدم ساکه صحن طونه یار زده وفا یوق لایکی کتوزهار
 ده ایلده بشا واریدی کسه قوم و ۳ و ۲ دغا ده قبل قرار
 بنوکیانی اولدر که رقتلر ترکی اعلربین او قور کر شال اولن کره دیدم ساکه
 صحن طونه طغوز یار و علی هذا النقص

اس ۲ بن ۳ می و ۴ بخت کور صحن ۶۰ مادی ۱۷ فاز کهر چین
 و طبقه فصرک ایچنده سنوکیله اکونه دکین ایلیم صحت به چین

شال دیگر بیت

بنوک بیانی بویله یازمتی ایلده اولور
 شش الفم تاش شش عالم شش زخم کیم و شش عالم

بنوک بیانی شویله یازمتی ایلده اولور
 کوکلمی جا صبحی صیران ایدر بغرمی مستانه چشمی فان ایدر
 اورده لی آل رخت جانو اود شوق لعلک بودلی سکران

دردیده مور مکن مار کر دید در کردن اهل خوقه زنا کر دید
 ای بیخ از زن واسب وفای طبع اسب زن و شمشیر وفای دار کر دید

دکتر
ب جاندر طود انگای پس
تخت

بنویسائی بود که محمد دین میم و شمس دین شین الوب مشرب جاندر الوب
مصراع اول با شلیوب و محمد دین حا و شمس دین میم الوب حمرت کدر دین
مصراع ثانی با شلیوب و محمد دین میم و شمس دین سین الوب مشرب الوب
دوم و مصراع ثالث با شلیوب و محمد دین وال فالوب الی الوب بایده
ترکیب فالوب دی اکاکم دیوب مصراع رابع و قیوب ربیع تمام اینک کرک

دیگر
ری جسی ز ران سیمین تن
کاد
بنویسائی بود که مراد دین میم و کامیدین کاف الوب مکرر عین
بنویس مصراع اول با شلیوب و مراد دین را و کامیدین الف الوب

را می نشد دیو مصراع ثانی با شلیوب و مراد دین الف و کامیدین
میم اولوب امید در الوب مصراع ثالث با شلیوب و مراد دین
و کامیدین یا الوب دیدی ذلوع مصراع رابع تمام اینک کرک

دیگر
اندر استخوانم نیست جانا کن
نیز در کاف خورای اسما

بنویسائی بود که اورته ده اولان میم دین با شلیوب عین زایده
فلنوب مصراع اولک اعرض کاف و را و کرویم ایلد کرک لیب کرم
نقطی ایلد تمام اولوب مصراع ثانی کرویم دین معکوب ابتدا فلنوب
ذیل کوف و لون و میم ایلد تمام اولوب کروم لیب ایلد ثانی شروع او کوف و زره تمام

دیگر
کونی اگر قلم منور رخ
اولوب خسته دین جاناک

بنوک با نی بود که اوزاده اولان رادن باشلوب و عینر ایکه شیب
 قلوب مصراع اولک اخوه یا والک یکه کرد و رایله کر ایوینو یقین ایله
 تمام اولوب مصراع مانیه کرد و رادن مقلوب ابتدا قلوب رای ابروینه و نکو
 بیم و قاور ایله تمام اولوب که قلوب بیت مانیه شروع اولوب استکوار آورد

دیگر

ناجده ده کللی ذاتیکه اول کا و له سن نن
 نامرده ند م کلور غم عشق در دینی دوا صا نور
 نازمه مهر روی دلم قلدی دل بیکناه
 نارین روانه کو شتر نور اول وصل جنان و بحر
 نادره نظیر کای بحالی
 کلدت جها نه خط

بنوک قیما شک طریقی بود که مرصع فاینگ خری مصراع اولک خری
 اشارت اولک قلم در مثلاً مطلقک مصراع مانیه بود و اولک اولیه قلم
 جگ و بیت مانیه بود در دینی دوا صا نور نه در مان و بیت نازک
 مصراع مانیه بود در قلدی دلی بی کناه میزان و بیت رابعک مصراع مانیه بود
 اول وصل جنان و بحر میزان و مطلقک مصراع مانیه بود در قلدی دلی جها نه خط و مراد

دیگر

ر بود چشم و رخ و زلف ان بیت ۱ قراروب طاقت و ع پروا
 ی من سه چیزش برد ۱ جمال و ۲ چهره و ۳ سیما

ش در جهان افکند ۱ بلا و لا فتنه و ع غوغا
 ی اوست در عالم ۱ ادم ب بی حد و ع سرجا
 ش عشق او شده ام ۱ غریبه ۲ عاشق ۳ رسوا
 ی او شدم که شدم ۱ چو بشنوی و امن و ع عذرا
 ش من بیاموزد ۱ فقاوب ناله و ع سودا
 ی من از انشت که اوست ۱ لطیف ۲ نازک ۳ زینبا
 ۴ هم برامی نیند ۱ میان و ع غرض و ع پالا
 ی اوست در عالم ۱ عیان و ع روشن و ع پیدا
 ش شمس بر زمین ۱ جلال و ۲ اخوت ۳ عقیبا
 بنوک اوقیما شک طریقی بود که اجد حسابی ایله و رقم ایله و سیاق
 اشارت اولک نکر فارسی اسمی اوقلوب مرکب ایله یا زلاله بیت مانیه
 اولو مثلاً مطلقک مصراع مانیه بود و اوقلوب یکی قرار و دوم طاقت و سوم
 و بیت مانیه بود در قلدی دلی جها نه خط و مراد

مثال دیگر غزل

طلعتی کور لیدن ای یوزن قرا ۱ کبی چشمه د اقر شام و سحر
 ویریدی دل لعلک در دوه دیده ۱ اوله ایکن بنده کی اولور مک یا
 جها ندر یوزن کی دلبر جاکش ۱ لکه که اولور سکه تاج سردار
 کوکل بولدی شک کی بر شوم ۱ خوب خد و رد قلدی مرد و خسته یا
 یوزن کر مدی ایچون شعر کی سن ۱ نون و الف با ایله نون قلدی قل

بنوک اوقیمشک طریقی بود که مرصع امک انوفظی قلب
ایدوب مصع اتیه ضم امک کرک مطلق مصع اولک آخر
نقطه که قرار یابی قلب ایدوب ارمق کبی چشمیدن اخر نام و در
دیوب مصع مانای بی اوقیتی کرک و علی هذا القیاس

دیگر
ایا عینان عین الله جم چشمش
ترا چون ماه نو انور و ترا شکستش
ترا نقشتند آدو و چون پسته شد
نداری مثل در عالم بخوبی و نریا
اگر خواهی که بر خیزی نمران فتنه انگیزی
نکارم نقل قدش را بدین خوبی که برش
ایا مولی همان مستی که برستان کمر بسته
ترا مستی نه امروست از آن روز گشتش

قافیه مصع اوله اصله مت است ایوی شین که ضمیر غایب در داخل اولو
متصل با زیوب متش اولشدر باقی قافیه لر دخی بوقیاس مرز در
خاتمه علم شعور فواندی و دفع مطاعنده در

اولا شوک جوازن بیان ایده لم شود یک دایمیتی دلیل نقد و عقاید
نابت در بوکه دلیل نقل کتاب و سند

والشوا یتبهم الغاوان الا الذین آمنوا و عملوا الصالحات

استنا دلالت اید که مؤمن صالح شود یک جایز اول اوقیمشک بلجین
اولی بالطریق الاولی **وست** ایزه نابت اولدوغی بود که رسول الله
بیورمش **ان من الشعر حکمة** حکمت خود مطلوب بدربیت
حاصل ترو دیت تختت رهبر راه شریعت تخت
بردی بود که رسول الله دم **اصدق کلمه قالها الله**
کلمه لبید الا کل شیئی ما خلا الله باطل **تام بیت بود**
وکل نعیم لا محال زائل

پس جایز اولیکار رسول الله علیه الصلوٰه السلام لفظ انمز و مدح و تحسین بلجین
کر بنودی سخن تازه رقم نشدی لوح و قلم لوح و قلم
بر دخی بود که رسول الله دم بیورمش **الشو کلام فحنه حسن و قبحه**
وزن اگر موجب نقص بودی لفظ موزون نه زقران بود
کر شکستی شود از شور دست آن از وزن زنی و زنی تست
بر دخی بود که عمرو بن شریذ با سندن روایت اید که بر کون بکار شو
دیدی شکل امید بن الصلت شوندن سنه و امید برین دیدم نعم دیدیک
سویله بر بیت اوقیدم دیدی دخی سویله بر بیت دخی اوقیدم دیدی
سویله حتی یوز بیت اوقیدم امدی اگر شعر منی اوله رسول الله
علیه الصلوٰه والسلام اوقیمز و دکلمه ایدی

در دریا اگر چه با قدر است در گفتار مرد و اناب
انکه غافل بود ز در سخن کاوزان کس همیشه حاشا به

بجققت بدانکه در سخن نزد انا ز در ریاب
 بردخی بود که رسول الله علیه الصلوة والسلام حسنه مشرکان بخوان
 ابرار و **اتباع المشرکین فان جبر لمک** دیوایدی مشارق شر حکم زده
 یاز مشرک در که جبر نسل هم حسنه تیش ستیده معاوت انشد رسول الله
 علیه الصلوة والسلام مدحده و بر روایتده **ان روح القدس لزال فتوبیک**
مانا فث عن الله ورسوله و بر روایتده **لج عن الله ائیده بروح القدس**
 دیوایدی اگر شوسو یک و اقیق منی اول رسول الله دم احرا تیر ایدی
 سخن نیز سخن دان بزرگوار بود زانجا سخن آمدن خوار بود
 بردخی بود که کعب بن مالک رسول الله علیه الصلوة والسلام همیشه
 یا رسول الله حق تعالی شو محقده اترال ایلد و کنزال ایلدی یعنی **الهم**
 دیوب شاعر لری دم ایلدی او یلیه بزه کفاری سجا کما فایز
 اولور چی رسول الله علیه الصلوة والسلام بیورد **ان المؤمن یجاهد**
بسیفه ولسانه و الذی نفس بیده لکانا تر مونهم به نضج النبل
 یعنی کفاری سجا خواتیدن دکدر یکجه جهانی سبیل الله در که انگری سجا کانه
 لسانله انزه اوق صاچقد ر پس بوندن معلوم اولوی شو عبادت
 اولور ایتمش منی اولان خود عبادت اولمز **بیت**
 کمال ارنیت بیجت لایق دوست غلخای تر ندانه هست
 و شوکر جواز نه دلیل عقلی اولدر که اولاشوی اوم هم مایل نام او کلکه
 وفاتده عجرانی لغت ایلدیش که عربیسی بود

تفرت البلاد و من علیها فوجه الارض مغبر قبیح
 تغیر کل ذی لون و طعم و قل بشاشته الوجه الملیح
 اگر شوسو یک و اقیق منی اول **من جبر و علانی ایدر ایدی شوکر**
 فواتد نک بعضی رسول الله علیه الصلوة والسلام بیور شد علموا
صیباکم الشوفانه یطلق اللسان و یورث الشجاعة
 و بر فاندخی بود که شوا یله حق حکمه اطلاق حال اولور و حکمه اطلاق
 خیر کثیر در نیت کم حق تعالی بیور و **من یوتی الحکمة فقد اوتی**
خیر کثیرا و بفرده وارد اول شد **ان الله کثر تحت العرش فحکمه**
النس الشوا و بر روایتده بود که **لو کان فی الارض یوم لا نبیا نزل**
 در شوسو کس پیر اند هر چند که لایق بعدی
 اوصاف و قصیده و غزل فردوسی و انوری و سعدی
 و بر فاندخی بود که شوی بلک ایلد قرآن مجید ک اعجازی ظاهر اولور
 نه سحره و غوغون سحر بلک ایلد موسی علیه السلام ک سحره سن بلیوب
 ایمانه کلدیلر انکچون رسول الله بیوریش **الطلبوا العلم و لو کان**
سحرا و حکما بزرگوار شو خرق عاده دن عداید و بیلدر
 از کرامات بلند اولیا اولاشوست و اخر کیمیا

حکایت

شو یله روایت اولور که خواجه حافظ علیه الرحمه وفات ایلدی
 کون بعضی عزیز لر نماز نه حاضر اولتی غریبتن ایدوب غلظت

بوصف شریف جازنه
 دخی دیکر زده

کنگدن انتفاع ایدوب اگر حافظ عمر نده شراب ایچمشد راما اشعار نده
 شرابی چوق کوب شراب شرابه ریختی و اریدی انگ نازینه حاضر اولم
 دیوب حاضر اولان عزیز حاضر نده دیوان حافظ حاضر اولوب
 کیسه کل دیواندن تقابل فل دیوب اول دیوانی ایچمچ بویت کش
 قدم درنج مدار از جنازه حافظ اگر چه غرق کماست میزدشت
 و بر خانه دخی بود که شوق خند فنده مقرر **من لم یستز**
 زیر کان درین سرای کس هیچ نخواره مدان جو کن
 و شوق هیچ روح اید و عشق و شوق ویرب معشوقی حقیقه جانینه
 بیل اندر که بو صفت حمیده در کرم خبرده وارد اولمش **من لم**
یتر عذ الجدید یس بکرم و شود یکد اوقیتی ترقی قلب ویرب
 لطیف طبعه باعث اولور جمله کمالات انسانیه دندر پس بو کمال
 اولوب انسان اولمغه سعی انگ کرک
 کس نی کمال هیچ نیز عزیز کمال کن که عزیز جهان شوی
 و بر صاحب کمال دبیش
 نزد من نیست آدمی کس مگر آنکس که صاحب هنرست
 لاجرم عاقل اولان تضرع عمر و تعطیل استعداد انگ کرک که خبرده وارد
ان الله لا یحب الصیغ الفلغ
 ضمیمه ای خواجہ سروری اولم یکارو پنجه کرده کتاب عشق انگ اعلی
 و شیخ مصلح الدین بن عبد الله السعدی الشیرازی دبیش

۱۳۹
 همه عمر تلخی کشیدست سعدی که نامش بر آمد بشیرین زبانی
 و ناطق لالی فصاحت شیخ نظامی مخزن اسرارده دبیش
 قافیہ سنجان که سخن پرشند کینج دو عالم سخن درکشند
 ببلبل عشقده سخن پروران باز چه مانند بدین دیکران
 پرده رازی که سخن پرورست سایه از پرده پیغمبرست
 پیش و پسین بست صف کبریا پس شواله و پیش انبیا
 مقصود اصلی و مطلوب کلی علمد زینته کم حضرت مولانا دبیش
 خاتم مهر سلیمانست علم جمله عالم صورت و جانت علم
 و علم حصولی مغنی وصولی اید اولور پس شول شوکه انده مغنی ولیه
 بحث صفت و صواد در اکا عمر جرح انگ بهادر
 ان کس که ز شواشناییت دانده متاع ما کجا بیت
 و معنی وافی المعنی ما یستفاد من اللفظ حسب لفظه شفا اولور
 کر نبودی سخن چه گفته کس در مغنی چگونه سفتی کس
 و شول لفظ که انده فصاحت اولیه اصوات حیوانات منکر کنده
 و نظم لفظک عباس فاخری مشابه سنده در
 چون توار نظم معانی دوری زین قبل هر چینی معذور
 هرگز از دل نچکا ندی خونه بهر موزونی و ناموزونی
 اگر طاعن سوال ایدر حق تعالی ما نافیله اید قرآن غلطی
 علیه الصلوٰۃ والسلام تنزیه ایدو **وما هو بقول شاعر و ما علمناه**

الشعر و این بنی **دیو** بود مشدر پس لوکلام مجید دلالت ایدر که شعر
عجب و نقصان اولاً بزجواب و برورز که بودند مقصود قرآن عظیمی شعر
و کلام بشر اولی تمسک و رسول کریمی کذاب شاعر اولی و تمسک
تثزیه و تقدیس در مراد اول و کلام که شعر عجب نقصان و شاعر مذموم
و کلام اولاً بلکه لوکلام شعر که غلو در جسته و شاعر که غرور فتنه و بیلدر

قطعه

پایه شعوبین که چون زبانی نفعی لغت پیمبری کردند
بهر هیچ نسبت قرآن تمت او بشاعری کردند
و اگر طاعت سوال ایدر رسول الله علیه الصلوٰه والسلام میورس
لا یملی جوف احدکم تمیحه یه یه خیر من ان یملی شعراً بوجدت شریف
دلالت ایدر که شعر مذموم اولاً بزجواب و برورز که مصایح و غای
شعر نرند بیا تمسک که مراد بودند اولاً که شعر ایدر شوی طوطا که مراندن
و ذکر التمدن غافل و فارغ اولاً و انکه در دنده شعور غیر نسنه اولاً
چون شعر عجب مذموم و کلام بلکه بزجیبانه تعلیم شعرا ایدر مامور زبانه که یوقود
بکدی و صفا کبار و در کج کسفه جوق شعور برور و برور ایدر کلام فصیح
سخن از عیش برین آمده است بهر باکان بزمین آمده است
لا جرم عجب جمل در که سرور فقر شعور و یغ غلده و پیش
عجب او در کم موفدن اوله عاری دل چون هنر در دانش املینه و کلام عار
و بوفکر اگر چه شعور عدد و جبهه شعور و ارور اما علم شعرا حاطی

اول

اول قدر که شعور شعرا نیک عشر عاشری و کلام و بومغنی شعر و علوم
و بنیت و یه عارف یقینیه ده تا یه فاک کثرته و انشاک و فرقی فی الوقت
علم نافع و حمل اخوند غیریه چون اشتغال مطلقاً مذموم در
کاران باشد که باشد کار تو کار خدا کار دنیا کردن ای دل خضایع کرد

نیت کم خط خصوصه دیشدر
کوشن تحسین خط از هر نمط **دیکر** یک نه چنداگر شوی جمل خط

شغل چقدر که چای خواجه نرور نیک لیکن اول غشک کباب صوبی از برور
و مجازی صور ننده اولان اشعار در معانی حقیقیه فهم ایدر
در مقامی که شیر مردانند بخط و خال التفاتی نیست
حکایت شیخ کمال نجندی اول وقت که بنو مطلق دیش
چشم اگر نیت ابرو این دناز و شیوه این الوداع ای زهد و تقوی الفوائی و خلوت
مولانا محمد شیرین دیش شیخ کمال خود برور کوار در نه عجب شعر دیش کسفه
جواز بدن غیر محلی یوق شیخ جواب و برورش چشم عین در که بر مغایر اندر
مراد ذات تو عیدر و ابر و حاجد که صفات حجاب ذات در مولانا
تواضع ایدر بمول تنش پس کمال معنی کمال اهلانه معلوم در
اندره کمال و مال ملالدر و کلام قلبیه مالک و طریق حسنه مالک
اولوب تحسین و آتش اناندر کرد
شده وری از کالت خسرو ایون کاتبی کفنه او مر که حافظ کشف کافان

کلام نظم و نثر و بیانی
بکلام و نثر

و پیر غریب نیک نصیحت و استاد در مرکز سائر علوم و ریختی زیاده ایدی
 تمتع که من از فضل در جهان دیدم همه جفای پیر بود و سزاوارست
 نیست راجع دلم بر الف قاصد است چکنم حرف و گریه دنداد و ستادم
 محنت این کار خود در برده ریختن کشتی در طلب علم به
 تاج سر جلد هنر با علم فضل کشای همه در هاست علم
 طاعت سوال ایدر که امام شافعی و پیش
 و لولا الشوباء لعلماء و یذری کنت الیوم اشعر من لبید
 پس شوعیب اولسه امام علیه الرحمه بویله و میز ایدی بز جواب
 ویر و ز که بوکلامک مفاسی شوعیب در وین شوعیب زین دیک
 دکلدر والا بوکلامک مخ و کندوسی شوعیب در بیکم بوندن مراد شوعیب تو غل
 انمن و شوعیب فراتمن دیکدر ننه کم بجای دیش
 بن هنر در دینم شوعیب و بوخلایین شوعیب دیکدر
بیت شوعیب هنر دیکدر ننه از عیب بشو اندرت
 و انصاف تحقیق بود که **ان من ابیسا لسا** حدیث شریفیده
وان الشکر کثیر منیفیده کلمه من تبعیضیه در بعضی کلماتی افاده
 ایدر جمیع بیان و شکر طاعتی افاده ایلمز و حق بود که شکر مذموم
 و حکمت محمود در او یلیه بیان و شکر بعضی محمود و بعضی
 مذموم در پس شول بیان و شکر بجا اهل اسلام و طلب علم
 حرام ایچون اولو باطله حق و حق باطل کو شکر ایچون اولو بیج و مذموم

انوار

و شول بیان و شکر حکمت و مواظط و مدح رسول الله و نال الایچون
 اولو احسن محمود در ایچون رسول الله علیه الصلوٰة والسلام بیورش
 یعنی شوعیب تقوی ایدوب طالبوب زیاده تو غل
 ایدنلو هلاک اولویدر و شیخ نظامی دیش
 در شکر مکتوبش و در حق او چون اکذب است احسن او
 و بو فقیه شعی فضیلت عدا تیموب اما عفتوان شبا بدو عشق شوق
 باغش لوبیشوز غزل دیشش بولنوب ضایع و لمسون دیو دیو
 ترتیب اولشدر
 که عشق نبودی و غم عشق نبود به خدیش سخن نگو که گفته که شنودی
 بلکه بلد و کمر اشعاری دخی فراموش ایلدک
 من هر چه خوانده ام همه از یادم بر الا حدیث دست تکرار میکنم
 و بو شوعیب تعلق تا لیلی دخی فضل بمنز و دعوی وجود قلندر
 کم شود ازین هستی پر شکر بلکه شود از کم شدگی نیز کم
 که شمع و صلیکده و سرور در ایسک اشوب بازار جهان ایچیده که و از تو
 خصوصاً پیر که صد دونه صدور اتدی
 در جوانی سخن جوان باشد سخن پیر ناتوان باشد
 و مصنف منصف اولاندر و میشلدر
 بهر چند که کان کهرت صدق اوز کهر بیشترست
 و اهل کمالدن بو فقیه حق کرده واقع اولان تحسین و استحسان انعام

در شکر علم و دفع و دفع
 مناسبت در شکر

انعام واحسان در بیت
 این فضل چو بشنید زین است یزد صدر خفته بران است و بان بر
 و بوفیق در اول استاد لرغوض و حدائق السحر و انیس العشاق و طلائع
 رساله اردن یا ز مشل اسم و رسم لحن صحایف عالمده تا ز مشل و حایر
 مذکور او گویند و وقت ایوب نامری فالو حیات ابدیه بولشدر حقیقت
 مجموعی جمع اندم و هر بیتیه نور معنایی شمع اندم تا که خیر ایلید
 اولان اردن اولم و دعا خیر الوب رحمت رحمن بولم
 یا رب همه را بزرگویش سان باشد که یکی دران میان من باشم
 و بوفیق مطلب علی مقصد اقصی اولدر که اول صاحت سعادت اول
 ولایت که بو کتاب قلب را ندوده انک نام شیرینی سکر سی ایلید رغبت
 و رواج و یروم دعا خیر ایدم
 غرض از نظم مراد و ثواب و ترا ورنه مقصود من اظهار شکر دانی
 شاعر
 ما ان مدحت محمد ابتهالتی ککن مدحت مقالنی محمد
 اما کالات بشریه سی مجید و اخلاق ملکینه سی لایق و ایلید و انجیل و چند
 عاجز اولدم و ناسنده قاصر قالدن نته که حضرت مولانا دلش
 بیت
 مدح این آدم نامش می برم قاصر کر تا قیامت بشرم
 قطع

بوز دولت او شد قور چشم دنیا میشت دولت او در جهان مقرر باد
 مراد بنده که خبر منصفیت نیست باین دولت شایسته میسر باد
 بیت
 بدعا ختم کنم طرز سخن را انکه نماند در ثنای تو ازین پیشه حال گفتار
 غزل
 یا الهی علیه سلطه مصطفی استندم دولت قدس سرور سوره خلق تمام
 نعمت دنیا و دینی ایلکل روزی انکا دولت اولی و اخری بر لطف فعل بر دهم
 عیش و محبت را که اولسون جلال انور حلا نیش و محبت روی مردم و ام و انوار
 مسکن دنیا سر اینده سرای ایت دایا دار عقبه ده اکا دار السلطان قتل تمام
 بوسری ایچره سروری خدمت قیام اولو اول سرای یکپنده داخی اولسون بکار تمام
 حق رفیق ذاتنه سعد سرور حسین ایکی عالمده شفیق اولام خیر الانام
 بود عایه مکر امین سه صدق قلبله جاننه اولسون سلامت حاصل و السلام
 تاریخ تالیف الکتاب
 تم تالیف الکتاب فی الیوم الحادی عشر من شهر المنظر
 سنت و خمیس
 و تسعائه

[Faint, mostly illegible handwritten text in Ottoman Turkish script, possibly in Rika script, covering the central portion of the page.]

Süleymaniye U. Kütüphanesi	
Kişisi	AMCA ZADE NÜSEYİN PAŞA
Veni	
Eski Kayıt No	455